

SLOVENSKÁ POĽHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA

2124757

PRÁVNE A EKONOMICKÉ POSTAVENIE
ÚZEMNOSAMOSPRÁVNEJ JEDNOTKY VYBRANÉHO
REGIÓNU

2011

Róbert Švondra, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

2124757

**PRÁVNE A EKONOMICKÉ POSTAVENIE
ÚZEMNOSAMOSPRÁVNEJ JEDNOTKY VYBRANÉHO
REGIÓNU**

(Diplomová, práca)

Študijný program: Regionálny rozvoj
Študijný odbor: 6218800 Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko: Katedra práva
Školiteľ: Jana Ďurkovičová, JUDr.

Nitra 2011

Róbert Švondra, Bc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaný Róbert Švondra vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Právne a ekonomické postavenie územnosamosprávnej jednotky vybraného regiónu“ vypracoval samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomý zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre

.....

Róbert Švondra

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani JUDr. Jane Ďurkovičovej za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

V Nitre

.....

Róbert Švondra

Abstrakt

Z hľadiska rozdelenia verejnej správy možno obec definovať ako základnú jednotku územnej samosprávy. Táto je súčasťou rozdelenia verejnej správy na štátnu správu a samosprávu, pričom územná samospráva znamená priestorovo vymedzený funkčný celok s právom rozhodovať o svojich náležitostiach s vidinou lepšieho a kvalitnejšieho života svojich obyvateľov. V diplomovej práci sme sa zamerali na definovanie obce Močenok ako územnosamosprávnej jednotky z právneho a ekonomického hľadiska. Spočiatku bolo potrebné zdefinovať postavenie územnej samosprávy v sústave verejnej správy a to prostredníctvom diel jednotlivých autorov. Vo výsledkoch práce sme pokračovali vymedzením obce z pohľadu jej právnej úpravy. Nasledovalo oboznámenie sa s obcou Močenok prostredníctvom kultúry a histórie. Postupne sme sa prepracovali k ekonomickej situácii obce, kde sme pomocou rozpočtov obce analyzovali jej hospodárenie s finančnými prostriedkami. Tu sme zistili, že významnú časť rozpočtov obce tvoria finančné prostriedky získané z podporných fondov EÚ. Vďaka týmto financiám obec úspešne realizovala viacero projektov, ktoré by inak sama nezvládla financovať.

verejná správa

územná samospráva

obec

ekonomická situácia

rozpočet

Abstract

From the aspect of allocation of the government we could define village as a basic unit of local government. This one is part of the division of public administration on state administration and autonomy when local government means spatially defined functional unit with right to rule its own appurtenances with the vision of better and more quality life of its habitants. In this diploma thesis we focused on defining community Mocenok as a territorial and municipal unit of the legal and economic terms. At first it was needed to define the status of local government in the system of public government through the work of individual authors. In the results of thesis we continued by defining village in terms of its legislation. Next followed the familiarization with Mocenok community through its culture and history. We gradually uncovered the economic situation of the village where through the village budgets we analyzed its management of the funds. This is where we found out that the important part of the community budget consists of funds gained from support funds of the EU. Thanks to these finances the community has successfully implemented several projects which otherwise wouldn't managed to fund by itself.

Government

Local government

Village, community

Economic situation

Budget

Obsah

Obsah	6
Zoznam skratiek.....	8
Úvod.....	9
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	11
1.1 Verejná správa	11
1.2 Štátna správa.....	13
1.3 Samospráva.....	15
1.4 Obec	21
1.5 Majetok, hospodárenie a rozpočet obce	24
1.6 Orgány obce.....	27
2 Cieľ práce.....	31
3 Metodika práce a metódy skúmania	32
4 Výsledky práce	34
4.1 Právne vymedzenie obce	34
4.1.1 Názov a symboly obce	34
4.1.2 Územie, zlučovanie a rozdelenie obce	35
4.1.3 Obyvatelia obce	36
4.1.4 Samospráva obce.....	37
4.1.5 Vzťah štátu a obce, VZN.....	40
4.1.6 Financovanie, majetok a rozpočet obce	42
4.1.7 Orgány obce	43
4.1.8 Obecný úrad, prednosta a hlavný kontrolór	51
4.1.9 Spolupráca obcí	54
4.2 Obec Močenok.....	57
4.2.1 Charakteristika obce	57
4.2.2 Symboly obce	58
4.2.3 História obce a pamiatky	59
4.2.4 Obyvateľstvo a demografia	61
4.2.5 Štruktúra a činnosť miestnej samosprávy	62
4.2.6 Trh práce, ekonomické aktivity.....	66
4.2.7 Hospodárska, rozpočtová situácia a projekty obce	69

4.2.8 Sociálna infraštruktúra	80
4.2.9 Kultúra, šport, spoločenský život.....	81
Záver	85
Zoznam použitej literatúry	87
Prílohy.....	91

Zoznam skratiek

ha	hektár
km	kilometer
MŠ	materská škola
napr.	napríklad
PD	poľnohospodárske družstvo
PHSR	program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
pod.	podobne
r.	rok
SR	Slovenská republika
t.j.	to jest
VÚC	vyšší územný celok
VZN	všeobecne záväzné nariadenia
Zb.	Zbierka zákonov
ZŠ	základná škola
Z. z.	Zbierka zákonov

Úvod

Z pohľadu dnešného usporiadania verejnej správy v Slovenskej republike je významný rok 1989, v ktorom sa udiali zásadné zmeny nielen u nás, ale rozpadom Sovietskeho zväzu aj vo svete. Od toho okamihu sa tak ako v iných krajinách patriacich pod vplyv ZSSR, aj na Slovensku otvorili možnosti demokracii a slobode v rôznych sférach a oblastiach, či už verejného, alebo súkromného života. Práve medzi týmito udalosťami môžeme hľadať aj počiatky procesu decentralizácie verejnej správy, ktorý sa naštartoval práve po roku 1989. Hlavným „poslaním“ decentralizácie je odovzdať finančné prostriedky, právomoci, ale i zodpovednosť určitej územnej samosprávy, ktorá bude na svojom území plniť štátne úlohy, kde však štát bude pôsobiť iba ako kontrolný orgán, teda územná samospráva bude samostatne pôsobiacim verejnoprávnym subjektom. Z hľadiska napĺňania tejto vízie bol u nás dôležitý rok 2002 kedy vznikli vyššie územné celky, s cieľom maximálneho prenosu štátnych kompetencií na samosprávu a tým priblíženie možností rozhodovania v otázkach verejného života čo najbližšie k občanom.

Jedným z článkov samosprávy je práve vyšší územný celok a sama samospráva je súčasťou verejnej správy, ktorá sa člení na štátnu správu a samosprávu. Základným a teda najmenším prvkom z pohľadu územnej samosprávy je však obec, ktorá združuje občanov s trvalým pobytom na jej území. Možno si to ani neuvedomujeme, ale každý z nás je neoddeliteľnou súčasťou nejakej obce, teda je jej obyvateľom a každý sa či už aktívne, alebo pasívne zúčastňuje na dianí v obci. Mnoho ľudí sa však nezaujíma o možnosti, ktoré im aj vďaka procesu decentralizácie boli dané práve na to, aby mohli rôznymi spôsobmi ovplyvniť priestor v ktorom žijú, aby sa zaujímali o život vo svojej obci, aby nezabúdali na to že nie oni sú tu pre obec, ale obec je tu pre nich. Možnosti sú pritom široké a to od vytvárania záujmových organizácií v obci, cez podnikateľské možnosti až po riadenie smerovania obce v podaní komisií, poslancov, či starostu.

Všetky tieto činnosti sú však právne ohraničené tak ako samotné právne postavenie obce, ktoré upravuje zákon č. 369/1990 Zb. Ten ustanovuje nielen obec samotnú, ale aj jej názov, symboly, orgány, majetok, vzťah k štátu, či medziobecnú spoluprácu. Taktiež sú v ňom upravené zásady hospodárenia obce, rozpočty obce ktorých dôležitú súčasť tvoria daňové príjmy a ich výška závisí najmä od počtu obyvateľov danej obce. Tým pádom je pre obec dôležité snažiť sa prilákať do svojho priestoru stále nových a nových obyvateľov

a prostredníctvom nich, a hlavne pre nich, neustále napredovať vo zvyšovaní kvality života v obci a tým pádom zabezpečiť spokojnosť svojich obyvateľov.

Z ekonomického postavenia obce zohrávajú v súčasnosti dôležitú úlohu, okrem daňových príjmov, aj finančné prostriedky získané formou projektov z fondov EÚ, ktoré sú pre mnohé obce jedinou možnou nádejou z pohľadu realizácie finančne náročných projektov, či už sa jedná o rôzne rekonštrukcie, výstavby, či podujatia. Niektoré obce majú šťastie v nešťastí a síce, že v katastri ich územia sa nachádza veľký podnikateľský subjekt, ktorý síce poskytuje miestnym obyvateľom zamestnanie, zároveň však znečisťuje okolité životné prostredie, ale na strane druhej prispieva v podobe daní nemalými finančnými prostriedkami do rozpočtu obce, tak ako to je aj v prípade podniku Duslo Šaľa, ktorý sa nachádza v katastri obce Močenok. Tým pádom si môže takáto obec dovoliť širšie možnosti rozvoja či už v podobe sociálnej podpory obyvateľov, podpory miestnych záujmových organizácií, či budovania technickej, alebo sociálnej infraštruktúry, pretože jej rozpočet, ktorý je hlavným zrkadlom jej ekonomického postavenia, jej to umožní.

1. Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 VEREJNÁ SPRÁVA

Denhardt (2000) uvádza pojmy New Public Service a New Public Management. New Public Management vytvoril predstavu manažmentu verejnej správy ako podnikanie novej, silnej a značne privatizovanej vlády, kde sa využívajú nielen podnikateľské metódy ale i hodnoty. New Public Service obsahuje 7 princípov, zameraných predovšetkým na rolu štátnych zamestnancov, ktorí uskutočňujú spoločné záujmy občanov. Nesnažia sa teda kontrolovať, alebo riadiť spoločnosť. Princípy sú: spolužitie - nie riadenie, verejný záujem je cieľom – nie produktom činnosti štátnych zamestnancov, myslieť strategicky – chovať sa demokraticky, slúžiť občanom – nie zákazníkom, zodpovednosť nie je jednoduchá, vážiť si ľudí a nielen ich výkonnosti, vážiť si občianstvo a štátne služby viac než podnikanie.

Dřízová (1999) uvádza, že demokratický spôsob vlády zaručuje občanom účasť na riadení spoločnosti, ktorý je vo väčšine demokratických krajín zaručený ústavou v podobe práva občanov podieľať sa na správe vecí verejných. Všetky politické štruktúry pritom musia byť prístupné občanom a transparentné. Jednotlivé zložky vlády zahŕňajú rôzne stupne riadenia, kde predstavitelia týchto orgánov sú volení občanmi, skladajú im účty, zodpovedajú za najdôležitejšie úlohy, ktoré vláda plní vo vzťahu k spoločnosti. Predstaviteľmi vládnej štruktúry sú kontrolované a riadené nižšie štruktúry, ktoré zabezpečujú realizáciu politických cieľov v miestnych podmienkach. V takto vymedzenom systéme má každý stupeň riadenia, či už sa jedná o ústrednú alebo miestnu správu, presne vymedzenú pôsobnosť.

Členenie verejnej správy na štátnu správu a samosprávu je podľa **Dřízovej (1999)** nevyhnutné. Úrovňové členenie verejnej správy predstavuje členenie miestnej verejnej správy na miestnu štátnu správu a miestnu územnú samosprávu.

Gašpar (2000) predstavuje vo svojom diele nasledovné definície verejnej správy. Verejná správa je súhrn princípov teoreticky trvalých, normatívne rešpektovaných a v praxi všestranne aplikovaných. Verejná správa je súhrn teórií pomocou ktorých sú vytvárané trvalé organizačné a činnostné základy procesu verejnej správy. Verejná správa je súhrn modelov realizovaných a realizáciou čakajúcich umožňujúcich v dobových

podmienkach realizovať verejnú správu v novšej zdokonalenej podobe. Správa znamená usporiadanie prostriedkov v záujme daných politických komunít: štátu, regiónu, kraja, obce alebo mesta. Verejná správa sa člení z funkčného hľadiska na prvotný, druhotný a eventuálny proces. Je to systém zložený z potrebného počtu subsystémov, pričom zo štrukturálneho hľadiska rozoznávame vo verejnej správe ciele a úlohy, organizačnú základňu, prostriedky a personálny prvok.

Hamalová (1995) predstavuje komunálnu politiku ako súbor činností zameraných na cieľavedomé zabezpečovanie sociálneho a ekonomického rozvoja určitej komunity, t. j. obce alebo mesta, a je závislá od svojich legislatívnych, ekonomických a organizačných predpokladov fungovania. Komunálna politika sa viaže na výkon orgánov obecnej samosprávy, čím vlastne dáva záruku napĺňania jednotlivých úloh smerujúcich k celkovej prosperite územného celku. Súčasne sa tak dáva záruka voličovi podieľať sa na riadení vecí verejných. Komunálna politika je súčasťou reťazca „národohospodárska politika – regionálna politika – komunálna politika“. Z toho dôvodu je nielen vhodné, ale aj potrebné, aby vychádzala zo základných cieľov rozvoja celej spoločnosti. Pre komunálnu politiku je tiež dôležité, aký typ národohospodárskej a regionálnej politiky je uplatňovaný v danej krajine, nakoľko ten sa premieta do centrálnej, regionálnej aj do lokálnej úrovne riadenia vecí verejných. Jednou zo základných podmienok jej fungovania je teda vzájomné zosúladenie a prepojenie komunálnej a regionálnej politiky.

Marišová (2002) charakterizuje verejnú správu ako správu verejných záležitostí, ktorá sa realizuje ako prejav výkonnej moci v štáte. Na Slovensku je zabezpečovaná na troch úrovniach: štát, vyšší územný celok, obec. Všetky tri úrovne verejnej správy sú celkami, ktoré sa pri výkone svojich úloh riadia verejným a súkromným právom. Pri zabezpečovaní verejných úloh sú povinné realizovať tie kompetencie, ktoré boli zákonom zverené. Zároveň môžu konať úkony vyplývajúce z dohody predstaviteľov obce, mesta, vyššieho územného celku a ich obyvateľov. Verejná správa sa z hľadiska jej organizácie a centralizácie člení na štátnu správu a samosprávu, ktorú reprezentujú obce a samosprávne kraje.

Reken (2000) uvádza, že verejná správa bude zabezpečovaná v troch úrovniach a to v podobe štátu, vyššieho územného celku a obci, pričom všetky tri úrovne verejnej správy musia byť celkami, ktoré sa pri svojom výkone úloh riadia verejným aj súkromným

právom. Všetky tri úrovne verejnej správy budú reprezentované aparátom a volenými zástupcami občanov. Na úrovni štátu to bude Národná rada Slovenskej republiky, ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy. V súlade s Ústavou Slovenskej republiky budú existovať dve úrovne samosprávy a to miestna samospráva a samospráva vyššieho územného celku. Podstatne sa zväčší objem kompetencií samosprávnych orgánov a zvýši sa zodpovednosť samosprávy za správu a rozvoj štátu. Štátnu správu budú zabezpečovať ministerstvá, ústredné orgány štátnej správy, štátom poverené agentúry a územné orgány štátnej správy.

Tušan (2004) uvádza, že najvyšším orgánom výkonnej moci podľa Ústavy Slovenskej republiky je vláda SR, k čomu má vytvorené svoje inštitucionálne usporiadanie tvorené jej orgánmi, medzi ktoré patria aj orgány regionálnej (územnej) štátnej správy a samosprávy (obce/mestá a VÚC). Verejná správa je sústava orgánov a väzieb medzi nimi, pričom túto správu môžeme zaradiť do bloku spoločenských potrieb, k plneniu úloh uspokojovania organizovaného usporiadania spoločnosti.

1.2 ŠTÁTNA SPRÁVA

Benčo (2003) uvádza, že štátna správa predstavuje samostatný druh organizujúcej činnosti štátu, ktorá má výkonný a nariadovacie charakter a uskutočňuje sa v mene štátu a za pomoci jeho donucovacej moci. Jej ciele a metódy, formy a prostriedky uskutočňovania reguluje právo, v medziach ktoré sa uskutočňuje jej iniciatívny prvok a taktiež vymedzujú interné normatívne akty nadriadených orgánov. Túto činnosť uskutočňuje predovšetkým orgán štátnej správy a v rámci zákonného zmocnenia, štátne a iné orgány a organizácie.

Štátna správa predstavuje podľa **Dřízovej (1999)** jednu z foriem činnosti štátu, a síce formu ktorej poslaním je realizácia výkonnej moci štátu. Svojou povahou je štátna správa organizátorskou a mocenskou ochrannou činnosťou štátu. Na jednej strane v sebe zahŕňa riadiace prvky a na druhej strane prvky regulácie v ich najvšeobecnejšom chápaní.

Kečkešová (2004) definuje štátnu správu vo svojom diele ako určitý druh štátnej činnosti. Jej výkonom sa uskutočňuje štátna moc, vonkajšie a vnútorné funkcie štátu. Štátna správa je verejná správa uskutočňovaná štátom, v jeho mene a za pomoci donucovacej moci. Realizujú ju orgány štátnej správy s určitou pôsobnosťou, právomocou

a organizačnou štruktúrou, pričom sú zriaďované zákonom, alebo iným právnym aktom. Uplatnenie donucovacej moci štátu je presne upravené právnymi normami, z ktorých vyplývajú tieto najzákladnejšie podmienky:

1. donútenie môže uplatniť len kompetentný orgán štátnej správy
2. donútenie musí byť primerané vymáhanej povinnosti
3. donútenie sa uplatňuje formami a prostriedkami, ktoré ustanovujú právne predpisy

Jedným z druhov spoločenského riadenia je podľa **Svatoňa a Jahelkovej (1991)** štátne riadenie, ktorého podstata spočíva v zabezpečení realizácie úloh štátu vo vzťahu k spoločnosti. Konečným cieľom je zabezpečenie harmonického a pokiaľ možno nekonfliktného rozvoja občanov, ich organizácií aj celého štátu. Štát ako subjekt riadenia objektívne nemôže tieto činnosti vykonávať sám. V rámci organizácie štátu pôsobia jednotlivé druhy štátnych orgánov, ktoré jednotlivé činnosti realizujú. Tu rozlišujeme tieto druhy štátneho riadenia: zákonodarstvo, štátna správa a súdnictvo, čo zodpovedá nielen vzťahu štátu a spoločnosti, ale aj vzťahom v právom vymedzenom systéme štátnych orgánov. Štátna správa ako druh štátnej činnosti organizuje a zabezpečuje realizáciu úloh a cieľov štátu, stanovených v rozhodnutiach zákonodarného orgánu. Zákonodarný orgán vystupuje ako orgán riadenia a orgány štátnej správy ako subjekty štátnej správy. Z organizačného hľadiska je pre činnosť orgánov štátnej správy typická služobná povinnosť, ktorá vyjadruje tak organizačný princíp nadriadenosti a podriadenosti, ako aj používanie určitých prostriedkov a metód k dosahovaniu cieľov. Nejde teda o používanie akýchkoľvek prostriedkov a metód, ale iba takých, ktoré stanovuje zákonodarný orgán, alebo dáva na zváženie prostriedky, porovnaním s ostatnými orgánmi štátu. Orgány štátnej správy ako výkonné orgány štátu realizujú toto mocenské pôsobenie štátu vo vzťahu k občanom, ich združeniam a organizáciám. Štátna správa ako organizujúca činnosť štátu sa prejavuje v jednote jej výkonného, nariad'ovacieho a podzákonného charakteru. Realizácie úloh štátnej správy, stanovených v zákonoch a ostatných aktoch zákonodarného zboru, uskutočňujú orgány štátnej správy prostredníctvom vydávania odvodených všeobecne záväzných právnych predpisov (nariadenia vlády, vyhlášky ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy) a tiež rozhodovaním o konkrétnych právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach občanov. Tieto prvky riadenia, vedenia a správy sa premietajú do širokej oblasti činnosti štátnej správy, prejavujúcej sa každodenne ako konkrétna, operatívna a iniciatívna činnosť.

1.3 SAMOSPRÁVA

Bertelmann (2000) vyjadruje názor, že samospráva bola ponímaná ako správa, nezávislá v celku na spoločenskej organizácii. Rozumela sa ňou hlavne samospráva územná, nemenej záujmová.

Briestenský (2000) uvádza, že samospráva vystupuje vo viacerých rolách, ktoré sa dosť podstatne odlišujú, čo vedie k tomu, že sa v rôznych situáciách môže správať odlišne. Inak sa správa v pozícii firmy a inak v pozícii predĺženej ruky štátu. Keď je v postavení obvyčajnej právnickej osoby, môže sa správať rovnako slobodne ako každý iný subjekt. Starosta je vtedy skôr v postavení riaditeľa než politika, a organizmus samosprávy vtedy pracuje viac-menej ako akákoľvek firma, napr. v majetkových vzťahoch. Na opačnom kvalitatívnom póle je pozícia, keď samospráva koná ako už spomínaná predĺžená ruka štátu v delegovanej štátnej správe. Je prirodzené, že vtedy pre jej správanie platí limitovaný režim ako pre štátne orgány – zjednodušene, v medziach rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon.

Potreba existencie samospráv spočíva podľa **Delmartina (1997)** v tom, že municipalita uskutočňuje projekty, ktoré sú všetkým na osoh. Ich najvýraznejším znakom je to, že nikomu sa nemôže a nedá uprieť úžitok, ktorý prinášajú. Vynaložené prostriedky a výsledný zisk je výlučne záležitosťou obyvateľov danej municipality, alebo provincie. Medzi takéto projekty patria nové parky, pásma zelene, základné školy v obciach a regionálne verejné zariadenia v provinciách. V tomto prípade funguje tzv. princíp ekvivalencie medzi regiónom, ktorý využíva spomínané zariadenia, a patričným stupňom riadenia. Decentralizácia umožňuje orgánom miestnej samosprávy, aby optimálne rozmiestnili všetky zariadenia v danom územnom celku. Z hľadiska občana ide o prejav transparentnosti a v prípade, že je s niečím nespokojný, vie, na koho sa má obrátiť. Druhý dôvod súvisí s princípom diferenciácie požiadaviek a preferencií v občianskom zabezpečení. Požiadavky a preferencie lokalít a regiónov sa totiž môžu navzájom líšiť. Tretí dôvod spočíva v tom, že miestne správy môžu zásadne dopĺňať plány, ktoré sa pripravujú a schvaľujú na úrovni ústrednej vlády. Posledný dôvod pramení z nevyhnutnosti decentralizovať kompetencie ústrednej vlády. Táto nevyhnutnosť vyplýva z del'by práce, ale aj z toho, že preferencie občanov sa ustavične menia a treba pružne uspokojovať ich potreby. Prirodzene, mohli by sme uviesť množstvo ďalších dôvodov na podporu myšlienky decentralizácie.

Pod pojmom samospráva si **Dřízová (1999)** predstavuje výkon určených úloh správy štátu samostatnými, štátom aprobovanými verejnoprávnymi subjektmi. Samospráva sama o sebe predstavuje takú oblasť verejnej správy, ktorá je zákonmi zverená subjektom, ktorých sa bezprostrednej dotýka. V tomto chápaní je samospráva časťou správy štátu decentralizovanou na subjekty neštátneho charakteru. Formy a metódy, ktoré samospráva používa pri pôsobení na svoje objekty, nemajú štátno-mocenskú povahu. Samospráva je formou činnosti subjektov správy verejných vecí, ktorej poslaním je realizácia vlastnej samosprávnej moci čiže prvotnej právomoci rozhodovania v samosprávnych otázkach a výkonnej samosprávnej moci. Výkonnú samosprávnú moc využíva samospráva okrem samosprávneho výkonu vlastných aktov i na samosprávny výkon zákonov štátu a ich obsahu v podmienkach pôsobenia samosprávnych subjektov.

Černek-Zachar (2003) vo svojom diele zdôrazňuje, že miestna územná samospráva nepatrí ako celok nijakému politickému prúdu, ale občanom. Reprezentuje ju od začiatku Združenie miest a obcí Slovenska. Na dobrovoľnom princípe je jeho členom 95% všetkých sídiel Slovenskej republiky. Združenie miesta obcí Slovenska je výrazom spolupatričnosti a nevyhnutnosti presadzovať práva a oprávnené záujmy obcí a miest spoločne. Obhajovanie ich ústavného postavenia a ich záujmov je z roka na rok zložitejšie. Len vďaka spoločnému postupu obcí a miest a sústavného tlaku predstaviteľov združenia na orgány štátnej správy pri rokovaníach a v legislatívnom procese sa aspoň čiastočne podarilo zmierniť organizačné nedostatky a s tým spojené problémy miest a obcí pri preberaní kompetencií a majetku a predovšetkým pri finančnom zabezpečení výkonu nových kompetencií. Združenie miest a obcí Slovenska, okrem iného, čo si ešte mnohí neuvedomujú, získalo novú úlohu a zodpovednosť. Ide o zastupovanie obcí a miest a ich rozpočtových a príspevkových organizácií, ako jedného z najväčších zamestnávateľov v Slovenskej republike, pri rozhodovaní o pracovných a platobných podmienkach zamestnancov, podliehajúcim režimu zákona č. 313/2001 o verejnej službe.

Diernerová a kol. (2002) charakterizujú ekonomickú samosprávu nasledovne:

V systéme inštitúcií, ktoré hospodária s finančnými prostriedkami verejného charakteru je postavenie miest a obcí špecifické. Mestá a obce v súlade s platnou legislatívou zabezpečujú vlastné hospodárenie a s tým súvisiace ekonomické procesy. Mestá a obce majú postavenie daňových úradov, ktoré zabezpečujú výkon správy daní

a poplatkov, ktoré sú príjmom rozpočtu obce. Mestá a obce zabezpečujú prenesený výkon štátnej správy.

Géciová (2000) konštatuje, že samospráva sa od štátnej správy odlišuje predovšetkým metódami a formami pôsobenia. Predstavuje pôsobenie a ovplyvňovanie spoločenského života prostriedkami neštátneho charakteru, pričom podstata záujmovej samosprávy spočíva v úsilí zjednotiť skupinové záujmy so záujmami širšími, verejnými. Úlohou jednotlivých komôr je hájiť záujmy svojich členov, ich profesionálnu česť a povesť.

Gozora a Harbutová (2005) uvádzajú, že územná samospráva je spoločenstvom fyzických osôb, vytvoreného na územnom základe, ktoré môže byť samostatne spravované, má vlastné záujmy a potreby, odlišné od celospoločenských.

Podľa **Hoetzela (1997)** bol pojem samosprávy vymedzený mnohými predstaviteľmi vedy správneho práva, ktorí pri stanovení tohto pojmu vychádzali z mnohých hľadísk: politického, právneho či sociologického. Z hľadiska politického ide o formu realizácie verejnej správy občanmi, vládou ľudu, ľudové vládnutie. Definícia samosprávy z tohto hľadiska bola obhajovaná v štvrtej sekcii Prvého zjazdu českých právnikov najvyšším maršálkom kráľovstva Českého Jiřím Lobkowiczom: „Podstata samosprávy záleží v tom, že osobnosti ktoré riadia verejnú správu, sú povolané k svojmu úradu zásadne z toho dôvodu, že požívajú dôveru svojich spoluobčanov.

Kečkešová (2004) uvádza, že vznik a vývoj samosprávy je spojený s formovaním občianskej spoločnosti. Je osobitnou formou vyjadrenia plurality názorov v spoločnosti a je preto nevyhnutným predpokladom demokracie a právneho štátu. Samospráva ako ďalší z komponentov verejnej správy sa u nás formuje po roku 1990, kedy dochádza k vzniku paralelných samosprávnych orgánov popri orgánoch štátnych. Poznáme samosprávu územnú a záujmovú. Samosprávu je možné determinovať v dvoch smeroch a to v politickom a právnom zmysle. Je relatívne oddelená od štátnej správy, ale existuje vzájomná prepojenosť a spolupráca medzi samosprávou a štátnou správou. Samospráva má tak charakter verejnej ako i súkromnej správy.

V ponímaní **Marišovej a kol. (2002)** sú základom územnej samosprávy obce a samosprávne kraje. Právne postavenie obci upravuje zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a vyššie územné celky – samosprávne kraje boli zriadené zákonom č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov. Sústava orgánov samosprávy je vybudovaná na princípe decentralizácie. Tieto orgány sú volené občanmi a od ústredných orgánov sú relatívne nezávislé. V rámci reformy verejnej správy je samospráva realizovaná v dvoch úrovniach v podobe vyššieho územného celku (samosprávny kraj) a obce.

Moravčíková a Kučírková (2003) definujú samosprávu ako formu usporiadania spoločnosti alebo jej častí, kedy o prijatých opatreniach rozhodujú bezprostredne tí, ktorých sa opatrenia týkajú ideál samosprávy býva formulovaný v kontraste k usporiadaniu spoločnosti, ktorý rozdeľuje členov sociálneho útvaru na tých, ktorí rozhodujú a na tých, ktorí sú ovládaní a riadení. Cieľom samosprávy je sprehľadniť a maximálne priblížiť rozhodovanie k tým, o ktorých sa rozhoduje. Hľadanie optimálnych foriem miestnej samosprávy je súčasťou úsilia o demokratizáciu spoločnosti, o účinnejšie formy rozhodovania o verejných záležitostiach na lokálnej úrovni. Samospráva zohľadňuje miestne podmienky (zemepisné, prírodné, ekonomické, politické, kultúrne) a vytvára platformu pre slobodné správanie sa jednotlivcov a ich rozhodovanie o vlastných záležitostiach sociálneho útvaru, ktorého sú príslušníkmi.

Podľa **Palúša (2004)** predstavuje pôsobnosť vyšších územných celkov jedno z najdôležitejších kritérií ich reálneho postavenia v systéme územnej samosprávy a zároveň je východiskovým predpokladom pri formovaní koncepcií ekonomického, sociálneho a kultúrneho rozvoja regiónov, ktoré sú považované v politike Európskej únie za základ európskej integrácie. V rámci napĺňania tohto cieľa je potrebné dodržiavať podmienky trojakého charakteru. Prvou je precízna a kompletná právna úprava umožňujúca požadovanú transformáciu verejnej správy v komunálnych podmienkach. Druhou je finančné a materiálne zabezpečenie reformy. Tretia podmienka má politickú podobu a spočíva v tom, aby sa pri formovaní a následnej činnosti vyšších samosprávnych celkov rešpektoval odborný princíp zamedzujúci politickým turbulenciám po každých voľbách do orgánov samosprávy.

Podľa **Poslucha a Cibulku (2003)** je samospráva v najvšeobecnejšej rovine definovaná ako samostatné, nezávislé spravovanie vlastných vecí spoločnosťou ľudí, z čoho vyplýva, že základnými znakmi určenia jej obsahu sú sloboda, nezávislosť a samostatnosť. Je výrazom samostatnosti a nezávislosti vo vzťahu k určitému vyššiemu celku, a samozrejme je to jeden z mechanizmov riadenia štátu a spoločnosti.

Prokop a Wright (2002) sú toho názoru, že analýza postavenia miestnej samosprávy pri uplatňovaní metód strategického manažmentu vo verejnom sektore musí vychádzať z rozboru viacerých faktorov. Strategické rozhodnutia na miestnej úrovni sa okrem iného dotýkajú aj stanovenia rozsahu aktivít samosprávy. Prvou skupinou sú kompetencie dané samosprávam priamo zo zákona. Vo väčšine krajín sa jedná napr. o miestnu bezpečnosť a poriadok, miestne školstvo, miestnu dopravu, zber a skladovanie komunálneho odpadu a pod. Pri týchto službách sa miestna samospráva rozhoduje o forme ich zabezpečenia – produkcia svojimi kapacitami, alebo na základe kontaktu. Klasickým prípadom zmluvného zabezpečenia je oblasť komunálneho odpadu, kedy zber realizujú súkromné firmy, privatizuje sa tiež miestna doprava. Druhou skupinou aktivít miestnej samosprávy sú úlohy, ktoré síce nevyplývajú priamo zo zákona, ale sú nutné pre fungovanie miestnej komunity. Miestna samospráva sa môže rozhodnúť podporiť založenie univerzity, alebo fakulty v meste, aj keď za túto oblasť priamo nezodpovedajú. Miera voľnosti samospráv pri stanovovaní rozsahu svojich aktivít je preto značná, inými slovami – čo nie je zakázané, je dovolené.

Prucha (1999) uvádza, že samosprávu je možné vymedziť aj ako správu vecí verejných najdemokratickejším spôsobom, teda priamo občanmi v rámci samosprávnych celkov, ktorá sa spolu so štátnou správou zúčastňuje na zabezpečovaní celospoločenských záujmov. Vzhľadom na to, že plnenie úloh verejnej správy zo strany samosprávy je dôležité aj pre chod štátu a plnenie jeho úloh, je obvyklé, že výkon samosprávy vo väčšom, alebo menšom rozsahu podlieha dozoru štátu. Pre prípad nespôsobilosti samosprávneho orgánu plniť úlohy samosprávy existuje možnosť štátu zasiahnuť v záujme splnenia úloh samosprávy. Tento vzťah sa označuje ako subsidiárne postavenie štátu vo veciach verejnej správy voči samospráve.

Podľa **Škultétyho (2001)** nachádzame aj u samosprávy špecifické výkonné činnosti, rozšírené o oprávnenie tvorby vlastnej samosprávnej moci, i špecifické črty tejto činnosti

ako i činnosti podzákonnej a nariadení. Samospráva sa vo svojej činnosti spravuje zákonmi, vlastnými mocenskými aktmi a vlastnou samosprávnou mocou vykonávanou a zabezpečenou s využitím nariadení oprávnení mocenského charakteru. Pri výkone samosprávy sa realizujú vzťahy v rámci daných samosprávnych korporácií, u ktorých rozlišovanie postavenia subjektov a objektov samosprávy do istej miery stráca význam. Podstatou a poslaním samosprávnej korporácie je samostatné, teda samosprávne rozhodovať o vlastných otázkach a spravovať vlastné záležitosti, a to podľa svojich potrieb, zo svojej vôle a pri rešpektovaní zákonov. Samosprávna korporácia pri výkone samosprávy spravuje sama seba a objekt samosprávy, a tak pri tomto všeobecnom pohľade do značnej miery splýva so subjektom. Konkrétne nie je možné, aby o všetkých úlohách rozhodovali a konkrétne úlohy vykonávali samosprávne korporácie ako celok, a kvôli tomu sú zriaďované príslušné samosprávne orgány. Aj tie potom zabezpečujú výkon samosprávy v príslušných vzťahoch.

Územnú samosprávu označuje **Tušan (2004)** ako bezpochybne jednu z významných súčastí usporiadania spoločnosti. Je prvkom verejnej správy, ktorou sa rozumie správa verejných záležitostí, čo ju odlišuje od správy súkromnej. Verejná správa zahŕňa tú oblasť, ktorej účelom je napĺňovanie verejného záujmu. Územná samospráva v rámci štátu predstavuje moment decentralizácie štátnej moci, umožňuje spoločenstvu občanov (spoločenstvo organizované spravidla na územnom princípe, resp. na princípe záujmovom) podieľať sa na verejnej moci. Samospráva sa realizuje v rámci právneho štátu a je zákonnými normami upravená. Všeobecne má verejná správa nasledovnú štruktúru: verejná správa sa člení na štátnu správu a samosprávu.

Žárska (2002) uvádza, že ekonomika obce a komunálna ekonomika sú dva rozsahovo rozdielne pojmy. Komunálna ekonomika je súčasťou ekonomiky obce a samosprávneho kraja. Vlastnú komunálnu ekonomiku tvorí: obecný majetok a majetok samosprávneho kraja a formy narábania s majetkom (podnikateľská činnosť) a finančno-rozpočtové hospodárenie. Do komunálnej ekonomiky vstupujú samosprávne orgány svojou rozhodovacou a riadiacou činnosťou. Vo vzťahu k ekonomike územnej samosprávy sa presadzujú koordinačnou funkciou v rozvoji obce a samosprávneho kraja v priestorovom usporiadaní aktivít na zverenom území. Medzi rozhodujúce predpoklady fungovania a zabezpečenia samosprávnych funkcií patria ekonomické podmienky, ktoré v mnohom určujú postavenie, autonómnosť a autoritu samosprávnych orgánov. Na fungovanie

ekonomiky územnej samosprávy má rozhodujúci význam také legislatívne prostredie, ktoré je kvalitné, komplexné a stabilné v určitom časovom horizonte. Pokiaľ to tak nie je, stáva sa jednou z príčin problémov ekonomických podmienok fungovania územnej samosprávy. Ekonomická problematika fungovania samospráv je veľmi dôležitá a zároveň aj determinujúca oblasť, pretože výrazne vplýva na prosperitu, alebo hospodársky pokles územia a uspokojovania potrieb a záujmov jej obyvateľov. Z uvedeného vyplýva, že ekonomický a najmä finančný potenciál je veľmi dôležitým predpokladom riadneho fungovania samosprávy. V prípade slabosti tohto potenciálu vznikajú vážne problémy vo fungovaní územnej samosprávy a v zabezpečovaní jej programových zámerov. Keďže existuje silné prepojenie vo vzťahu občana a územnej samosprávy, jej problémové fungovanie vyvoláva nedôveru v možnosti samosprávneho inštitútu, čoho dôsledkom môžu byť negatívne dosahy na fungovanie lokálnej demokracie.

1.4 OBEC

Podľa **Kukliša (2003)** je charakteristickou črtou sídelnej štruktúry Slovenskej republiky jej rozdrobenosť do pomerne značného počtu malých obcí. Je to dôsledok nielen geografických daností územia, ale aj odraz vývoja priemyselnej výroby, kolektivizácie poľnohospodárstva a budovania infraštruktúry v predchádzajúcom storočí. Až vyše 68% obcí Slovenska má menej než 1000 obyvateľov. Táto skutočnosť spôsobuje výrazné problémy v plnohodnotnom zabezpečení „verejnosprávnej spôsobilosti“ väčšiny obcí. Je zjavné, že malé obce nie sú v súčasnosti schopné poskytovať služby na požadovanej úrovni a už vonkoncom nebudú schopné plniť úlohy vyplývajúce zo „silnej“ decentralizácie štátnej správy. Existuje viacero prístupov k riešeniu tohto problému, napr. zlučovanie obcí. No za hlavný a zároveň aj perspektívny spôsob sa považuje v súčasnosti spolupráca obcí. Práve medziobecná spolupráca nenaruša samostatnosť (autonómnosť) obcí, ich samosprávny charakter a rešpektuje ich identitu, čo sa v prípade zlučovania obcí nedá povedať. Právny poriadok Slovenskej republiky i súčasná prax pozná viacero foriem medziobecnej spolupráce:

- spoločný fond,
- združovanie obcí,
- obchodná spoločnosť,
- družstvo,
- zmluva o združení,
- združenie obcí poskytujúce všeobecne prospešné služby,

- zmluva uzavretá na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti,
- zmluva o zriadení združenia obcí,
- dohoda o spolupráci s obcou, prípadne s obcami iných štátov,
- členstvo v medzinárodnom združení obcí,
- dohoda verejnoprávneho charakteru (dohoda o zlúčení obce, dohoda o rozdelení obce, dohoda o plnení úloh jednotky požiarnej ochrany aj pre ostatné zmluvné strany),
- záujmové združovanie obcí,
- hlavný kontrolór viacerých obcí.

Demokratický štát je podľa **Ottovej (2000)** pretaktovaný ako obec obcí – *comunitas comunitatu*. V tomto zmysle je teda obec základnou organizačnou jednotkou štátu. Súčasne je obec prezentovaná ako základný článok miestnej samosprávy, teda ako od štátu relatívne nezávislá štrukturálna súčasť občianskej spoločnosti s právom vymedzenými samoregulačnými možnosťami, do ktorých môže štát zasahovať len prostredníctvom zákona. Obce teda nie sú ani úplne homogénnou súčasťou občianskej spoločnosti, nemožno ich však zaradiť ani do rámca štruktúr štátu.

Pirošík a kol. (2004) charakterizujú obce ako najmenšiu a základnú jednotku územnej verejnej správy. Aj keď sú si obce formálne rovné, v skutočnosti existujú medzi nimi podstatné rozdiely. Malá obec síce základný princíp decentralizácie (priblíženie procesu tvorby verejnej politiky občanom) maximalizuje, na druhej strane nie je vždy schopná zabezpečiť takú kvalitu verejných služieb ako napríklad mesto. Rozsah decentralizácie kompetencií, financií a politickej moci je teda do veľkej miery určovaný schopnosťou obce zhostiť sa týchto prvkov. Z dôvodu nedostatočných vlastných finančných a personálnych zdrojov na zabezpečenie zverených verejných funkcií sú obce často nútené vstupovať do medziobecnej spolupráce.

Sobihard (2004) charakterizuje obec ako samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky, ktorý združuje občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Obec sa charakterizuje ako právnická osoba, ktorá za podmienok stanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom, s majetkom zvereným do jej správy a s vlastnými príjmami. Obec, mesto, mestská časť samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úlohy, ktoré súvisia s jej správou a majetkom.

Podľa **Staroňovej** a **Sičákovej (2006)** je základnou jednotkou územného systému obec. Obec je samostatný právny subjekt (právnická osoba), ktorá je samostatným územným samosprávnym a správnym celkom, združujúcim osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Na Slovensku je približne 2900 obcí (z toho je asi 138 miest). Mesto je obec, ktorá bola zákonným spôsobom vyhlásená za mesto.

Tichý (2003) uvádza, že v rámci problematiky spoločných obecných úradov predstavujú spoločné obecné úrady efektívny nástroj na zníženie výdavkov v samospráve. Vytváranie spoločných obecných úradov je založené na dobrovoľnej spolupráci. Spoločné obecné úrady zohrávajú významnú úlohu pri kvalitnom a kvalifikovanom výkone presúvaných kompetencií zo štátnej správy na samosprávu, najmä v menších obciach. Vytváranie spoločných obecných úradov je založené na týchto princípoch: princíp dobrovoľnosti, vzájomnej výhodnosti, rovnocennosti postavenia obcí a zachovania autonómnosti rozhodovania každej obce.

Z pohľadu **Tušana (2004)** má obec tri základné hľadiská, ktoré ju vymedzujú: územný celok, spoločenstvo občanov, právnická osoba. Základné funkcie obcí a miest môžeme stručne vyjadriť: sociálna funkcia obce – zahŕňa všetky momenty od bezpečnosti občanov, vytvárania podmienok pre sociálne kontakty (obecné knižnice, čítárne, osvetové strediská, športoviská, domovy dôchodcov a pod.), až po participáciu obce na tzv. záchranej sociálnej sieti. Územno-technická funkcia obce je v usporiadaní a využívaní územia. Nástroje k tomu sú jednotlivé stupne územnoplánovacej dokumentácie, projektová dokumentácia, stavebné, kolaudačné, užívateľské rozhodnutia a ďalšia dokumentácia. Mal by sa vytvárať harmonický obecný (mestský) organizmus s tvorbou zón: bývania, dopravy, výroby, rekreácie, peších a iných zón. Ekonomickú funkciu obce môžeme stručne spojiť s pojmom prosperita obce so starostlivosťou a racionalitou o všetky základné zdroje, o statky vytvorené prírodou a ľudskou spoločnosťou. Ide o komplexný a koncepčný prístup alternatívneho vyhľadávania možností harmonicky usporiadaného rozvoja obce (mesta a VÚC). Obec vystupuje ako verejnoprávny subjekt, ako súkromno-právny subjekt, vystupuje v oblasti hospodárskej (napr. zriadenie či účasť v podnikateľských subjektoch, predaj či kúpa obecného majetku a pod.). v súkromnoprávnom hospodárení s majetkom, alebo financiami obce má táto aktivita vo vzťahu k občanovi vždy verejný charakter. Ekonomické aktivity miestnej samosprávy majú byť vždy dôležitou oblasťou programovej stratégie, realizačnej transparentnosti, objektivity a optimálnosti. Na hospodárnosť,

prehľadnosť a legitímnosť v majetkovom a finančnom hospodárení obcí upozorňuje aj dokument Európska charta miestnej samosprávy.

1.5 MAJETOK, HOSPODÁRENIE A ROZPOČET OBCE

Beňová (1999) uvádza ako najčastejšie charakteristické črty samosprávneho finančného hospodárenia obcí nasledovné:

Vyššie štátne orgány nezasahujú do rozpočtového hospodárenia obcí. Obce samy zostavujú svoje obecné rozpočty a hospodária podľa nich. Schvaľujú ich obecné zastupiteľstvá.

Každá obec je odkázaná predovšetkým na vlastné príjmové zdroje. Ak vlastné príjmové zdroje nepostačujú a nepostačujú ani poskytnuté dotácie a subvencie zo štátneho rozpočtu, vzniká deficit obecného rozpočtu, na ktorého úhradu obce využívajú najmä pôžičky. Tým však vzniká ich zadlženosť.

Obecné rozpočty sú samostatné v tom zmysle, že netvoria bezprostrednú súčasť štátneho rozpočtu. Samosprávny princíp finančného hospodárenia obcí nevyklučuje finančné vzťahy obcí so štátnym rozpočtom. Takýmto spôsobom sa zabezpečujú potrebné finančné zdroje na financovanie úloh obecných rozpočtov. Obyčajne majú podobu dotácií a subvencií.

Berčík (1999) charakterizuje zákon o majetku obcí, ktorý presne stanovuje, ktoré úkony podliehajú schváleniu obecným zastupiteľstvom vždy. Sú to: zmluvné prevody vlastníctva nehnuteľného majetku, zmluvné prevody vlastníctva hnutel'ného majetku nad hodnotou určenú obecným zastupiteľstvom, nakladanie s majetkovými právami v určenej hodnote, aukčný predaj vecí podľa osobitných predpisov.

Podľa **Čapkovej (2004)** môžeme obecné podniky považovať za významný nástroj municipálneho manažmentu. Štruktúra obecných podnikov na Slovensku prechádzala počas minulých rokov viacerými zmenami. Obec pre zabezpečovanie služieb, za ktoré sú zodpovedné, ale aj pre správu majetku, ktorý je v ich vlastníctve, zriadili rôzne formy organizácií, ktoré najčastejšie nadobúdajú právnu formu rozpočtových organizácií, príspevkových organizácií a formu obchodných organizácií. Rozpočtové a príspevkové organizácie sú svojimi rozpočtami napojené na rozpočet zriaďovateľa. Ten garantuje a kontroluje ich činnosť a v prípade zistenia nedostatkov prijíma potrebné opatrenia. Rozpočtové a príspevkové organizácie sa zriaďujú na plnenie základných verejných funkcií, alebo na verejnoprospešné činnosti, ktoré sú na základe osobitných predpisov, alebo rozhodnutia príslušných orgánov úplne alebo čiastočne financované z rozpočtu obce.

Keďže príspevkové organizácie sa vyznačujú väčšou mierou samostatnosti, zvyčajne sa týmto organizáciám zverujú také služby, pri ktorých veľkú časť nákladov pokrývajú príjmy z poplatkov za poskytované služby. Nie je zriedkavosťou, že tieto organizácie zabezpečujú i ďalšie služby, ktoré síce nie sú zdrojom veľkých príjmov (údržba verejnej zelene), ale výdavky na ne znižujú daňový základ.

Pod administratívnu podporu trhu **Foret (1997)** rozumie maximálne zjednodušenie administratívnych úkonov pri registrácii obchodných spoločností. Teda ak chce obec prilákať na svoje územie čo najviac úspešných podnikov a podnikateľov, musí počítať s tým, že bude musieť odstraňovať byrokratické bariéry. Pretože žiadny podnikateľ nebude mať záujem usadiť sa v takej obci, ktorá je známa dlhodobým a nekonečným papierovaním. Registračné oddelenie každého obecného úradu musia byť zodpovedajúco materiálne a personálne vybavené, pretože ich úroveň priamo odráža vzťah danej obce k podniku a podnikateľom.

Z pohľadu **Balážovej a Papcunovej (2008)** si obce podnikaním zabezpečujú časť príjmov a zároveň vytvárajú konkurenčné prostredie iným podnikateľom. Podieľajú sa aj na vytváraní činností, ktoré sú z hľadiska komplexnosti pre obec potrebné. Podnikateľská činnosť umožňuje obciam vstupovať do spolupráce aj s inými obcami pri riešení takých rozvojových programoch, ktoré z vlastných zdrojov nedokáže realizovať (napr. skládka komunálneho odpadu). O tejto forme využitia obecného majetku môže rozhodnúť obecné zastupiteľstvo, alebo starosta. Majetok používaný na podnikanie je obec povinná vyčleniť, viesť v osobitnej evidencii a odpisovať v súlade s ustanoveniami zákona o daniach z príjmov osobitným okruhom účtovania o podnikateľskej činnosti obce.

Papcunová a Balážová (2006) uvádzajú, že obecný majetok predstavuje špecifický druh vlastníctva viažúceho sa na určité územné spoločenstvo bez nároku jeho jednotlivcov na majetkové vyrovnanie pri trvalom opustení územia. Vzťah k tomuto vlastníctvu nemôžeme zdefinovať ako spoluvlastnícky a nemôžeme ho označiť ani za kolektívne vlastníctvo. Proces vzniku obecného majetku sa uskutočňovať na územnom princípe tzn. uplatňovaním tohto princípu dochádzalo k prechodu majetku do vlastníctva tej obce, v katastri ktorej sa nehnuteľnosti nachádzajú.

Pauličková (2003) konštatuje, že dane sú najstarším a rozhodujúcim príjmom štátneho rozpočtu. Existovali od čias, keď možno zaznamenať vznik prvých štátnych útvarov. Okrem štátneho rozpočtu však v ekonomike každého štátu existujú aj miestne rozpočty, teda rozpočty orgánov územnej samosprávy, ktorá je spravidla reprezentovaná obcami ako najnižšími jednotkami územnej samosprávy a samosprávou na regionálnej úrovni. Aj v miestnych rozpočtoch majú najvýznamnejšie miesto práve daňové príjmy, ktoré môžu vo všeobecnosti nadobúdať podobu vlastných (miestnych) daní, podielov na štátnych daniach, zverených daní, prípadne prirážok k celoštátnym daniam.

Rozpočet obce podľa **Suranovej (1999)** vyjadruje ciele, ktoré si starosta a zvolení poslanci obecného zastupiteľstva vytýčili plniť v rámci svojho funkčného obdobia v oblasti stratégie územného rozvoja obce a potrieb obyvateľov. Taktiež odráža finančný plán, ktorým sa riadi obec a od ktorého sa odvíja administratívna kontrola a kontrola občanmi – voličmi a musí zohľadňovať potreby občanov, vzťahy podnikateľských subjektov k obci (aj naopak), ale aj interaktívne väzby medzi obcou, štátnymi orgánmi a inými fyzickými a právnickými osobami.

Na rozpočet obce sa podľa **Šulajovej a Králiku (2000)** možno pozeráť z viacerých pohľadov. Rozpočet obce je: decentralizovaný peňažný fond, v ktorom sa sústreďujú rôzne druhy verejných príjmov, predovšetkým daňových, rozdeľujú sa a používajú na financovanie predovšetkým verejných služieb, t. j. čistých a zmiešaných, zaistených prostredníctvom municipálneho verejného sektora. Bilancia, ktorá bilancuje všetky príjmy a výdavky za príslušné rozpočtové obdobie, ktoré je v SR zhodné s rozpočtovým obdobím v celej sústave verejných rozpočtov, t. j. za kalendárny rok – tzv. bežný rozpočet, alebo bilancuje príjmy a výdavky za ďalšie obdobie t. j. za kapitálny rozpočet. Finančný plán, podľa ktorého obec hospodári v príslušnom rozpočtovom období. Vo väčšine krajín sa zostavujú i strednodobé rozpočtové výhľady na niekoľko rokov dopredu (zvyčajne 3 až 5 rokov). Nástroj presadzovania cieľov obecnej politiky (ako súčasť verejnej politiky, ktorej subjektom je volený orgán v SR zastupiteľstvom). Majetok obce môže byť klasifikovaný podľa viacerých kritérií a to napr. podľa účelu používania, podľa jeho evidencie, alebo z časového hľadiska.

Turzo (1999) vníma obecný majetok ako špecifický druh vlastníctva. Tento majetok je vlastníctvom určitého územného spoločenstva bez nároku jeho jednotlivcov na

majetkové vysporiadanie po trvalom opustení územia. Obecná samospráva teda napĺňa svoju podstatu najmä vtedy, ak disponuje na jej zverenom území. Tieto činnosti sú rozhodujúce pre existenciu a fungovanie samosprávy.

Majetok obce podľa **Žárskej (2002)** je dôležitým predpokladom vlastných príjmov obce, rozvoja verejno-prospešných služieb, budovania občianskej vybavenosti, existencie a rozvoja podnikateľskej činnosti, možnosti získania úveru s ručením vlastného majetku, možnosti získania úveru s ručením vlastného majetku a vlastného výkonu samosprávy (radnice, budovy, obecných úradov a iných objektov súvisiacich s priamym výkonom samosprávy). Obecný majetok tvorí materiálnu podstatu samosprávy a možno ho rozdeliť, v zmysle ustanovenia §8 zákona o obecnom zriadení, podľa základných funkcií obce na: majetok slúžiaci na verejné účely, majetok na podnikateľskú činnosť, majetok na výkon samosprávy. Do majetku obce, ktorý slúži na verejné účely, patria verejné miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá (ulice, chodníky, parkoviská a pod.). Za ich používanie možno vyberať niektoré poplatky (napr. poplatok za parkovanie motorových vozidiel, poplatok za použitie verejného priestranstva na skládku materiálu atď.) potrebné na ich údržbu a zveľaďovanie.

1.6 ORGÁNY OBCE

Belajová a Balážová (2004) uvádzajú orgány obce, ktoré vyplývajú z ústavy a zo zákona č. 369/1900 Zb. o obecnom zriadení:

- obecné zastupiteľstvo
- starosta obce

Sú to volené orgány s rozhodovacou právomocou, pričom každý z nich rozhoduje samostatne bez vzťahu nadriadenosti a podriadenosti. Rozhodujúca zodpovednosť za výkon samosprávy spočíva na orgánoch obce. Prostredníctvom orgánov obcí je teda výkon samosprávnych funkcií najintenzívnejší. Vyplýva to z kompetencií, ktoré stanovuje pre orgány obce zákon o obecnom zriadení. Práve preto je dôležité, aby sa do volených orgánov dostali osobnosti obce, ktoré sú v sídle všeobecne uznávané a preukázali aktívne prístupy k riešeniu vecí verejných, odborne zdatné a morálne bezúhonné.

Belajová a Balážová (2004) uvádzajú, že zástupca starostu je volený spomedzi poslancov obecného zastupiteľstva spravidla na celé funkčné obdobie. Zastupuje starostu

vtedy, ak z nejakých príčin nemôže tento vykonávať svoju funkciu. Ak je v obci zriadená obecná rada, zástupca starostu je jej členom.

Obecná rada je odvodeným orgánom, čo znamená, že môže alebo nemusí byť zriadená. Jej opodstatnenosť je najmä pri vyššom počte poslancov obecného zastupiteľstva. Jej zloženie tvoria poslanci obecného zastupiteľstva, ktoré ju aj zriaďuje na celé funkčné obdobie. Počet členov obecnej rady stanovuje zákon na maximálnu úroveň 1/3 z celkového počtu poslancov obecného zastupiteľstva. Pri jej zložení sa prihliada na zoskupenie politických strán zastúpených v obecnom zastupiteľstve. Obecná rada slúži obom orgánom obce. Je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom zastupiteľstva a poradným orgánom starostu. Schádza sa podľa potreby, najmenej jedenkrát za mesiac. Jej zasadnutie zvoláva a vedie starosta. Je spôsobilá rokovať, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov rady. Uznesenia sú prijaté nadpolovičnou väčšinou všetkých členov.

Starosta obce je podľa **Franzenovej a Partlovej (2003)** predstaviteľom obce, najvyšším výkonným orgánom obce. Funkcia starostu obce je verejná funkcia pričom právne postavenie starostu je vo viacerých smeroch osobitné. Funkcia starostu je budovaná na monokratickom princípe, na rozdiel od obecného zastupiteľstva, ktoré je typickým kolektívnym orgánom rozhodujúcim v zbore. Starosta nie je členom obecného zastupiteľstva a nie je ním ani volený. Má samostatné a nezávislé postavenie vyplývajúce z platnej právnej úpravy. Starosta nie je zamestnancom obce a voľbou do funkcie sa mu nezakladá pracovno-právny vzťah k obci. Pre výkon svojej funkcie však nesmie byť starosta ukrátený na právach ani nárokoch vyplývajúcich z pracovného, alebo obdobného pomeru čím sa zdôrazňujú jeho obdobné práva a nároky, aké vyplývajú pre ostatných zamestnancov. Starosta zásadne pôsobí v tých veciach ako obecné zastupiteľstvo, najmä v prípravnej fáze. Na rozdiel od obecného zastupiteľstva, ktoré rozhoduje o najvšeobecnejších záležitostiach pôsobnosti obce kolektívneho charakteru, starosta sa bude zaoberať vecami predovšetkým individuálneho charakteru. Starosta je štatutárny orgán v majetkovoprávných vzťahoch obce, štatutárny orgán v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce, správny orgán v administratívnych vzťahoch, zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva a rady, vykonáva obecnú správu, zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, právnickým a fyzickým osobám, rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom, alebo štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu a má výlučné právo podpisovať uznesenia obecného zastupiteľstva.

Franzenová a Partlová (2003) charakterizujú obecné zastupiteľstvo ako kolektívny orgán, zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov. Má výhradné právo rozhodovať o najdôležitejších veciach a riešiť základné otázky života obce, a to najmä v oblasti hospodárenia s majetkom obce a finančnými zdrojmi obce, tiež v oblasti kreačnej, normotvorby a kontroly. Kompetencie obecného zastupiteľstva vyplývajú buď priamo z konkrétnych ustanovení zákona o obecnom zriadení, alebo zo zákonnej možnosti vyhradiť si priamo v štatúte rozhodovanie aj o ďalších otázkach. Zastupiteľstvo si však v štatúte nemôže vyhradiť napr. právomoc štatutárneho orgánu, ktorým je podľa zákona len starosta. Obecné zastupiteľstvo by si malo na rozhodovanie vyhradiť predovšetkým také veci hospodárskeho, sociálneho a ekologického rozvoja obce, riešenie ktorých zásadným spôsobom ovplyvňuje postavenie obce ako právnickej osoby a celkovú kvalitu života väčšiny jej obyvateľov.

Franzenová a Partlová (2003) uvádzajú, že obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starosta, nemá právnu subjektivitu a preto ani nemôže vystupovať v pracovnoprávných vzťahoch vo svojom mene. Uzatvorenie pracovnej zmluvy s obecným úradom, a nie s obcou, by bolo neplatné.

Králik (2007) vo svojom diele uvádza, že starosta je predstaviteľom samosprávy a jej najvyšším výkonným orgánom. Taktiež je štatutárnym orgánom v majetkovo-právnych a pracovno-právnych vzťahoch pracovníkov samosprávy. V administratívno-právnych vzťahoch je správnym orgánom. Hlavného kontrolóra charakterizuje ako pracovníka samosprávy, ktorý vykonáva najmä kontrolu úloh samosprávy vyplývajúcich z jej pôsobnosti, taktiež kontroluje príjmy a výdavky rozpočtu, ako aj nakladanie s majetkom obce. Vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu a záverečnému účtu pred ich schválením v zastupiteľstve. Do funkcie ho volí zastupiteľstvo na dobu neurčitú. Za svoju činnosť zodpovedá zastupiteľstvu.

Podľa **Škultétyho (2000)** môže obecné zastupiteľstvo zriaďovať komisie ako svoje stále, alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. Komisie sú zložené z poslancov obecného zastupiteľstva a obyvateľov obce zvolených obecným zastupiteľstvom. Výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu je obecný úrad. Zabezpečuje administratívne a organizačné veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj ďalších zriadených orgánov obecného zastupiteľstva.

Vo svojom diele **Šúrek (2007)** uvádza povinnosti ktoré poslancovi ustanovuje zákon, a to:

- zložiť sľub na prvom zasadnutí obecného zastupiteľstva, ktoré sa zúčastní,
- zúčastňovať sa zasadnutí obecného zastupiteľstva a jeho orgánov, do ktorých bol zvolený,
- dodržiavať organizačný a rokovací poriadok a obhajovať záujmy obce a jej obyvateľov,
- na požiadanie informovať o svojej činnosti a činnosti obecného zastupiteľstva.

2. Cieľ práce

Hlavným cieľom diplomovej práce je priblížiť globálny pohľad na obec Močenok, ktorá predstavuje územnosamosprávnu jednotku a je súčasťou verejnej správy Slovenskej republiky a charakterizovať jej právne a ekonomické postavenie.

Pre naplnenie hlavného cieľa bolo potrebné skúmanie postavenia obce v rámci právnej úpravy a zároveň analyzovanie jej ekonomickej úrovne prostredníctvom analyzovania hospodárenia s finančnými prostriedkami a majetkom obce.

Dosiahnutie stanoveného cieľa si vyžadovalo naplnenie čiastkových cieľov, ktoré boli nasledovné:

- definovanie verejnej správy,
- definovanie štátnej správy,
- definovanie samosprávy,
- analyzovanie postavenia obce, jej orgánov, kompetencií či pôsobností prostredníctvom právnych predpisov,
- charakteristika obce Močenok, história, pamiatky obce,
- zhodnotenie ekonomickej aktivity a vybavenosti obce,
- analýza hospodárskej a rozpočtovej situácie v obci v období rokov 2007 – 2011,
- analýza projektových aktivít v obci z fondov EÚ.

3. Metodika práce a metódy skúmania

V diplomovej práci skúmame právne a ekonomické postavenie obce Močenok ako územnosamosprávnej jednotky. Pri naplnení stanoveného cieľa bolo dôležité získanie poznatkov o samospráve ako súčasti verejnej správy, následné vymedzenie pojmu obce a jej kompetencií a povinností v rámci legislatívy a následné aplikovanie získaných poznatkov na obec Močenok a rozbor jej ekonomického a hospodárskeho diania.

Tieto poznatky sme získali prostredníctvom:

- Ústavy SR
- zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a VÚC,
- zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
- zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní,
- zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- rozpočtov obce Močenok za sledované obdobie rokov 2007 – 2011,
- záverečných účtov obce, za sledované obdobie rokov 2007 – 2011,
- PHSR obce Močenok,
- štatútu obce Močenok,
- projektových aktivít obce Močenok,
- konzultácií s pracovníkmi obecného úradu obce Močenok.

Uvedené informácie boli získané pomocou internetových stránok, knižných publikácií, interných materiálov obecného úradu obce Močenok, a aj formou osobného kontaktu so zamestnancami obce.

V práci boli použité nasledovné metódy skúmania:

- štúdia a selekcia – použitá pri výbere potrebných informácií z publikačných diel domácich a zahraničných autorov, legislatívy,
- analýza zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý upravuje právne postavenie obce a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- analýza zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

- analýza rozpočtového hospodárenia obce v sledovanom období rokov 2007 – 2011,
- komparácia – porovnanie ekonomických výsledkov obce v podobe rozpočtov a záverečných účtov v sledovanom období rokov 2007 – 2011,
- syntéza – zhrnutie informácií predovšetkým v závere práce, získaných prostredníctvom predchádzajúcich metód.

4 Výsledky práce

4.1 Právne vymedzenie obce

V zmysle zákona o obecnom zriadení je obec samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami.

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

Obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu.

4.1.1 Názov a symboly obce

Obec a jej časť má podľa zákona č. 369/1990 Zb. svoj názov, ktorý sa uvádza v štátnom jazyku. Označovanie obce v inom jazyku upravuje osobitný zákon.

Názov obce určuje alebo mení vláda Slovenskej republiky nariadením, pričom ho možno zmeniť iba so súhlasom obce. Názvy častí obcí určuje a mení Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky na návrh obce.

Názov novej obce a jej časti sa určuje spravidla podľa názvu časti obce, názvu miestnej časti, podľa pomenovania významného prírodného útvaru, javu alebo historickej udalosti súvisiacej s územím obce alebo nežijúcej významnej osobnosti.

Obec, ktorá vznikne zlúčením obcí, má spravidla názov jednej zo zlučovaných obcí. Ak zlučované obce neustanovia v dohode o zlúčení obcí názov novej obce, lebo sa na ňom nedohodli, navrhne ho ministerstvo. Výnimočne možno určiť aj zložený názov obce.

Obec, ktorá vznikne rozdelením obce, má spravidla názov, ktorý mala ako časť obce. Nepripustný je názov obce a názov časti obce, ktorý je dlhý, duplicitný, urážajúci mravnosť, náboženské alebo národnostné cítenie alebo je nepriliehavý vzhľadom na historický vývin územia. Ak sa má určiť alebo zmeniť názov obce alebo jej časti v súvislosti so zmenou územia obce, obe zmeny treba vykonať s rovnakou účinnosťou.

Obec má právo na vlastné symboly. Obec, ktorá má vlastné symboly, je povinná ich používať pri výkone samosprávy. Symboly obce sú erb obce, vlajka obce, pečať obce, prípadne aj znelka obce. Právnické osoby zriadené alebo založené obcou, iné právnické osoby a fyzické osoby môžu používať symboly obce len so súhlasom obce.

Právo na vlastné symboly má aj časť obce. Ustanovenia o používaní symbolov obce sa rovnako vzťahujú aj na časť obce, ktorá vykonáva územnú samosprávu.

Erbom obce a vlajkou obce sa označuje budova, ktorá je sídlom orgánov obce, zasadacia miestnosť obecného zastupiteľstva a úradná miestnosť starostu obce.

Obec používa odťahok úradnej pečiatky s erbom obce a názvom obce na rozhodnutia, oprávnenia a osvedčenia skutočností vydaných pri výkone samosprávy.

Návrh na zápis symbolov obce do Heraldického registra Slovenskej republiky sa predkladá ministerstvu.

4.1.2 Územie, zlučovanie a rozdelenie obce

Územie obce je v zmysle zákona o obecnom zriadení územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie, alebo viac katastrálnych území a môže sa členiť na časti obce. Časť obce má vlastný názov, avšak nemusí mať vlastné katastrálne územie.

Obec zriaďuje, zrušuje, rozdeľuje alebo obce zlučuje vláda nariadením. Rozhodnúť o tom možno iba so súhlasom obce a na základe stanoviska obvodného úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa obec nachádza.

Dve obce alebo viac obcí sa môžu zlúčiť do jednej obce; obec sa môže rozdeliť na dve obce alebo viac obcí. Zlúčením obcí zanikajú zlučované obce a vzniká nová obec. Rozdelením obce zaniká rozdeľovaná obec a vznikajú nové obce. Zlúčiť obce alebo rozdeliť obec možno len s účinnosťou ku dňu konania všeobecných volieb do orgánov samosprávy obcí.

Súčasťou návrhu na zlúčenie obcí je dohoda o zlúčení obcí a údaje o výsledkoch miestneho referenda zlučovaných obcí. Dohoda o zlúčení obcí obsahuje najmä:

- a) názvy obcí, ktoré dohodu uzatvárajú,
- b) dátum, ku ktorému sa obce majú zlúčiť,
- c) názov novej obce a sídlo jej orgánov,
- d) označenie katastrálnych území novej obce,

- e) určenie majetku novej obce vrátane finančných prostriedkov, pohľadávok a záväzkov, ako aj označenie právnických osôb novej obce,
- f) zoznam všeobecne záväzných nariadení vydaných zlučovanými obcami,
- g) podpisy starostov zlučovaných obcí s uvedením ich mena, priezviska a funkcie.

Nová obec, ktorá vznikla zlúčením obcí, je právnym nástupcom každej z nich a zasiela kópiu dohody o zlúčení samosprávnemu kraju, na ktorého území sa táto obec nachádza, Štatistickému úradu Slovenskej republiky, obvodnému úradu a daňovému úradu. Obec sa môže rozdeliť, ak nové obce budú mať katastrálne územie alebo súbor katastrálnych území tvoriaci súvislý územný celok, najmenej 3 000 obyvateľov, ak urbanisticky nesplynuli s ostatnými časťami obce. Obec nemožno rozdeliť, ak do rozvoja odčleňovanej časti obce boli vložené investície, od ktorých je závislá celá obec. Dohodu o rozdelení obce a ďalšie dokumenty podpisuje starosta obce a splnomocnenec petičného výboru alebo osoba určená v petícii.

Obec určuje a mení nariadením názvy ulíc a iných verejných priestranstiev. V prípade, že je v obci viac ulíc alebo iných verejných priestranstiev, má každá ulica alebo iné verejné priestranstvo svoj názov. Názvy ulíc a iných verejných priestranstiev sa určujú s prihliadnutím na históriu obce, na významné nežijúce osobnosti, na veci a pod. Neprípustné sú názvy po žijúcich osobách, názvy dlhé, duplicitné, urážajúce mravnosť, náboženské alebo národnostné cítenie, jazykovo nesprávne a názvy nepriliehavé vzhľadom na históriu obce. Označenie ulíc a iných verejných priestranstiev v jazyku národnostnej menšiny upravuje osobitný zákon. Označovanie ulíc a iných verejných priestranstiev názvami zabezpečuje obec na vlastné náklady. Obec určuje stavbám súpisné číslo a orientačné číslo, vedie evidenciu súpisných čísiel a evidenciu orientačných čísiel a udržiava ju v súlade so skutočným stavom.

4.1.3 Obyvatelia obce

Z pohľadu zákona o obecnom zriadení je obyvateľom obce osoba, ktorá má na území obce trvalý pobyt.

Obyvateľ obce sa zúčastňuje na samospráve obce. Má právo najmä:

- a) voliť orgány samosprávy obce a byť zvolený do orgánu samosprávy obce,
- b) hlasovať o dôležitých otázkach života a rozvoja obce (miestne referendum),

- c) zúčastňovať sa na zhromaždeniach obyvateľov obce a vyjadrovať na nich svoj názor a zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva,
- d) obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány obce,
- e) používať obvyklým spôsobom obecné zariadenia a ostatný majetok obce slúžiaci pre verejné účely,
- f) požadovať súčinnosť pri ochrane svojej osoby a rodiny a svojho majetku nachádzajúceho sa v obci,
- g) požadovať pomoc v čase náhlej núdze.

Obyvateľ obce sa podieľa na rozvoji a zveľadovaní obce a poskytuje pomoc orgánom obce. Obec je povinná poskytnúť obyvateľovi obce nevyhnutnú okamžitú pomoc v jeho náhlej núdzi spôsobenej živelnou pohromou, haváriou alebo inou podobnou udalosťou, najmä zabezpečiť mu prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc. Na samospráve obce má právo podieľať sa aj ten, kto:

- a) má na území obce nehnuteľný majetok alebo v obci platí miestnu daň alebo miestny poplatok,
- b) je v obci prihlásený na prechodný pobyt,
- c) má čestné občianstvo obce.

4.1.4 Samospráva obce

Zákon o obecnom zriadení uvádza že, obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnou pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.

Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce:

- a) orgánmi obce,
- b) miestnym referendom,
- c) zhromaždením obyvateľov obce.

Obec pri výkone samosprávy najmä:

- a) vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania,
- b) zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce,

- c) rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov a vykonáva ich správu,
- d) usmerňuje ekonomickú činnosť v obci, a ak tak ustanovuje osobitný predpis, vydáva súhlas, záväzné stanovisko, stanovisko alebo vyjadrenie k podnikateľskej a inej činnosti právnických osôb a fyzických osôb a k umiestneniu prevádzky na území obce, vydáva záväzné stanoviská k investičnej činnosti v obci,
- e) utvára účinný systém kontroly a vytvára vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na jeho nezávislý výkon,
- f) zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce,
- g) zabezpečuje verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump a miestnu verejnú dopravu,
- h) utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport,
- i) plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa^{5d)} a utvára podmienky na zásobovanie obce; určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská,
- j) obstaráva a schvaľuje územnoplánovaciú dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce, obstaráva a schvaľuje programy rozvoja bývania a spolupôsobí pri utváraní vhodných podmienok na bývanie v obci,
- k) vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce,
- l) zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia,
- m) organizuje miestne referendum o dôležitých otázkach života a rozvoja obce,
- n) zabezpečuje verejný poriadok v obci; nariadením môže ustanoviť činnosti, ktorých vykonávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo na určitom mieste,
- o) zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok v rozsahu podľa osobitných predpisov⁶⁾ a dbá o zachovanie prírodných hodnôt,
- p) plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu,

- r) vykonáva osvedčovanie listín a podpisov na listinách,
- s) vedie obecnú kroniku v štátnom jazyku, prípadne aj v jazyku národnostnej menšiny.

Ak zákon pri úprave pôsobnosti obce neustanovuje, že ide o výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce. Obec spolupracuje v záujme rozvoja obce s politickými stranami a politickými hnutiami, s občianskymi združeniami a inými právnickými osobami, ako aj s fyzickými osobami pôsobiacimi v obci.

Vyhlásenie obce za mesto

Národná rada Slovenskej republiky môže vždy k 1. januáru na návrh vlády vyhlásiť za mesto obec, ktorá:

- a) je hospodárskym, administratívnym a kultúrnym centrom alebo centrom cestovného ruchu, alebo kúpeľným miestom,
- b) zabezpečuje služby aj pre obyvateľov okolitých obcí,
- c) má zabezpečené dopravné spojenie s okolitými obcami,
- d) má aspoň v časti územia mestský charakter zástavby,
- e) má najmenej 5 000 obyvateľov.

Obec možno vyhlásiť za mesto, aj keď nespĺňa podmienku počtu obyvateľov, ak je to opodstatnené vzhľadom na splnenie ostatných predpokladov. Návrh na vyhlásenie obce za mesto podáva vláda Národnej rade Slovenskej republiky na základe žiadosti obce. Obec podáva žiadosť o vyhlásenie obce za mesto prostredníctvom obvodného úradu v sídle kraja. Mestá spolu s názvom používajú označenie "mesto".

Výbory v mestských častiach

Mesto môže zriaďovať v mestských častiach s vlastným spravidla katastrálnym územím výbory. Členmi výborov sú všetci poslanci mestského zastupiteľstva zvolení v mestskej časti. Na čele výboru je predseda, ktorým je člen výboru zvolený výborom. Výbory v mestských častiach reprezentujú obyvateľov mestskej časti a podieľajú sa na samospráve mesta. Oprávnenia a povinnosti výboru pri samospráve mesta, vzťahy výboru a mestského zastupiteľstva, štruktúru výboru a ďalšie potrebné veci upraví štatút mesta.

Orgány mesta

Mestské zastupiteľstvo je orgánom samosprávy mesta. Predstaviteľom mesta a jeho najvyšším výkonným orgánom je primátor mesta. Úlohy obecnej rady a obecného úradu plní v mestách mestská rada a mestský úrad.

4.1.5 Vzťah štátu a obce, VZN

V zmysle zákona o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky možno zákonom preniesť niektoré úlohy štátnej správy na obec, ak je ich plnenie týmto spôsobom racionálnejšie a efektívnejšie. S prenesením úloh na obec štát poskytne obci potrebné finančné a iné materiálne prostriedky.

Výkon štátnej správy prenesený na obec zákonom riadi a kontroluje vláda. Obec pri rozhodovaní o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb vo veciach preneseného výkonu štátnej správy koná podľa zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov; v ostatných prípadoch sa riadi aj uzneseniami vlády a internými normatívnymi aktmi ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy.

Ak obec dlhodobo, najmenej šesť mesiacov nevykonáva svoju pôsobnosť pri prenesenom výkone štátnej správy a neurobila v tomto čase žiadne opatrenie na zabezpečenie jej výkonu, obvodný úrad v sídle kraja ju písomne vyzve na nápravu a určí jej na to lehotu. Ak obec v určenej lehote nezabezpečila nápravu, príslušný na konanie je orgán miestnej štátnej správy oprávnený konať podľa osobitného predpisu. Obec je povinná uhradiť orgánu miestnej štátnej správy finančné prostriedky za prenesený výkon štátnej správy, ktorý uskutočnil z dôvodu jej nečinnosti. Orgány štátnej správy prerokujú s obcami alebo s ich združeniami opatrenia týkajúce sa obcí pred ich prijatím a s prijatými opatreniami ich oboznamujú.

Všeobecné záväzné nariadenia obce sú právnym predpisom platným na území obce. Všetci obyvatelia obce sú povinní plniť si povinnosti, ktoré im VZN stanovujú, tieto však nesmú byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Vo veciach, v ktorých obec plní úlohy štátnej správy, môže vydávať nariadenie len na základe splnomocnenia zákonom a v jeho medziach. Také nariadenie nesmie byť v

rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, so zákonmi, s nariadeniami vlády, so všeobecne záväznými predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy.

Návrh nariadenia, o ktorom má rokovať obecné zastupiteľstvo, zverejní obec jeho vyvesením na úradnej tabuli v obci najmenej 15 dní pred rokovaním obecného zastupiteľstva o návrhu nariadenia. Návrh nariadenia sa zverejní aj na internetovej adrese obce v tej istej lehote, ak ju má obec zriadenú, alebo iným spôsobom v obci obvyklým.

Dňom vyvesenia návrhu nariadenia začína plynúť najmenej desaťdňová lehota, počas ktorej môžu fyzické osoby a právnické osoby uplatniť pripomienku k návrhu nariadenia v písomnej forme, elektronicky alebo ústne do zápisnice na obecnom úrade. Pripomienkou možno v určenej lehote navrhnúť nový text alebo odporučiť úpravu textu, a to doplnenie, zmenu, vypustenie alebo spresnenie pôvodného textu. Z pripomienky musí byť zrejmé, kto ju predkladá. Na ostatné podnety nemusí navrhovateľ nariadenia prihliadať, a to najmä vtedy, ak nie sú zdôvodnené.

Vyhodnotenie pripomienok uskutoční navrhovateľ nariadenia s príslušnou komisiou, ak je zriadená. Vyhodnotenie obsahuje stručný obsah pripomienky, údaje o tom, kto predložil pripomienku, ktorým pripomienkam sa vyhovel, alebo nevyhovel a z akých dôvodov. Vyhodnotenie pripomienok sa musí predložiť poslancom v písomnej forme najneskôr tri dni pred rokovaním obecného zastupiteľstva o návrhu nariadenia.

Nariadenie sa musí vyhlásiť. Vyhlásenie sa vykoná vyvesením nariadenia na úradnej tabuli v obci najmenej na 15 dní. Účinnosť nadobúda pätnástym dňom od vyvesenia, ak v ňom nie je ustanovený neskorší začiatok účinnosti. V prípade živelnej pohromy alebo všeobecného ohrozenia, ak je to potrebné na odstraňovanie následkov živelnej pohromy alebo na zabránenie škodám na majetku, možno určiť skorší začiatok účinnosti nariadenia.

Vyvesenie nariadenia na úradnej tabuli v obci je podmienkou jeho platnosti; okrem toho sa nariadenie zverejní aj spôsobom v obci obvyklým. Nariadenia musia byť každému prístupné na obecnom úrade obce, ktorá ich vydala. Ak súd na návrh prokurátora rozhodnutím vyslovil, že medzi všeobecne záväzným nariadením vo veciach územnej samosprávy a zákonom je nesúlad a vo veciach pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných

ústredných orgánov štátnej správy, stráca všeobecne záväzné nariadenie, jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenia účinnosť dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu.

Obec, ktorá vydala všeobecne záväzné nariadenie, je povinná do šiestich mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu uviesť ho vo veciach územnej samosprávy do súladu so zákonom a vo veciach pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Ak tak obec neurobí, všeobecne záväzné nariadenie, jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu.

Rozhodnutie súdu zverejní obec jeho vyvesením na úradnej tabuli a na internetovej adrese obce, ak ju má zriadenú, alebo iným spôsobom v obci obvyklým na šesť mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu. Tým nie je dotknutý postup pri príprave a vydávaní všeobecne záväzného nariadenia.

Ak súd uznesením na návrh prokurátora dočasne pozastavil účinnosť všeobecne záväzného nariadenia obce alebo samosprávneho kraja, jeho časti, prípadne niektorého jeho ustanovenia podľa osobitného zákona, obec zverejní právoplatné uznesenie súdu jeho vyvesením na úradnej tabuli, a to až do času, kým nie je zrušené alebo nestratí platnosť. Právoplatné uznesenie súdu zverejní obec aj na internetovej adrese obce v tej istej lehote, ak ju má zriadenú.

4.1.6 Financovanie, majetok a rozpočet obce

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov. Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce, úloh samosprávy, alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Jej použitie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajinami a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Taktiež si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond.

Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce, ktoré slúžia na plnenie úloh obce. Má sa zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Možno ho použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce.

Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Nakladanie s majetkom obce a samotný majetok obce upravuje osobitný zákon.

Základom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce, ktorý sa zostavuje na obdobie jedného kalendárneho roka. Pred schválením je rozpočet obce zverejnený najmenej na 15 dní spôsobom v obci obvyklým, aby sa k nemu mohli obyvatelia obce vyjadriť; to platí aj o záverečnom účte obce, ako aj o návrhu na vyhlásenie dobrovoľnej zbierky. Prebytky rozpočtu obce možno previesť do mimorozpočtového peňažného fondu obce alebo do rozpočtu obce na ďalší kalendárny rok.

4.1.7 Orgány obce

Orgánmi obce sú:

- a) obecné zastupiteľstvo,
- b) starosta obce.

Obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo je z pohľadu zákona o obecnom zriadení zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Funkčné obdobie sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva. Podľa potreby môže zriadiť a zrušiť stále, alebo dočasné výkonné, kontrolné a poradné orgány, najmä obecnú radu, komisie a určuje im náplň práce; môže zriadiť a zrušiť aj ďalšie svoje orgány a útvary, ak tak ustanovuje osobitný zákon.

Funkcia poslanca je nezlučiteľná s funkciou:

- a) starostu,
- b) zamestnanca obce, v ktorej bol zvolený,
- c) štatutárneho orgánu rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie zriadenej obcou, v ktorej bol zvolený,
- d) podľa osobitného zákona.

Počet poslancov na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce takto:

- a) do 40 obyvateľov obce 3 poslanci,
- b) od 41 do 500 obyvateľov obce 3 až 5 poslancov,
- c) od 501 do 1 000 obyvateľov obce 5 až 7 poslancov,
- d) od 1 001 do 3 000 obyvateľov obce 7 až 9 poslancov,
- e) od 3 001 do 5 000 obyvateľov obce 9 až 11 poslancov,
- f) od 5 001 do 10 000 obyvateľov obce 11 až 13 poslancov,
- g) od 10 001 do 20 000 obyvateľov obce 13 až 19 poslancov,
- h) od 20 001 do 50 000 obyvateľov obce 15 až 25 poslancov,
- i) od 50 001 do 100 000 obyvateľov obce 19 až 31 poslancov,
- j) nad 100 000 obyvateľov obce 23 až 41 poslancov.

Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené:

- a) určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce a s majetkom štátu, ktorý užíva, schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa tohto majetku a kontrolovať hospodárenie s ním,
- b) schvaľovať rozpočet obce a jeho zmeny, kontrolovať jeho čerpanie a schvaľovať záverečný účet obce, schvaľovať emisiu komunálnych dlhopisov, rozhodovať o prijatí úveru alebo pôžičky, o prevzatí záruky za poskytnutie návratnej finančnej výpomoci zo štátneho rozpočtu,
- c) schvaľovať územný plán obce, alebo jej časti a koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce,
- d) rozhodovať o zavedení a zrušení miestnej dane a ukladať miestny poplatok,
- e) určovať náležitosti miestnej dane alebo miestneho poplatku a verejnej dávky a rozhodovať o prijatí úveru alebo pôžičky,

- f) vyhlasovať miestne referendum o najdôležitejších otázkach života a rozvoja obce a zvolávať zhromaždenie obyvateľov obce,
- g) uznávať sa na nariadeniach,
- h) schvaľovať dohody o medzinárodnej spolupráci a členstvo obce v medzinárodnom združení,
- i) určiť plat starostu a určiť najneskôr 90 dní pred voľbami na celé funkčné obdobie rozsah výkonu funkcie starostu; zmeniť počas funkčného obdobia na návrh starostu rozsah výkonu jeho funkcie,
- j) voliť a odvolávať hlavného kontrolóra obce, určiť rozsah výkonu funkcie hlavného kontrolóra a jeho plat, schvaľovať odmenu hlavnému kontrolórovi,
- k) schvaľovať štatút obce, rokovací poriadok obecného zastupiteľstva a zásady odmeňovania poslancov,
- l) zriaďovať, zrušovať a kontrolovať rozpočtové a príspevkové organizácie obce a na návrh starostu vymenúvať a odvolávať ich vedúcich (riaditeľov), zakladať a zrušovať obchodné spoločnosti a iné právnické osoby a schvaľovať zástupcov obce do ich štatutárnych a kontrolných orgánov, ako aj schvaľovať majetkovú účasť obce v právnickej osobe,
- m) schvaľovať združovanie obecných prostriedkov a činností a účasť v združeníach, ako aj zriadenie spoločného regionálneho alebo záujmového fondu,
- n) zriaďovať a zrušovať orgány potrebné na samosprávu obce a určovať náplň ich práce,
- o) udeľovať čestné občianstvo obce, obecné vyznamenania a ceny,
- p) ustanoviť erb obce, vlajku obce, pečať obce, prípadne znelku obce.

Obecné zastupiteľstvo vyhlási miestne referendum, ak ide o:

- a) zlúčenie obcí, rozdelenie alebo zrušenie obce, ako aj zmenu názvu obce,
- b) odvolanie starostu
- c) petíciu skupiny obyvateľov obce aspoň 30 % oprávnených voličov.
- d) iné dôležité veci v samospráve obci.

Po vyhlásení miestneho referenda obecné zastupiteľstvo bezodkladne zriadi na hlasovanie a sčítavanie hlasov komisiu pre miestne referendum a určí lehotu na jej prvé zasadnutie. Obec najneskôr 15 dní pred dňom konania miestneho referenda zašle každému oprávnenému voličovi oznámenie o vyhlásení miestneho referenda, v ktorom uvedie dátum schválenia uznesenia obecného zastupiteľstva o vyhlásení miestneho referenda alebo doručenia petície, otázku, alebo otázky, ktoré sa obyvateľom obce predkladajú na

rozhodnutie, miesto, dátum a čas konania miestneho referenda a spôsob úpravy hlasovacieho lístka; oznámenie zverejní v rovnakej lehote na úradnej tabuli v obci, ako aj spôsobom v obci obvyklým.

Výsledky miestneho referenda sú platné, ak sa na ňom zúčastnila aspoň polovica oprávnených voličov a ak bolo rozhodnutie prijaté nadpolovičnou väčšinou platných hlasov účastníkov miestneho referenda. Obecné zastupiteľstvo vyhlási výsledky miestneho referenda do troch dní od doručenia zápisnice o výsledkoch hlasovania na úradnej tabuli.

Poslanci

Poslanec je povinný najmä:

- a) zložiť sľub na prvom zasadnutí obecného zastupiteľstva, ktorého sa zúčastní,
- b) zúčastňovať sa zasadnutí obecného zastupiteľstva a jeho orgánov, do ktorých bol zvolený,
- c) dodržiavať štatút obce, rokovací poriadok obecného zastupiteľstva a zásady odmeňovania poslancov,
- d) obhajovať záujmy obce a jej obyvateľov.

Mandát poslanca zaniká:

- a) odmietnutím sľubu alebo zložením sľubu s výhradou,
- b) uplynutím funkčného obdobia,
- c) vzdaním sa mandátu,
- d) právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin alebo právoplatným odsúdením za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený,
- e) pozbavením spôsobilosti na právne úkony alebo obmedzením spôsobilosti na právne úkony,
- f) zmenou trvalého pobytu mimo územia obce; v mestách so samosprávou mestských častí aj v prípade zmeny trvalého pobytu mimo územia mestskej časti, v ktorej vykonáva funkciu,
- g) ak počas jedného roka sa nezúčastní ani raz na zasadnutiach obecného zastupiteľstva,
- h) v prípadoch podľa § 11 ods. 2,
- i) zrušením obce alebo
- j) smrťou.

Mandát poslanca zanikne vzdaním sa len vtedy, ak vzdanie sa bolo urobené ústne do zápisnice alebo písomne; pri písomnom vzdaní sa mandátu jeho účinky nastávajú doručením obecnému úradu. Vzdanie sa mandátu nemožno vziať späť. Funkcia poslanca sa zásadne vykonáva bez prerušenia pracovného alebo obdobného pomeru. Za jej výkon však môže obec poskytnúť odmenu. Poslancovi patrí náhrada skutočných výdavkov, ktoré mu v súvislosti s výkonom funkcie poslanca vznikli, podľa osobitných predpisov platných pre zamestnancov v pracovnom pomere.

Poslanec nesmie byť pre výkon svojej funkcie ukrátený na právach ani nárokoch vyplývajúcich z pracovného alebo obdobného pomeru. Zamestnávateľa umožňujú poslancom výkon funkcie podľa osobitných predpisov; to platí aj o členoch komisií, ktorí nie sú poslancami. Obec uhrádza zamestnávateľom na požiadanie náhradu za vyplatenú náhradu mzdy alebo inej odmeny za prácu. Poslancom, ktorí nie sú v pracovnom alebo obdobnom pomere, obec poskytuje náhradu ušlého zárobku.

Poslanec je povinný na požiadanie informovať voličov o svojej činnosti a činnosti obecného zastupiteľstva, pričom ak je na výkon funkcie zástupcu starostu dlhodobo plne uvoľnený zo zamestnania, patrí mu namiesto mzdy, alebo inej odmeny v zamestnaní, primeraný plat od obce.

Rokovanie obecného zastupiteľstva

Obecné zastupiteľstvo zasadá podľa potreby, najmenej však raz za tri mesiace. Ak požiadá o zvolanie zasadnutia obecného zastupiteľstva aspoň tretina poslancov, starosta zvolá zasadnutie obecného zastupiteľstva tak, aby sa uskutočnilo do 15 dní od doručenia žiadosti na jeho konanie. Ustanovujúce zasadnutie zvolá starosta zvolený v predchádzajúcom volebnom období tak, aby sa uskutočnilo do 30 dní od vykonania volieb. Obecné zastupiteľstvo zasadá v obci, v ktorej bolo zvolené. Ak starosta nezvolá zasadnutie obecného zastupiteľstva, zvolá ho zástupca starostu alebo iný poslanec poverený obecným zastupiteľstvom. Ak starosta nie je prítomný alebo odmietne viesť takto zvolané zasadnutie obecného zastupiteľstva, vedie ho ten, kto zvolal obecné zastupiteľstvo.

Návrh programu zasadnutia sa zverejňuje na úradnej tabuli v obci aspoň tri dni pred zasadnutím obecného zastupiteľstva. Obecné zastupiteľstvo schvaľuje návrh programu zasadnutia a jeho zmenu na začiatku zasadnutia. Ak starosta odmietne dať hlasovať o návrhu programu zasadnutia obecného zastupiteľstva alebo o jeho zmene, stráca právo

viest' zasadnutie obecného zastupiteľstva, ktoré ďalej vedie zástupca starostu. Ak zástupca starostu nie je prítomný alebo odmietne viesť zasadnutie obecného zastupiteľstva, vedie ho iný poslanec poverený obecným zastupiteľstvom.

Ak na zasadnutí obecného zastupiteľstva požiadava v súvislosti s prerokúvaným bodom programu o slovo poslanec, slovo sa mu udelí. Ak starosta neudelí slovo poslancovi, stráca právo viesť zasadnutie obecného zastupiteľstva, ktoré ďalej vedie zástupca starostu. Ak zástupca starostu nie je prítomný alebo odmietne viesť zasadnutie obecného zastupiteľstva, vedie ho iný poslanec poverený obecným zastupiteľstvom.

Obecné zastupiteľstvo rokuje vždy v zbore. Spôsobilé rokovať a uznávať sa je vtedy, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých poslancov. Na prijatie uznesenia obecného zastupiteľstva je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov; na prijatie nariadenia je potrebný súhlas trojpätinovej väčšiny prítomných poslancov. Ak obecné zastupiteľstvo nie je spôsobilé rokovať a uznávať sa, starosta zvolá do 14 dní nové zasadnutie.

Ak obecné zastupiteľstvo zriadilo poradný orgán, vypočuje pred prijatím rozhodnutia vo veci, pre ktorú bol poradný orgán zriadený, jeho stanovisko.

Rokovania obecného zastupiteľstva sú zásadne verejné. Rokovanie je vyhlásené vždy za neverejné, ak predmetom rokovania sú informácie alebo veci chránené podľa osobitných zákonov; to neplatí, ak je predmetom rokovania:

- a) použitie verejných prostriedkov na platy, odmeny a iné náležitosti spojené s výkonom funkcie orgánov obce, členov orgánov obce, zamestnancov obce alebo osôb, ktoré vykonávajú za odplatu činnosť pre obec,
- b) nakladanie s majetkom vo vlastníctve obce, najmä prevod vlastníctva k majetku vo vlastníctve obce, nadobudnutie majetku do vlastníctva obce alebo prenechanie majetku obce do užívania iným osobám.

Nariadenie a uznesenie obecného zastupiteľstva podpisuje starosta najneskôr do 10 dní od ich schválenia obecným zastupiteľstvom. Podrobné pravidlá o rokovaní obecného zastupiteľstva upraví rokovací poriadok obecného zastupiteľstva.

Starosta

Predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce je starosta. Funkcia starostu je verejná funkcia a funkčné obdobie starostu sa skončí zložením sľubu novozvoleného starostu. Starosta si prehlbuje vedomosti potrebné na výkon funkcie starostu a jeho platové pomery upravuje osobitný zákon.

Funkcia starostu je nezlučiteľná s funkciou

- a) poslanca,
- b) zamestnanca obce, v ktorej bol zvolený,
- c) štatutárneho orgánu rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie zriadenej obcou, v ktorej bol zvolený,
- d) predsedu samosprávneho kraja,
- e) vedúceho zamestnanca orgánu štátnej správy,
- f) podľa osobitného zákona.

Starosta:

- a) zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva a obecnej rady, ak tento zákon neustanovuje inak, a podpisuje ich uznesenia,
- b) vykonáva obecnú správu,
- c) zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám,
- d) vydáva pracovný poriadok, organizačný poriadok obecného úradu a poriadok odmeňovania zamestnancov obce; informuje obecné zastupiteľstvo o vydaní a zmenách organizačného poriadku obecného úradu,
- e) rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu.

Starosta je štatutárnym orgánom obce, ktorý môže rozhodovaním o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy písomne poveriť zamestnanca obce. Poverený zamestnanec obce rozhoduje v mene obce v rozsahu vymedzenom v písomnom poverení.

Mandát starostu zaniká:

- a) odmietnutím sľubu alebo zložením sľubu s výhradou,
- b) uplynutím funkčného obdobia,

- c) vzdaním sa mandátu,
- d) právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin alebo právoplatným odsúdením za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený,
- e) pozbavením spôsobilosti na právne úkony alebo obmedzením spôsobilosti na právne úkony,
- f) vyhlásením výsledku miestneho referenda o odvolaní starostu, ktorým sa rozhodlo o odvolaní starostu,
- g) zmenou trvalého pobytu mimo územia obce; v mestách so samosprávou mestských častí aj v prípade zmeny trvalého pobytu mimo územia mestskej časti, v ktorej vykonáva funkciu,
- h) v prípadoch podľa, ak starosta do 30 dní odo dňa vzniku nezlučiteľnosti funkcie neurobí relevantný úkon na odstránenie tohto rozporu,
- i) smrťou,
- j) zrušením obce.

Vzdanie sa mandátu starostu sa musí urobiť písomne a jeho účinky nastávajú dňom uvedeným v tomto písomnom úkone, najskôr však dňom doručenia obecnému úradu. Vzdanie sa mandátu nemožno vziať späť.

Starostu zastupuje zástupca starostu, ktorého spravidla na celé funkčné obdobie poverí zastupovaním starosta do 60 dní od zloženia sľubu starostu; ak tak neurobí, zástupcu starostu zvolí obecné zastupiteľstvo. Zástupca starostu môže byť len poslanec. Ak obec má viac ako 20 000 obyvateľov, starosta môže poveriť zastupovaním dvoch zástupcov starostu, pričom určí ich poradie. Starosta môže zástupcu starostu kedykoľvek odvolať. Ak starosta odvolá zástupcu starostu, poverí zastupovaním ďalšieho poslanca do 60 dní od odvolania zástupcu starostu. Ak je v obci zriadená obecná rada, zástupca starostu je jej členom. Zástupca starostu zastupuje starostu v rozsahu určenom starostom v písomnom poverení.

Ak zanikne mandát starostu pred uplynutím funkčného obdobia, plní úlohy starostu v plnom rozsahu zástupca starostu; ak sú poverení zastupovaním dvaja zástupcovia starostu, plnia tieto úlohy v poradí, v ktorom boli poverení za zástupcov starostu. Zastupovanie sa skončí zložením sľubu novozvoleného starostu.

Obecná rada a komisie

Obecné zastupiteľstvo môže zriadiť obecnú radu. Obecná rada je zložená z poslancov, ktorých volí obecné zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Obecnú radu a jej členov môže obecné zastupiteľstvo kedykoľvek odvolať. Spôsob volieb upravuje rokovací poriadok obecného zastupiteľstva.

Počet členov obecnej rady tvorí najviac tretinu počtu poslancov. V zložení obecnej rady sa prihliada na zastúpenie politických strán, politických hnutí a nezávislých poslancov v obecnom zastupiteľstve.

Obecná rada je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom obecného zastupiteľstva. Plní úlohy podľa rozhodnutia obecného zastupiteľstva. Zároveň plní funkciu poradného orgánu starostu. Schádza sa podľa potreby, najmenej raz za tri mesiace. Jej zasadnutie zvoláva a vedie starosta alebo zástupca starostu, ak tak neurobí starosta. Je spôsobilá rokovať, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov rady. Na prijatie uznesenia obecnej rady je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov.

Obecné zastupiteľstvo môže zriaďovať komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. Sú zložené z poslancov a z ďalších osôb zvolených obecným zastupiteľstvom. Zloženie a úlohy komisií vymedzuje obecné zastupiteľstvo.

4.1.8 Obecný úrad, prednosta, hlavný kontrolór

V zmysle zákona o obecnom zriadení obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Organizáciu obecného úradu, počet zamestnancov a ich pracovné činnosti ustanovuje organizačný poriadok obecného úradu.

Obecný úrad najmä:

- a) zabezpečuje písomnú agendu orgánov obce a orgánov obecného zastupiteľstva a je podateľňou a výpravňou písomností obce,
- b) zabezpečuje odborné podklady a iné písomnosti na rokovanie obecného zastupiteľstva obecnej rady a komisií,
- c) vypracúva písomné vyhotovenia rozhodnutí obce,
- d) vykonáva nariadenia, uznesenia obecného zastupiteľstva a rozhodnutia obce.

Prácu obecného úradu riadi starosta. V obciach s väčším počtom zamestnancov môže byť zriadená funkcia prednostu obecného úradu, ktorý obecný úrad vedie a jeho prácu organizuje. Prednosta obecného úradu je zamestnancom obce, ktorý zodpovedá za svoju činnosť starostovi, ktorý ho do funkcie menuje, aj ho z nej odvoláva. Spolu s ním podpisuje zápisnice zo zasadnutí obecného zastupiteľstva. Prednosta obecného úradu sa zúčastňuje zasadnutí obecného zastupiteľstva a obecnej rady s hlasom poradným.

Hlavný kontrolór

Hlavného kontrolóra volí a odvoláva obecné zastupiteľstvo. Kontrolnú činnosť vykonáva nezávisle a nestranne v súlade so základnými pravidlami kontrolnej činnosti.

Funkcia hlavného kontrolóra je nezlučiteľná s funkciou:

- a) poslanca,
- b) starostu,
- c) člena orgánu právnickej osoby, ktorej zriaďovateľom alebo zakladateľom je obec,
- d) iného zamestnanca obce,
- e) podľa osobitného zákona.

Predpoklady na výkon funkcie, voľba a skončenie výkonu funkcie

Kvalifikačným predpokladom na funkciu hlavného kontrolóra je ukončené minimálne úplné stredné vzdelanie. Na zvolenie hlavného kontrolóra je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov. Ak ani jeden z kandidátov takú väčšinu nezískal, obecné zastupiteľstvo ešte na tej istej schôdzi vykoná druhé kolo volieb, do ktorého postúpia dvaja kandidáti, ktorí získali v prvom kole volieb najväčší počet platných hlasov. V prípade rovnosti hlasov do druhého kola volieb postupujú všetci kandidáti s najväčším počtom platných hlasov. V druhom kole volieb je zvolený ten kandidát, ktorý získal najväčší počet platných hlasov. Pri rovnosti hlasov v druhom kole volieb sa rozhoduje žrebom.

Hlavného kontrolóra volí obecné zastupiteľstvo na šesť rokov. Jeho funkčné obdobie sa začína dňom, ktorý je určený ako deň nástupu do práce. Po zvolení mu vzniká nárok na uzavretie pracovnej zmluvy s obcou. Starosta je povinný s právoplatne zvoleným hlavným

kontrolórom uzavrieť pracovnú zmluvu najneskôr v deň nasledujúci po dni skončenia funkčného obdobia predchádzajúceho hlavného kontrolóra.

Výkon funkcie hlavného kontrolóra zaniká:

- a) vzdaním sa funkcie,
- b) odvolaním z funkcie,
- c) uplynutím jeho funkčného obdobia,
- d) smrťou alebo vyhlásením za mŕtveho,
- e) dňom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, ktorým bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorým bola jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená,
- f) dňom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, ktorým bol odsúdený za úmyselný trestný čin alebo právoplatne odsúdený za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený,
- g) dňom, keď začal vykonávať funkciu.

Obecné zastupiteľstvo môže odvolať hlavného kontrolóra z funkcie, ak:

- a) opakovane alebo zvlášť hrubým spôsobom poruší povinnosti zamestnanca alebo vedúceho zamestnanca,
- b) hrubo alebo opakovane zanedbáva povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie a bol na to aspoň raz písomne upozornený obecným zastupiteľstvom,
- c) uvedie nepravdivý údaj v čestnom vyhlásení podávanom podľa § 18 ods. 1 alebo v údajoch o svojich majetkových pomeroch.

Na odvolanie hlavného kontrolóra z funkcie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov. Hlavný kontrolór môže vykonávať kontrolnú činnosť pre viaceré obce, pričom ho volí obecné zastupiteľstvo v každej z obcí, ktorá je účastníkom zmluvy. Starosta každej zúčastnenej obce uzavrie s hlavným kontrolórom pracovnú zmluvu. Ten sa potom zúčastňuje na zasadnutiach obecného zastupiteľstva a obecnej rady s hlasom poradným; môže sa zúčastňovať aj na zasadnutiach komisií zriadených obecným zastupiteľstvom, a je povinný na požiadanie bezodkladne sprístupniť výsledky kontrol poslancom alebo starostovi.

Rozsah kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra

Kontrolnou činnosťou sa rozumie kontrola zákonnosti, účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri hospodárení a nakladaní s majetkom a majetkovými právami obce, ako aj s majetkom, ktorý obec užíva podľa osobitných predpisov, ^{16c)} kontrola príjmov, výdavkov a finančných operácií obce, kontrola vybavovania sťažností a petícií, kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov vrátane nariadení obce, kontrola plnenia uznesení obecného zastupiteľstva, kontrola dodržiavania interných predpisov obce a kontrola plnenia ďalších úloh ustanovených osobitnými predpismi.

Kontrolnej činnosti podľa tohto zákona podlieha:

- a) obecný úrad,
- b) rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené obcou,
- c) právnické osoby, v ktorých má obec majetkovú účasť, a iné osoby, ktoré nakladajú s majetkom obce alebo ktorým bol majetok obce prenechaný na užívanie, a to v rozsahu dotýkajúcom sa tohto majetku,
- d) osoby, ktorým boli poskytnuté z rozpočtu obce účelové dotácie alebo návratné finančné výpomoci, či nenávratné finančné výpomoci podľa osobitného predpisu v rozsahu nakladania s týmito prostriedkami.

Hlavný kontrolór pri výkone kontrolnej činnosti postupuje podľa pravidiel, ktoré ustanovuje osobitný zákon. Ďalšie podrobnosti o pravidlách kontrolnej činnosti môže ustanoviť obec uznesením.

4.1.9 Spolupráca obcí

Vnútroštátna spolupráca

Zákon o obecnom zriadení uvádza, že obce môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, zriadením alebo založením právnickej osoby podľa osobitného zákona.

Majetok, ktorý obce získajú na základe zmluvy uzavretej na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, alebo z činnosti právnickej osoby, ktorú založili podľa osobitného zákona, stáva sa spoluvlastníctvom všetkých obcí, ktoré sú účastníkmi zmluvy. Podiel na majetku získanom spoločnou činnosťou zodpovedá sume vložených

prostriedkov, ak sa obce nedohodnú inak. Spolupráca obcí sa riadi zásadami zákonnosti, vzájomnej výhodnosti a súladu s potrebami obyvateľov obcí. Obce majú pri vzájomnej spolupráci rovnaké postavenie.

Zmluvy

Zmluva uzavretá na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti sa uzatvára na určitý čas alebo na neurčitý čas. Jej predmetom nemôže byť vznik právnickej osoby a musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Na jej platnosť je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov každej obce, ktorá je účastníkom zmluvy. Za záväzky vzniknuté voči tretím osobám zo zmluvy uzavretej na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti účastníci zmluvy zodpovedajú spoločne a nerozdielne, ak zmluva neustanovuje inak.

Združenie obcí

Obce môžu zriaďovať združenia obcí, pričom toto združenie má charakter právnickej osoby a vzniká dňom registrácie v registri združení obcí obvodným úradom v sídle kraja.

Predmetom činnosti združenia obcí je najmä oblasť sociálnych vecí, starostlivosti o životné prostredie (predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu, odvádzanie a čistenie odpadových vôd), miestna doprava, oblasť školstva, kultúry a miestny cestovný ruch; svojou činnosťou združenie obcí napomáha vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí, ako aj úloh vyššieho územného celku.

Na platnosť zmluvy o zriadení združenia obcí je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov obce, ktorá je účastníkom zmluvy. Súčasťou zmluvy o zriadení združenia obcí sú jeho stanovy. Návrh na registráciu združenia obcí sa podáva obvodnému úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa nachádza sídlo združenia.

Názov združenia obcí sa musí líšiť od názvu právnickej osoby, ktorá už vyvíja činnosť na území Slovenskej republiky, a musí obsahovať slová "združenie obcí".

Ak návrh na registráciu nemá splnené náležitosti, alebo ak údaje v ňom uvedené sú neúplné alebo nepresné, obvodný úrad v sídle kraja určí lehotu najviac 10 dní na

odstránenie nedostatkov návrhu a konanie preruší. Ak navrhovateľ nedostatky návrhu na registráciu v určenej lehote neodstráni, obvodný úrad v sídle kraja konanie zastaví.

Obvodný úrad v sídle kraja registráciu odmietne, ak z predloženej zmluvy alebo zo stanov vyplýva, že činnosť združenia obcí nie je v súlade s Ústavou SR a zákonmi, či medzinárodnými zmluvami. O odmietnutí registrácie rozhodne obvodný úrad v sídle kraja do 30 dní od začatia konania. Proti rozhodnutiu o odmietnutí registrácie možno podať do 15 dní od doručenia rozhodnutia splnomocnencovi opravný prostriedok na súd.

Združenie obcí sa zrušuje

- a) dobrovoľným rozpustením alebo zlúčením s iným združením obcí,
- b) právoplatným rozhodnutím obvodného úradu v sídle kraja o jeho rozpustení.

Medzinárodná spolupráca

Obec môže v rozsahu svojej pôsobnosti spolupracovať s územnými a správnymi celkami alebo s úradmi iných štátov vykonávajúcimi miestne funkcie. Má právo stať sa členom medzinárodného združenia územných celkov alebo územných orgánov.

Dohoda alebo členstvo v medzinárodnom združení nesmie byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, so zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, alebo s verejným záujmom.

4.2 Obec Močenok

4.2.1 Charakteristika obce

Obec Močenok leží v Podunajskej nížine, na juhozápadnom okraji Nitrianskej pahorkatiny, v plytkej doline Dlhého kanála. Reliéf územia je v južnej časti katastra rovinatý, vo zvyšnej časti je mierne zvlnený, s kolísaním nadmorskej výšky od 135 do 183 m., stred obce je vo výške 141 m.n.m. Podložie tvoria panónske sedimenty so silnou sprašovou pokrývkou. Väčšina územia je odlesnená a intenzívne poľnohospodársky využívaná. Porast dubového lesa sa nachádza len na úbočí vo východnej časti katastra.

Z hľadiska klimatických podmienok patrí obec do najteplejšej a najsuchšej oblasti SR, s priemernou ročnou teplotou 10 °C a ročným úhrnom zrážok 550 mm. Na základe administratívneho členenia z roku 1996 bola obec Močenok začlenená do Nitrianskeho kraja a okresu Šaľa. Tým sa obnovil stav pred roka 1960. V rokoch 1960 až 1996 obec patrila do okresu Nitra a na vyššej hierarchickej úrovni administratívno-správneho členenia bola súčasťou Západoslovenského kraja. Obec má výhodnú polohu voči významným ekonomickým centram, v strede trojuholníka tvoreného mestami Šaľa, Nitra a Sereď. Toto územie sa vyznačuje vysokou hustotou sídelnej siete a v rámci územia SR dosahuje aj pomerne vysokú hustotu osídlenia. Obec má tiež výhodnú polohu vo vzťahu k dôležitému cestnému koridoru a tiež k rýchlostnej ceste spájajúcej mestá Nitra a Trnava s prepojením na Bratislavu. Na základe počtu obyvateľov (4411 v r. 2008) sa obec zaraďuje do kategórie veľkých vidieckych obcí. Spolu s obcou Horná Kráľová, s ktorou je urbanisticky zrastená, vytvára významné vidiecke centrum s celkovým počtom vyše 6300 obyvateľov.

Obec Močenok je jednou z najväčších obcí v SR, ktoré nemajú štatút mesta. Katastrálne územie obce s celkovou výmerou 4699 ha je kompaktné a z hľadiska výmery je najväčším katastrálnym územím v celom okrese Šaľa. Do katastrálneho územia Močenok zasahuje 90% plochy rozsiahleho výrobného areálu priemyselného podniku Duslo Šaľa, ktorý je od hranice zastavaného územia obce vzdialený len 4 km. Okrem zastavaného územia samotnej jadrovej obce sú ďalšími sídelnými jednotkami menšie osady Gorazdov, Nový Svet a Síky.

4.2.2 Symboly obce

Tvorcovia obecných symbolov brali do úvahy fakt, že dejiny obce Močenok sú späté s najstaršími koreňmi kresťanstva na Slovensku, ako aj s pôsobením nitrianskeho biskupstva.

Obecný erb

Tematickým východiskom výtvarného spracovania obecného znaku bol prvý známy pečaťný symbol Močenka. Zachoval sa na pečati (jej odtlačkov) z rokov 1771 - 1784, keď bola obec zemepanským mestečkom. V jej strede sú vyobrazené tri klasy, vyrastajúce z nízkej pažite či kopčeka hlíny. Nad nimi sú polmesiac, hviezdička a biskupská mitra, ktorá tvorí akúsi korunku strednému klasu a vlastne aj celému znaku. Hviezda a mesiac boli v starých znakových systémoch symbolom svetla, pričom sa často zobrazovali spolu s motívom Kristovho kríža, takže zdôrazňovali Ježiša Krista ako pravé svetlo v tme, svetlo, ktoré má viesť ľudí ich životom. Klasy sú jednak symbolom chleba ako základnej poživne a jednak vyjadrením pravého Chleba života - Ježiša Krista. Zachovala sa aj podoba erbu z roku 1825. Štít - na rozdiel od dnešného znaku - nemá oblú, ale špicaté zakončenie, čo vraj bolo charakteristické pre erby miest.

Súčasný erb (príloha č. 1) Močenka, ktorý má tvar gotického štítu, vznikol heraldickou úpravou uvedeného historického symbolu, pričom sa dominantným stal motív biskupskej mitry, pripomínajúci spätosť vývoja obce s cirkevnými inštitúciami. Jednotlivé motívy obecného znaku sú stvárnené na modrom podklade. V dolnej časti je žltá (zlatá) oblá pažiť, z ktorej vyrastajú dva zlaté bezostné klasy. Medzi nimi je umiestnená zlatom lemovaná biskupská mitra s veľkým zlatým dvojitém krížom. Má dva do strán rozvinuté strieborné fanóny. Motív mitry v hornej časti erbu dopĺňajú zlatá šesťcípá hviezda (vľavo) a strieborný privrátený polmesiac (vpravo), umiestnené vo výške krížika na špici mitry. Autorkou výtvarného prevedenia erbu je akademická maliarka Dragica Vrteľová.

Obecná zástava a vlajka

Vlajka obce (príloha č. 2) sa skladá zo šiestich pozdĺžnych pruhov, v ktorých sa dvakrát opakuje poradie farieb: biela, modrá, žltá. Podľa teológie ide o tzv. mučenícke farby (štvrtou, ktorá sa však na vlajke nenachádza je červená - farba krvi). Zakončenia pruhov vytvárajú tri ostré špice, čo znamená, že okraj vlajky (náprotivný k žrdi) nie je rovný, ale má tvar na bok položeného písmena M. Symboly obce sú zapísané v Heraldickom registri Slovenskej republiky.

Obecná pečať

Je uchovávaná a používaná pri významných príležitostiach. Jej vyobrazenie tvorí erb obce.

4.2.3 História obce

Historický pôvod obce Močenok siaha až do čias Veľkomoravskej ríše. Je to miesto s bohatými dejinami, ako i kultúrnou a cirkevnou tradíciou. Späté je so sv. Klementom, ktorého ostatky zanechali sv. Cyril a Metod na území patriacom veľmožskému rodu Gorazdovcov. Z tohoto rodu pochádzal aj známy učeník sv. Gorazd, ktorého tradícia sa v obci uctieva. Archeologické nálezy potvrdili osídlenie územia už v mezolite. Prvé zmienky o obci sa nachádzajú v zakladacej listine Zoborského kláštora z roku 1113 pod názvom Mussenic. Obec najprv patrila nitrianskemu hradu, potom Zoborskému kláštoru, r. 1363 ju mal v zálohe kastelán Trenčianskeho hradu, r. 1494 ju získalo nitrianske biskupstvo. V roku 1530 a 1598 obec vypálili Turci a cisárski Valóni. V roku 1606 sa stala strediskom biskupského panstva, ktoré vtedy okrem Močenka tvorili aj obce Kráľová, Jarok a Čápor. V roku 1623 udelil cisár Ferdinand II. obci právo vyberať mýto. V roku 1650 získala trhové právo, r. 1651 jarmočné právo, na základe ktorého sa mohlo konať až 7 slobodných jarmokov ročne. Vďaka týmto výsadám sa Močenok vyvíjal ako zemepanské mestečko.

V roku 1624 žilo v obci 100 rodín a okrem poľnohospodárstva sa rozvíjala výroba. Fungovali tu štyri dielne na spracovanie liadku, chmeľnica a pivovar. Podľa súpisu z rokov 1715 mala obec 43 domácností, v roku 1720 už 81 domácností. V rokoch 1780-86 sem boli dosídlení nemeckí osadníci. V roku 1787 mal Močenok 261 domov a 1590 obyvateľov, v roku 1828 to bolo 249 domov a 1746 obyvateľov. Rozvoj obce podporovala poloha pri starej hradskej ceste z Viedne do Pešti. V roku 1809 tu zriadili epidemickú nemocnicu na predchádzanie morovým epidémiám. V r. 1871 postavili tehelňu, ktorá dodávala stavebný materiál pre výstavbu významných stavieb (kostol, fara, biskupský kaštieľ, kláštor, zájazdový hostinec). V rokoch 1900 a 1912 v obci navítali niekoľko artézskych studní pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Na začiatku 20. storočia sa v obci etablovala židovská komunita, ku ktorej sa hlásilo 252 občanov. Základné rozvrstvenie obyvateľov Močenka tvorili tri skupiny - veľkostatkári, sedliaci a bezzemkovia. Za I. ČSR sa tu uskutočnili viaceré štrajky poľnohospodárskych robotníkov. Po II. svetovej vojne prebehla kolektivizácia poľnohospodárstva - JRD bolo založené r. 1949. V roku 1948 sa zmenil názov obce na Mučeníky, v roku 1951 na Sládečkovce. K pôvodnému názvu Močenok sa obec vrátila na

základe miestneho referenda v roku 1992. V 2. polovici 20. storočia sa realizovala výstavba výrobných objektov a občianskej vybavenosti. V roku 1959 tu bol postavený mlyn, v roku 1962 dostavali budovu novej základnej školy s telocvičňou, v roku 1966 dali do prevádzky cestu na Pereš, v roku 1973 odovzdali do užívania zdravotné stredisko, v 70. rokoch sa budovalo kúpalisko, v 80. rokoch sa obec plynofikovala a postavil sa vodovod, v 90. rokoch sa vybuďovalo nové sídlo obecného úradu. V roku 1970 bola k Močenku pričlenená obec Horná Kráľová, ktorá sa opätovne osamostatnila v roku 1991.

Kultúrno-historické pamiatky

Prvá kresťanská sakrálna stavba vznikla v Močenku v 9. storočí a súvisí s príchodom sv. Cyrila a Metoda na územie Veľkej Moravy. Bol to drevený kostolík zasvätený sv. Klementovi, postavený pravdepodobne na mieste dnešnej kalvárie. Aj z písomných záznamov zo 14. a 15. storočia vyplýva, že tu bol kostol, stavba sa však nezachovala. Okrem archeologických nálezov sa na území obce zachovali nasledujúce architektonické pamiatky:

Kostol sv. Klementa (príloha č. 3) - súčasný kostol je neskorobarokový, postavený v rokoch 1761- 1765. Ide o pôvodne jednoloďovú stavbu, rozšírenú v 20. storočí o bočné lode. Pred kostolom je Mariánsky stĺp z roku 1750 a kamenný kríž z roku 1763, v blízkosti sa nachádza Jaskyňa Panny Márie.

Kaplnka sv. Kríža (príloha č. 4) - je to najstaršia zachovaná sakrálna pamiatka v obci, vybudovaná v roku 1729, rozšírená v roku 1747. Pod kaplnkou sa nachádza krypta, v ktorej je od roku 1827 uložené srdce nitrianskeho biskupa J. Klucha.

Kalvária - vybudovaná v roku 1852, leží na miernej vyvýšenine, na mieste pôvodného farského kostola a pravdepodobne aj prvého kostolíka z 9. storočia. Tvorí ju 14 kaplniek s vyobrazením krížovej cesty a Kaplnka Božieho hrobu, pred ktorou sú tri kríže s plastikami, znázorňujúce scénu ukrižovania.

Kaštieľ - vznikol ako letné sídlo nitrianskeho biskupa Palugyaya na mieste staršieho kaštieľa. Bol postavený v klasicistickom štýle v rokoch 1840-1845, dokončili ho až v roku 1850. Ide o štvorkrídlovú poschodovú budovu s prvkami iónskeho a dórskeho slohu, s dodatočne dostavaným bočným krídlom. Hlavné priečelie má uprostred a v nárožiach mierne rizality, ukončené tympanómom. V kaštieli bola aj biskupská knižnica, ktorá obsahovala viac ako 2000 latinských, nemeckých, maďarských a slovenských kníh. Historicky cennou súčasťou kaštieľa je domáca kaplnka s oltárom sv. Kríža. Ku kaštieli prílieha chránený historický park s výmerou 6 ha.

Kláštor - budova bývalého kláštora a dievčenskej ľudovej školy bola postavená v roku 1897 v klasicisticko-eklektickom štýle. V súčasnosti sa využíva pre potreby kultúrneho strediska.

Kaplnka sv. Urbana - baroková kaplnka je postavená vo viniciach, pochádza z polovice 18. storočia.

Morový stĺp - postavený roku 1851 na počesť obetí epidémie cholery, je zasvätený Najsvätejšej Trojici. Nachádza sa v parku pri reštaurácii Elsa.

4.2.4 Obyvateľstvo a demografia

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, no sčasti je aj odrazom postavenia obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

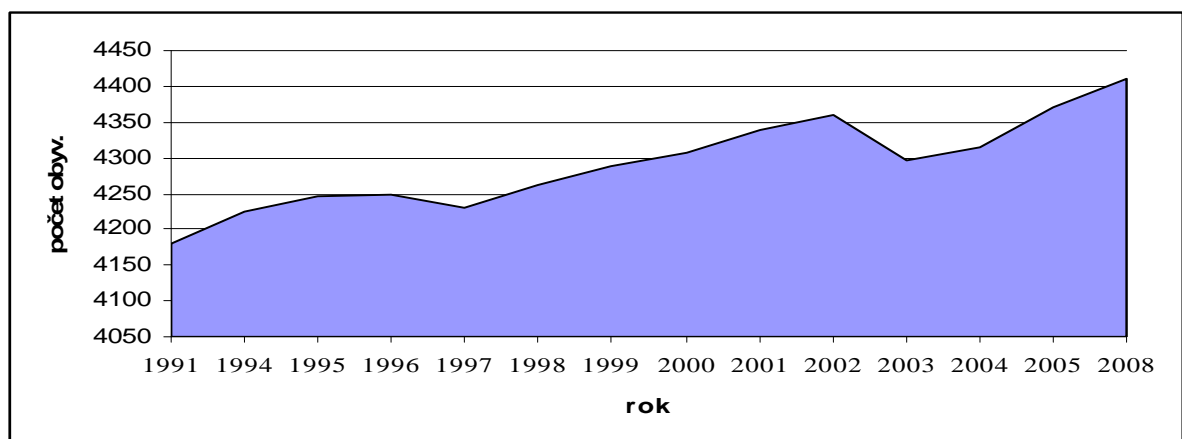
Obec dlhodobo vykazuje kontinuálny rast počtu obyvateľov, situácia sa mení len v posledných desaťročiach. Počas 150-ročného obdobia až do 60. rokov 20. storočia počet obyvateľov kontinuálne a rýchlo stúpal. Dynamiku tohto procesu odzrkadľuje nárast počtu obyvateľov medzi rokmi 1880 až 1961 až o 230%. Rozvoj obce Močenok bol v 1. polovici 20. storočia ešte dynamickejší než rozvoj mesta Šaľa - medzi rokmi 1910 až 1948 mal Močenok viac obyvateľov ako Šaľa. Od 70. rokov dochádza k poklesu počtu obyvateľov. Príčinou tohto vývoja bol silnejúci odlev obyvateľov do intenzívne sa rozvíjajúcich centier priemyslu, podporovaných systémom centrálného plánovania a rozmiestňovania investícií. Obyvatelia z vidieka sa sťahovali najmä do mesta Šaľa a tiež Serede a Nitry, ktoré zaznamenávajú značný rast počtu obyvateľov vďaka masívnej bytovej výstavbe. Napriek tomu historicky najvyšší počet obyvateľov (7437) obec dosiahla v roku 1985; do tohto počtu však bola započítaná pričlenená obec Horná Kráľová. Odlev obyvateľov je najsilnejší začiatkom 80. rokov, keď sa z obce ročne vysťahovalo 200-300 obyvateľov. K vyrovnaní migračných tokov dochádza až začiatkom 90. rokov - v rokoch 1992 a 1993. V ďalších rokoch (s výnimkou roku 2003) už prevláda počet prisťahovaných (resp. prihlásených na trvalý pobyt) nad počtom odsťahovaných.

Značné zmeny sa týkajú aj prirodzeného pohybu obyvateľstva. Pokiaľ v 1. polovici 80. rokov natalita výrazne prekračovala úroveň mortality, začiatkom 90. rokov počet narodených zreteľne klesá a od roku 1993 dochádza k prirodzenému úbytku obyvateľov, tj. počet narodených je nižší než počet zomrelých (s výnimkou rokov 1995 a 2005). Možno konštatovať, že v posledných 7-10 rokoch je počet obyvateľov stabilizovaný na úrovni 4300-4400 obyvateľov a mierne rastie. Prírastky z migrácie kompenzujú prirodzený

úbytok obyvateľov. V oboch zložkách pohybu obyvateľstva sa však vyskytujú značné medziročné výkyvy, ktoré sťažujú odhady vývoja počtu obyvateľov do budúcnosti. Z hľadiska prognózovania budúceho demografického vývoja má vysokú výpovednú hodnotu index vitality. Tento ukazovateľ podľa údajov posledného sčítania ľudu dosahuje za celú obec hodnotu 89. Podľa všeobecnej interpretácie by hodnoty vyššie ako 100 mali zodpovedať dlhodobějšímu výhľadu prirodzeného prírastku počtu obyvateľov. Z toho vyplýva, že stabilné prirodzené prírastky nemožno očakávať ani v blízkej budúcnosti. V porovnaní s ďalšími obcami okresu je však situácia priaznivejšia z hľadiska zložky predproduktívneho obyvateľstva, ktorá za obec Močenok predstavuje 19,9%, čo je viac ako okresný priemer (17,9%) a dokonca predstihuje i ukazovateľ pre mesto Šaľa (19,8%). Priaznivý je aj priemerný vek obyvateľov - 37 rokov (r. 2008). To je dôkazom atraktívnosti obce pre mladšie vekové skupiny obyvateľov a súčasne predstavuje ľudský kapitál pre zabezpečenie budúceho rozvoja.

Vývoj počtu obyvateľov obce Močenok

Obrázok č. 1

Zdroj: údaje obce

4.2.5 Štruktúra a činnosť miestnej samosprávy

Organizačnú štruktúru (príloha č. 5) samosprávy tvorí okrem orgánov obce, orgánov obecného zastupiteľstva i sekretariát starostu. Funkčnú organizáciu sekretariátu starostu určuje starosta. Obecné zastupiteľstvo zriaďuje podľa potreby, alebo ak to ustanovuje osobitný zákon, ďalšie svoje stále, alebo dočasné výkonné, kontrolné a poradné orgány a určuje im náplň práce.

Orgánmi obce Močenok sú:

- a) Obecné zastupiteľstvo,
- b) Starosta obce

Orgánmi obecného zastupiteľstva sú:

- a) obecná rada
- b) komisie
- c) obecný úrad na čele s prednostom obecného úradu
- d) hlavný kontrolór
- e) obecná polícia

V súčasnosti je predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom obce Močenok v podobe starostu Ing. Marián Borza, ktorý zastáva svoju funkciu druhé volebné obdobie. Postom zástupcu starostu bol poverený poslanec obecného zastupiteľstva v osobe Juraja Lenického, ktorý vo volebnom období 2010 – 2014 zastáva súčasne aj funkciu konateľa Kabel TV Močenok s. r. o., a pracuje na 60% - ný úväzok (1256,- Eur). V rámci svojich kompetencií:

- zastupuje starostu obce počas jeho neprítomnosti, alebo nespôsobilosti na výkon funkcie,
- riadi činnosť kultúrneho strediska, vedúceho KS, zodpovedá za rozvoj kultúry, školstva, športu, záujmovej činnosti a spoločenskej činnosti v obci a propagáciu obce,
- riadi činnosť obce v oblasti spracovania projektov na zabezpečenie finančných prostriedkov z mimorozpočtových zdrojov (fondy EÚ, iné),
- zabezpečuje priamy kontakt samosprávy obce s mládežou, vytvára podmienky pre realizáciu záujmov tejto vekovej skupiny obyvateľstva v obci, spolupracuje s vedením záujmových združení a organizácií obce,
- zabezpečuje priamy kontakt s predsedami a tajomníkmi komisií OcZ,
- spolupracuje s prednostom obecného úradu na príprave rokovaní obecného zastupiteľstva.
- Vykonáva operatívne činnosti a úlohy podľa pokynov starostu obce.

Obecné zastupiteľstvo má 11 poslancov. Schôdze sa konajú spravidla 1-krát za 2 mesiace. Vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu plní poradnú funkciu obecná rada a 9 odborných komisií:

1. Komisia finančná
2. Komisia miestneho hospodárstva, bytov a podnikateľskej činnosti
3. Komisia kultúry, vzdelávania a školstva
4. Komisia sociálna a zdravotná
5. Komisia výstavby, územného plánovania, dopravy a investícií
6. Komisia mládeže a športu
7. Komisia pre ochranu životného prostredia a kultúrnych pamiatok
8. Komisia verejného poriadku
9. Komisia pre ochranu verejného záujmu

Jedným z orgánov obecného zastupiteľstva je aj obecný úrad na čele ktorého je prednosta obecného úradu, ktorého vymenúva a odvoláva starosta a zodpovedá za svoju činnosť taktiež starostovi. V súčasnosti je prednostom Ing. Ján Valek, ktorý:

- organizuje prácu obecného úradu, zabezpečuje jeho správny chod, riadi a kontroluje plnenie povinností pracovníkov,
- spracováva návrh rozpočtu obce a jeho zmeny na príslušný rok,
- spracováva návrhy vnútroorganizačných predpisov obce,
- zabezpečuje materiálno-technické vybavenie obecného úradu,
- riadi, organizuje a kontroluje hospodársku činnosť obecného úradu,
- zabezpečuje vzdelávanie zamestnancov obecného úradu,
- prispieva ku skvalitňovaniu kvalifikačnej štruktúry zamestnancov obecného úradu,
- predkladá materiály na rokovanie obecného zastupiteľstva,
- stará sa o ochranu a hospodárenie s majetkom obce,
- je oprávnený konať vo veciach obchodných, administratívno-právnych, ktoré sa týkajú obecného úradu, pokiaľ nie sú v zmysle platných predpisov zverené priamo starostovi,
- podpisuje spolu so starostom zápisnice zo zasadnutí obecného zastupiteľstva,
- zúčastňuje sa zasadnutiach obecného zastupiteľstva a obecnej rady s hlasom poradným,
- plní ďalšie úlohy, ktoré mu uloží obecné zastupiteľstvo a starosta obce.

Pod vedením prednostu obecného úradu sa tento ďalej člení, kvôli väčšej efektívnosti práce, na jednotlivé oddelenia v rámci ktorých realizujú svoje predmetné činnosti. Obecný úrad Močenok má tieto oddelenia:

Matrika a evidencia obyvateľstva

Oddelenie vedie evidenciu obyvateľstva, zabezpečuje prihlásenie osôb na trvalý a prechodný pobyt, vydáva potvrdenia o trvalom a prechodnom pobyte, podáva mesačné hlásenie štatistickému úradu o pohybe obyvateľstva, spracúva matričné doklady do evidencie obyvateľstva, vedie knihu narodení, manželstiev, úmrtí, vykonáva dodatočné záznamy do matričných kníh, vyhotovuje výpisy z matrik, pripravuje a posudzuje doklady na uzavretie manželstva, plní úlohy súvisiace s uzavretím manželstva, prijíma súhlasné vyhlásenie rodičov o určení otcovstva pred a po narodení, pripravuje podklady na zápis do osobitnej matriky, plní oznamovaciu povinnosť o matričných udalostiach, pripravuje na odovzdanie zbierku listín o zápisoch matričných udalostí.

Stavebný úrad

V rámci stavebného zákona má v kompetencii územné rozhodnutia, stavebné povolenia, zmeny stavby pred dokončením, kolaudačné rozhodnutia, ohlásenie stavebných úprav, ohlásenie drobných stavieb, predĺženie doby dokončenia stavieb, odstránenie stavieb, štátny stavebný dohľad, povolenia zmien v užívaní stavby a informačných, reklamných a propagačných zariadení. V rámci cestného zákona sú to kompetencie vo zvláštnych užívaniach miestnych komunikácií, rozkopávkových povolení, určení presného a trvalého dopravného značenia. V oblasti životného prostredia je to výrub stromov, povolenie vodnej stavby, záväzné stanoviská podľa vodného zákona, súhlas na stavbu a užívanie malého zdroja znečisťovania ovzdušia.

Dane a poplatky

Do kompetencie tejto sekcie spadá evidencia a správa daní z nehnuteľností, miestnych daní, poplatku za odpad, vydávanie rybárskych lístkov, výkaz o nákupe a predaji liehov pre colný úrad, vydávanie povolení na predaj na miestnom trhovisku a tiež pokladňa pre výber miestnych daní a poplatkov a tržieb z obecnej predajne a kultúry.

Mzdy a personalistika

Oddelenie vykonáva činnosti späté s personálnou oblasťou, mzdovým účtovníctvom, evidenciou majetku obce, inventárnymi zoznamami, inventarizáciou majetku, evidenciou žiadateľov o byt, o zamestnanie, s komisiou pre miestne hospodárstvo, byty a cestovný ruch.

Účtáreň

Náplňou práce tejto sekcie je kompletné a samostatné spracovanie podvojného účtovníctva, financovanie úloh hospodárenia obce, spolupráca pri zostavovaní rozpočtu obce, dohľad nad obehom účtovných dokladov, zabezpečenie inventarizácie majetku a záväzkov, spracovanie požadovaných výkazov pre Ministerstvo financií SR, vypracovávanie rozborov o plnení rozpočtu, príprava podkladov na uzatváranie účtov pri mesačných závierkách, spracovanie účtovnej závierky, spolupráca s audítorom, zostavenie záverečného účtu obce, vedenie evidencie nájomných zmlúv, dotácií a ich následné vyúčtovanie s príslušným poskytovateľom, vedenie účtovníctva podnikateľskej činnosti obce – Predajňa Sv. Gorazda.

Sociálna agenda

Vedie agendu opatrovateľskej služby, predkladá žiadosti o jednorázovú nenávratnú sociálnu výpomoc občanov sociálno-zdravotnej komisii, eviduje občanov, ktorým bola zastavená výplata štátnej sociálnej dávky – prídavok na dieťa, vyhotovuje stanovisko obce na žiadosť nezamestnaných občanov pri vybavovaní dávok v hmotnej núdzi na úrade práce, vykonáva poradenstvo pri riešení rodinných a sociálnych problémov, vedie evidenciu detí v hmotnej núdzi, navštevujúce ZŠ a MŠ, ktoré majú nárok na dotácie na stravu, školské potreby a motivačný príspevok.

4.2.6 Trh práce, ekonomické aktivity

Hlavným pilierom zamestnanosti pre obyvateľov obce, ako aj pre celý okres Šaľa je výrobný podnik Duslo a jeho dcérske spoločnosti. Podnik poskytuje zamestnanie pre 350 obyvateľov obce Močenok, ďalších 250-300 obyvateľov pracuje v dcérskych spoločnostiach a podnikoch situovaných v rámci jeho výrobného areálu. Podnik v súčasnosti prechádza mnohými revitalizačnými opatreniami, prostredníctvom ktorých došlo v poslednom období k zníženiu počtu zamestnancov. Podľa rozvojovej stratégie podniku sa však výraznejšie zmeny v počte zamestnancov v budúcnosti neočakávajú.

Významným miestnym zamestnávateľom je aj Poľnohospodárske družstvo Močenok. Celkovo má 205 zamestnancov (vrátane hospodárskych dvorov v obciach Hájske a Horná Kráľová), z toho obyvatelia obce Močenok obsadzujú väčšinu pracovných miest. Ide prevažne o stálych zamestnancov, v budúcnosti sa však predpokladá zvýšenie podielu sezónnych pracovníkov pri celkovej redukcii zamestnanosti.

Ďalšie pracovné príležitosti vytvárajú živnostníci a menšie firmy (príloha č. 6) - v obci má sídlo, alebo prevádzku viac ako 100 podnikateľských subjektov pôsobiacich v oblasti remeselnej výroby, obchodu a služieb. Z nich najväčšie zamestnávajú 30-50 ľudí.

Z celkového počtu obyvateľov je ekonomicky aktívnych 48%. Miera nezamestnanosti sa v posledných rokoch udržiavala na relatívne stabilnej úrovni, hospodárska kríza však postihla aj obec Močenok čo viedlo aj k zvýšeniu miery nezamestnanosti. Miera nezamestnanosti je však pod okresným priemerom. Obec v rámci aktivačných prác angažuje 60 nezamestnaných pri úpravách verejných priestranstiev, ďalších asi 25 nezamestnaných vykonáva činnosť pre Pastoračné centrum.

Viac ako polovica zamestnaných ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou odchádza mimo obec (955 obyvateľov). Okrem podniku Duslo a iných podnikov v Šali sú ďalšími cieľovými miestami odchádzky obyvateľov za zamestnaním rôzne organizácie a podniky v meste Nitra. V minulosti časť obyvateľov pracovala aj v priemyselných podnikoch v Seredi (niklová huta), v poslednom období nachádza časť obyvateľov pracovné uplatnenie v podnikoch v Trnave. Vzhľadom k špecializácii miestnej pracovnej sily na chemickú výrobu, pracovalo v podniku Istrochem Bratislava až 160 obyvateľov obce. Vďaka dobrej dopravnej dostupnosti za prácou do Bratislavy v súčasnosti dochádza asi 50 obyvateľov obce.

Vo verejných službách obce je asi 100-120 pracovných miest (miestna administratíva a verejnoprospešné služby, školstvo, zdravotníctvo, kultúra). Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2001 väčšina obyvateľov pracovala v súkromnom sektore – 1132 obyvateľov, vo verejnom sektore 730 obyvateľov. Výskyt sociálno-patologických javov (krádeží, vandalizmu, neusporiadaného životného štýlu) je minimálny a nepredstavuje závažnejší problém. Verejný poriadok zabezpečuje obecná polícia v spolupráci s obvodným oddelením štátneho policajného zboru.

Ekonomické aktivity

V katastri obce sa nachádza priemyselný podnik Duslo, a.s. Šaľa, vybudovaný v 60. rokoch. Na základe kritéria počtu pracovníkov a ročných tržieb je najväčším priemyselným podnikom v Nitrianskom kraji. Podnik sa orientuje na chemickú výrobu v segmente dusíkatých a kombinovaných priemyselných hnojív, močoviny, pesticídov a ďalších výrobkov organickej a anorganickej chémie. V areáli vzniklo viacero dcérskych spoločností a podnikov (Eldus -údržba technologických zariadení, Invest - stavebná výroba, Best) zabezpečujúcich dodávateľské činnosti pre Duslo.

Okrem uvedených priemyselných podnikov sú v obci už len menšie remeselná-výrobné prevádzky drobných podnikateľov.

Poľnohospodársku výrobu v území realizuje Poľnohospodárske družstvo Močenok. Družstvo bolo založené v roku 1949 a ako jedno z mála poľnohospodárskych podnikov regiónu úspešne prekonalo obdobie ekonomickej transformácie a v súčasnosti je jedným z najvýznamnejších hospodárskych subjektov a zamestnávateľov v obci a naďalej je schopné investovať do technologickej modernizácie a rozvoja. V rastlinnej výrobe sa orientuje na pestovanie pšenice, jačmeňa, kukurice, cukrovej repy a slnečnice. Družstvo hospodári na 4953 ha pôdy, ďalších 808 ha pôdy vo vlastníctve Biskupstva Nitra obhospodaruje súkromná spoločnosť so sídlom v Nitre. Okrem toho na pôde podnikajú niekoľkí samostatne hospodáriaci roľníci. Intenzívnu rastlinnú výrobu okrem výhodných klimatických podmienok a kvality pôdy podporujú hydromelioračné opatrenia (závlahy) na 90% výmery poľnohospodárskej pôdy. Živočíšna výroba sa uskutočňuje v jednom hospodárskom dvore na území obce. Ďalšie hospodárske dvory PD Močenok sú situované v obciach Horná Kráľová a Hájske. Miestnu hospodársku základňu tvoria životaschopné podniky, ktoré úspešne prekonali najťažšie obdobie ekonomickej krízy. Napriek vzniku viacerých menších podnikateľských subjektov sa hospodárska základňa naďalej vyznačuje závislosťou od dominantného priemyselného podniku (Duslo).

4.2.7 Hospodárska, rozpočtová situácia a projekty obce

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv sa od roku 2005 výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácií samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencií prostredníctvom daňových príjmov, čo znamená, že ak sa zákonom prenáša na obec, alebo vyšší územný celok výkon štátnej správy, náklady takto preneseného výkonu štátnej správy sa obci alebo vyššiemu

územnému celku uhrádzajú zo štátneho rozpočtu v rozsahu určenom zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

Takýto systém financovania prináša väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne kladie väčšie nároky na finančné riadenie obce. Doterajší systém delby prostriedkov podľa počtu obyvateľov ako jediného kritéria nahradil systém 4 kritérií pre určenie podielu obce na výnose dane z príjmov. Obce ďalej získali výrazne vyššie právomoci pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností.

V súčasnosti sa v obci Močenok stanovujú rozpočty na 3-ročné rozpočtové obdobie podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy (zákon č. 583/2004 Z. z.). Viacročný rozpočet sa zostavuje v rovnakom členení, v akom sa zostavuje ročný rozpočet obce.

Rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom pôsobiacim na území obce, alebo vyššieho územného celku, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce a všeobecne záväzných nariadení vyššieho územného celku, ako aj zo zmlúv.

Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy a vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce pričom rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom.

Rozpočet obce a rozpočet vyššieho územného celku sa vnútorne člení na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky,
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c) finančné operácie.

Rozpočty obce Močenok v r. 2007 až 2011 (v tis. Eur)

Tabuľka č. 1

	r. 2007	r. 2008	r. 2009	r. 2010*	r. 2011*
Príjmy	2785,4	2837,6	4557,8	6884,2	6033,0
Výdavky	2402,5	2657,4	4325,8	6884,2	6033,0
Rozdiel (P-V)	382,9	180,2	232,0	0,0	0,0

Zdroj: OcÚ Močenok

* - ešte neoverené audítorom

** - plán

Obec Močenok dlhodobo hospodári s minimálne vyrovnaným rozpočtom, ba v posledných rokoch ho možno označiť za prebytkový (rozpočtové príjmy sú vyššie ako rozpočtové výdaje). V porovnaní so stavom pred prechodom kompetencií zo štátnej správy na samosprávu sa príjmová časť výraznejšie zvýšila, a to z dôvodu prechodu kompetencií v oblasti školstva a sociálnej starostlivosti na obce (v r. 2009 boli príjmy vyše 822 tis. Eur). Transfery na získané kompetencie sú v plnej výške použité na financovanie z nich vyplývajúcich nákladov.

Obec je vlastníkom a prevádzkovateľom obchodnej spoločnosti Kábel TV, vo vlastníctve obce sú nebytové priestory na prenajímanie podnikateľským subjektom a iným organizáciám (budova obecného úradu so spoločenskou sálou, zdravotné stredisko, dom služieb - bývalá budova OcÚ, hospodársky dvor, kultúrny dom).

Rozpočtové prostriedky možno použiť len na účely, na ktoré boli v rozpočte schválené. Po skončení rozpočtového roka obec a vyšší územný celok údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracujú do záverečného účtu obce a záverečného účtu vyššieho územného celku, ktorý je potom overený audítorm.

Rozpočtové príjmy

Rozpočtové príjmy zobrazené v tabuľke dosahujú v rámci sledovaného obdobia rokov 2007 až 2011 najvyššiu hodnotu v roku 2010 kde predstavujú vyše 6 884 tis. Eur (vyše 207 mil. Sk) a bezkonkurenčne tak prekonávajú hodnoty z minulých rokov, ale aj hodnotu rozpočtu na rok 2011. Keďže sa však jedná len o plánovaný rozpočet na rok 2010 treba ho brať s rezervou, pretože skutočné plnenie rozpočtu nebýva takmer nikdy presne v súlade s plánom. Táto vysoká hodnota je daná najmä skutočnosťou, že na rok 2010 obec plánovala čerpať prostriedky z európskych fondov a v prípade úspešného čerpania by bolo len na rekonštrukciu základnej školy vyčlenených 1,088 mil. Eur.

Príjmy obce Močenok v r. 2007 až 2011 (v tis. Eur)**Tabuľka č. 2**

	r. 2007	r. 2008	r. 2009	r. 2010*	r. 2011**
Bežné príjmy	2738,7	2696,4	2841,8	5930,23	4444,4
Kapitálové príjmy	8,6	141,2	4,6	4,14	12,8
Finančné príjmy	38,0	0,0	1711,4	949,87	1575,8
Spolu	2785,3	2837,6	4557,8	6884,24	6033,0

Zdroj: OcÚ Močenok

* - ešte neoverené audítorom

** - plán

V štruktúre stálych príjmov rozpočtu tvoria najvýznamnejšiu časť príjmy z výnosu dane z príjmov a dane z nehnuteľností, kde najväčším platiteľom je podnik Duslo a. s. Šaľa, ktorý má v katastrálnom území obce umiestnenú väčšinu stavieb a pozemkov výrobného areálu. Najmä vďaka tejto skutočnosti má obec Močenok, v porovnaní s obcami s podobným počtom obyvateľov, nadštandardné príjmy do obecného rozpočtu a veľmi priaznivý pomer vlastných zdrojov (daň z nehnuteľností, miestne poplatky, príjmy z predaja a prenájmu majetku) k cudzím zdrojom (transfery zo štátneho rozpočtu, granty, úvery), čím sa obci otvára priestor pre neustále zlepšovanie technickej i sociálnej infraštruktúry obce a tým zvyšovanie kvality života miestneho obyvateľstva.

Bežné príjmy obce Močenok v r. 2007 až 2011 v tis. Eur**Tabuľka č. 3**

	r. 2007	r. 2008	r. 2009	r. 2010*	r. 2011**
Daňové príjmy	1459,9	1626,1	1679,3	1582,43	1566,1
Nedaňové príjmy	219,8	244,3	217,2	241,3	207,5
Granty a transfery	876,6	822,8	945,3	4106,5	2670,8

Zdroj: OcÚ Močenok

* - ešte neoverené audítorom

** - plán

V príjmovej časti zaverečných účtov obce v období rokov 2007 až 2009 (tabuľka č. 4) môžeme sledovať rast finančných prostriedkov obce, kde len prostredníctvom daňových príjmov sa zvýšili disponibilné zdroje obce o takmer 220 tis. Eur. Enormné navýšenie disponibilných prostriedkov obce v roku 2009 však nastalo z dôvodu čerpania financií z úverových účtov. Tieto prostriedky však predstavujú cudzie zdroje, ktoré bude musieť obec v budúcnosti bankám navrátiť.

Štruktúra príjmov v tis. Eur

Tabuľka č. 4

	r. 2007	r. 2008	r. 2009
A. Bežné príjmy			
<i>Daňové príjmy</i>			
Výnos dane z príjmov	906,5	1073,4	1046,0
Daň z nehnuteľností	516,5	516,9	591,4
Dane za špecifické služby	36,9	35,8	41,6
<i>Spolu daňové príjmy</i>	<i>1459,9</i>	<i>1626,1</i>	<i>1679,3</i>
<i>Nedaňové príjmy</i>			
Z prenajatých pozemkov, budov, priestorov a objektov	124,8	119,3	120,6
Administratívne poplatky	25,1	27,6	23,0
Za predaj výrobkov, tovarov a služieb	69,9	97,4	73,6
<i>Spolu nedaňové príjmy</i>	<i>219,8</i>	<i>244,3</i>	<i>217,2</i>
Granty a transfery	876,6	822,8	945,3
<i>Spolu bežné príjmy</i>	<i>2738,7</i>	<i>2696,4</i>	<i>2841,8</i>
B. Kapitálové príjmy			
Predaj majetku obce	8,6	141,2	4,6
C. Finančné operácie (zostatky na účtoch, úvery)	38,1	0,0	1711,4
<i>Príjmy spolu</i>	<i>2785,4</i>	<i>2837,6</i>	<i>4557,8</i>

Zdroj: OcÚ Močenok

Rozpočtové výdavky

V rámci rozpočtových výdavkov obce môžeme sledovať ich neustále zvyšovanie. Zaujímavá je najmä situácia vo výške výdavkov v rokoch 2008 až 2010, kde badáme ich enormný nárast. Tento je spôsobený zvýšenou aktivitou obce v oblasti čerpania finančných prostriedkov z európskych fondov na rôzne projekty, ktoré boli v obci realizované.

Výdavky obce Močenok v r. 2007 až 2011 (v tis. Eur)
Tabuľka č. 5

	r. 2007	r. 2008	r. 2009	r. 2010*	r. 2011**
Bežné výdavky	2084,7	2225,0	2514,0	2400,0	2555,5
Kapitálové výdavky	219,2	348,6	1518,8	3630,2	2697,2
Finančné operácie	98,6	83,8	293,0	854,0	780,3
Spolu	2402,5	2657,4	4325,8	6884,2	6033,0

Zdroj: OcÚ Močenok

* - ešte neoverené audítorm

** - plán

Najväčšou skupinou výdavkov sú kapitálové výdavky v rámci ktorých vynakladá obec najviac financií najmä na rekonštrukciu a neustálu modernizáciu základnej školy, na výkup pozemkov a výstavbu ciest k nim.

V skupine bežných výdavkov tvorí podstatnú časť podskupina transfery a dotácie. Z týchto výdavkov sú kryté prenesené a originálne kompetencie obce v oblasti materskej, základnej školy, domova dôchodcov, ale aj bežné výdavky (sociálnych dávky občanom, dotácie dôchodcom), či dotácie miestnym organizáciám.

Transfery, dotácie obce Močenok v r. 2007 až 2009 (v tis. Eur)
Tabuľka č. 6

	r. 2007	r. 2008	r. 2009
Transfery zo ŠR SR (prenesené kompetencie)	753,2	790,0	823,2
Dotácie z rozpočtu obce (orig. Kompetencie)	231,2	251,9	290,9
Dotácie z rozpočtu obce (bežné výdavky)	6,1	8,0	8,5
Príspevky na činnosť	52,5	65,3	99,2
Spolu	1043,0	1115,2	1221,8

Zdroj: OcÚ Močenok

Obecné zastupiteľstvo v Močenku poskytuje dotácie z rozpočtu (príloha č. 7) obce v záujme utvárať a chrániť zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chrániť životné prostredie, ako aj utvárať podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, kultúry, voľnočasových aktivít, osvetovej činnosti, záujmovej umeleckej činnosti, telesnej kultúry a športu. Dotácia je nenávratný finančný príspevok poskytnutý z rozpočtu obce.

Štruktúra výdavkov v tis. Eur

Tabuľka č. 7

	r. 2007	r. 2008	r. 2009
A. Bežné výdavky			
Poslanci, komisie, kontrolór	13,2	18,6	18,7
Samospráva, splácanie úrokov	263,3	294,2	362,4
Matričný úrad	7,6	13,9	14,9
Stavebný úrad	4,5	16,6	18,4
Obecná polícia	54,3	48,3	55,0
Hospodársky dvor	109,4	114,0	141,0
Predajňa sv. Gorazda	7,2	-	-
Investičná výstavba	76,1	72,7	79,0
Správa a údržba ciest	12,3	16,8	20,0
Nakladanie s TKO	48,2	67,2	70,3
Odpadové vody	9,5	13,8	8,9
Rozvoj bývania	16,8	26,9	28,3
Rozvoj obce	2,6	2,3	9,5
Zásobovanie vodou	2,9	1,7	3,0
Verejné osvetlenie	24,2	25,9	41,3
Nebytové priestory	13,0	15,1	29,0
Zdravotné stredisko	28,6	30,0	36,4
Šport	11,2	16,6	21,8
Kultúra	140,5	125,3	151,5
Kino	38,8	40,8	45,9
Obecné noviny	8,8	9,2	11,6
Cintorín	7,5	5,1	10,2
Opatrovateľská služba	21,0	27,8	37,7
Materská škola	0,4	1,4	2,6
Základná škola	0,6	96,6	74,8
<i>Transfery a dotácie</i>			
Transfery zo ŠR SR	753,2	790,4	823,2

(prenes. komp.)			
Dotácie z rozpočtu obce (orig. komp.)	231,2	251,9	290,9
Dotácie z rozpočtu (bežné výdavky)	6,1	8,0	8,5
Dotácie - príspevky na činnosť	52,4	65,3	99,2
Spolu bežné výdavky			
Obec	1001,9	1196,7	1403,5
RO	964,3	1028,2	1110,5
<i>Spolu bežné výdavky</i>	<i>2084,7</i>	<i>2225</i>	<i>2514,0</i>
B. Kapitálové výdavky	219,2	348,6	1518,8
C. Finančné operácie			
Splátky úveru ŠFRB	20,7	21,0	21,1
Splátky úveru VUB	33,2	33,2	250,0
Splátky úveru DEXIA	33,2	23,2	15,8
Mulčovač – leasing	2,6	1,2	-
Fekálny voz – leasing	4,5	2,8	3,3
Osobné mot. vozidlo – leasing	4,4	2,5	2,8
Rezerva do ďalšieho roku	0,0	0,0	0,0
<i>Spolu finančné operácie</i>	<i>98,6</i>	<i>83,8</i>	<i>293</i>
Výdavky spolu	2402,5	2657,4	4325,8

Zdroj: OcÚ Močenok

Nadštandardné daňové príjmy obci umožňujú podporovanie všeobecne prospešných činností. Obec ročne vynakladá na podporu kultúry a činnosť spoločenských organizácií a záujmových združení približne 240 tis. Eur. V oblasti výdavkov obce (tabuľka č. 7) v časti bežné výdavky môžeme sledovať, že značná časť je určená samospráve. Musíme však pochopiť, že sa jedná o veľkú obec (4400 obyv.) takže výdavky spojené s jej správou, s ktorou sú spojené výdavky na mzdy, poisťné, tovary, služby sú oprávnené vyššie. Veľkú

časť výdavkov predstavujú aj kapitálové výdavky, ktoré v období rokov 2007 až 2009, vzrástli predovšetkým v roku 2009. Tento fakt je spojený so skutočnosťou, že rok 2009 bol náročný z pohľadu stavebnej činnosti v obci kedy sa realizovala nadstavba MŠ v objeme 184 tis. Eur, rekonštrukcia ZŠ 980 tis. Eur, rekonštrukcia športovej haly 108 tis. Eur, či vybudovanie cesty Balajka v objeme 136 tis. Eur.

Projekty obce

Obec Močenok sa venuje vypracovávaniu množstva projektov, ktoré pomáhajú získať k rozpočtu financie navyše z Európskych fondov, alebo dotačných fondov ministerstiev. Z týchto dotácií sú financované rôzne rekonštrukcie, revitalizácie, kultúrne akcie, športové podujatia a podobne.

Pri týchto projektoch musí obstarávateľ (v tomto prípade obec) podať výzvu na verejné obstarávanie, ktorej predmetom sú zákazky na dodanie tovaru, zákazky na uskutočnenie stavebných prác, zákazky na poskytnutie služieb, súťaže návrhov a správy vo verejnom obstarávaní. Obec musí dodržiavať ustanovenia zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní, kde pod zákazkou sa rozumie zmluva s peňažným plnením uzavretá medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi, alebo obstarávateľmi na jednej strane a jedným, alebo viacerými úspešnými uchádzačmi na strane druhej, ktorej predmetom je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby.

Revitalizácia centra obce

Predmetom zákazky je realizácia stavebných prác podľa projektovej dokumentácie, realizačného projektu. Predmetom stavby je skvalitnenie priestoru centra obce Močenok v rámci jeho revitalizácie. Stavba pozostáva zo stavebných objektov: chodníky, rigoly, úpravy svahov; zástavky SAD; spevnené plochy; verejné osvetlenie chodníkov; fontána v centre obce Močenok; prekládka kanalizácie; prekládka STL plynového potrubia.

Stavba musí spĺňať svoju projektovanú technickú funkciu podľa realizačného projektu, estetickú funkciu s umeleckým dielom spojeným s fontánou dotvorenou špecifickým povrchovým kamenárskym prevedením a uskutočnenie stavby musí zodpovedať požiadavkám verejného obstarávateľa. Predmetom zákazky je aj vybraná činnosť vo výstavbe, a to porealizačné geodetické zameranie stavby.

Projekt revitalizácie širšieho centra obce za 1 047 000 eur, ktorý sa začal realizovať začiatkom septembra roku 2010 sa momentálne nachádza vo fáze realizácie chodníkov, z ktorých je už podstatná časť vybudovaná a postupne sa dokončuje pokladanie zámkovej dlažby. Väčšina technologických a pracovných procesov určených pre vonkajšie práce sa počas zimného obdobia spomaľuje, alebo je dokonca nemožné ich realizovať. V týchto prípadoch dodávatelia prác stavenisko zazimujú.

Okrem spomínaných chodníkov sa budú ešte realizovať ďalšie práce zamerané na sfunkčnenie rigolov, montáž verejného osvetlenia, osadenie telesa fontány, alebo revitalizáciu autobusových výbočísk.

Rekonštrukcia zdravotného strediska

Úspešný projekt znižovania energetickej náročnosti budovy, ktorý bol financovaný Európskou bankou pre obnovu a rozvoj zastrešovalo Ministerstvo hospodárstva, ktoré zastupuje Slovenská inovačná a energetická agentúra. Agentúra zabezpečovala kompletnú projektovú dokumentáciu, stavebný dozor, zhodnotenie energetickej bilancie budovy po realizácii projektu, ale aj verejné obstarávanie na zhotoviteľa.

Zhotoviteľom sa stala spoločnosť MATEP z Bratislavy, ktorá podrobne spracovala realizačný projekt, podľa ktorého boli následne realizované všetky stavebné práce. Projekt riešil okrem výmeny svietidiel, vykurovacích kotlov, opravy strechy a fasády aj výmenu okenných výplní, alebo izoláciu podlahy na prízemí budovy.

Projekt na podporu zamestnanosti

Ďalší úspešný projekt sa realizoval na základe výzvy Fondu sociálneho rozvoja financovaný Európskym sociálnym fondom pod názvom Podpora tvorby nových pracovných miest v obci Močenok. Doba realizácie projektu bola naplánovaná na 12 mesiacov (ešte stále trvá) a vďaka nemu môže byť zamestnaných niekoľko (15-20) obyvateľov obce.

Projekt vo výške 230 tisíc eur bude ukončený v prvom polroku roka 2011, vedenie obce však už teraz skúma rôzne možnosti, ako ťažko zamestnateľných ľudí, ktorí sú cieľom projektu, udržať v pracovnom procese.

Rekonštrukcia kultúrneho strediska

Práce na rekonštrukcii budovy kultúrneho strediska sa realizovali vďaka úspešnému projektu pod názvom: Múzeum a galéria Sv. Gorazda, rekonštrukcia, rozšírenie

a modernizácia, z európskych fondov vo výške 676 tisíc eur. Rekonštrukcia historických budov je vždy náročná, pretože pri prácach sa odkryjú mnohé veci, s ktorými sa nerátalo, avšak ani tieto nové skutočnosti plán práce neohrozili, nakoľko dodávateľ disponoval dostatočnými pracovnými kapacitami a všetky práce v interiéri budovy boli realizované v súlade s dohodnutým harmonogramom.

Projekt na informačné tabule a stanicu obecného rozhlasu

Koncom roka 2004 vznikol Mikroregión Via Romanum, ktorý združuje niekoľko obcí v regióne vrátane Močenku. Jeho cieľom je v prvom rade realizácia rozvojových projektov v záujme zvýšenia kvality života obyvateľov dotknutého územia. Mikroregión sa zapojil aj do projektu Leader, ktorý pripravuje jednotlivé mikroregióny na integrovaný rozvoj vidieka a rieši ich prioritné problémy týkajúce sa zvýšenia kvality podmienok života obyvateľov. V rámci programu Leader obec Močenok prostredníctvom Via Romanum, ktorého je členom, požiadala VÚC v Nitre v rámci projektu Verejné systémy a značenia o dotáciu na projekt vo výške 8 330 eur, ktorá bola vyšším územným celkom schválená s podmienkou, že obec z tohto projektu uhradí z vlastných zdrojov 10% sumy, čo činilo 833 eur. Celý projekt bol zameraný najmä na doplnenie informačných tabulí s názvami ulíc, alebo inštitúcií vo všetkých častiach obce. Pri plánovaní projektu sa počítalo s použitím približne 5000 eur na informačné tabule a značenie v rámci ulíc obce Močenok, ďalej na rekonštrukciu vysielacej stanice obecného rozhlasu a na rozšírenie obecného rozhlasu. Cieľom projektu bolo zabezpečiť vyššiu informovanosť občanov a návštevníkov obce.

Nájomný bytový dom

Jedným z prvoradých záujmov vedenia obce bolo aj získanie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na výstavbu nájomného bytového domu pre mladé rodiny.

Vedenie obce preto začalo realizovať potrebné kroky, súčasťou ktorých bolo aj spracovanie žiadosti o dotáciu z Ministerstva výstavby Slovenskej republiky, vrátane kompletnej technickej dokumentácie. Dotácia v hodnote 708 400 eur pre výstavbu 16-bytového domu bola ministerstvom schválená, čo sa stretlo s pozitívnou reakciou najmä u mladých rodín, ktoré aj v súčasnosti prejavujú neutíchajúci záujem o pridelenie nájomných bytov. Všetky práce sú realizované spoločnosťou Menert Šaľa a ich ukončenie je naplánované na 4. štvrt'rok roku 2011.

Revitalizácia parku

Na základe výzvy vyššieho územného celku vypracovala obec Močenok v spolupráci s občianskym združením sv. Gorazda projekt na revitalizáciu parku pri kostole sv. Klementa. Projekt vo výške 3 900 Eur bol úspešný. Podľa projektu boli na všetky vstupy do areálu parku vyrobené a nainštalované brány, ktoré majú zabrániť vandalom, aby ničili spoločný majetok a odrádzali tým občanov obce od oddychu v týchto pekných a tichých miestach. Ďalej práce pokračovali vybudovaním oddychových zón s lavičkami, parkové cesty, chodníky a nová zeleň. Na revitalizácii areálu parku sa finančne spolupodieľala aj obec a to finančnou čiastkou 4 000 Eur.

Pomoc rómskej skupine

Klub kresťanskej mládeže spracoval projekt na pomoc marginalizovanej rómskej skupine obyvateľstva v Močenku i v susediacej Hornej Kráľovej. Projekt bol predložený riadiacemu orgánu - Fond sociálneho rozvoja. Bol vyhodnotený ako veľmi kvalitný a tak získal 98 468,- Eur na pomoc rómskej komunite v obciach Močenok a Horná Kráľová.

Celý projekt mal niekoľko postupne sa realizujúcich častí ako motivačné programy, kariérne poradenstvo, vodičský kurz, kurz počítačovej techniky. Najosožnejším programom bola práca v teréne, kde sa komunitné pracovníčky venovali rómskemu obyvateľstvu a pomáhali mu v každodenných potrebách. Cieľom realizácie všetkých kurzov bolo zvýšenie osobných zručností a príprava najmä mladých Rómov na budúce povolanie, čo znamená zvýšenie pravdepodobnosti uplatnenia sa na trhu práce. Nenahradiiteľnú časť práce v celom projekte vykonávali komunitné sociálne pracovníčky, ktoré denne pracovali s celými rómskymi rodinami v priestoroch klubu kresťanskej mládeže ale aj v obci a mieste ich bydliska.

Práca v rómskych rodinách znamená okrem venovania sa deťom aj úzku spoluprácu s rodičmi detí, alebo ostatnými dospelými členmi komunity.

Výhodou projektu určeného na pomoc rómskej komunite bolo, že sa realizoval priamo v lokalite, kde dotknutá skupina žije, čiže v ich domácom prostredí.

Rekonštrukcia ZŠ

Vedenie obce Močenok riešilo nepriaznivý technický stav a nedostatky v základnej škole už v roku 2006.. Po rekonštrukcii strechy na troch budovách ZŠ, vypracovalo vedenie obce projekt na komplexnú rekonstrukciu budov školy. Projekt spolu so žiadosťou bol podaný na ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja. Žiadosť bola úspešná a obci

bola schválená dotácia vyše 1 088 760,- Eur. Súčasťou pravidiel tejto dotácie bola aj spoluúčasť obce vo výške 5%. Spoluúčasť 5% predstavovala čiastku približne 56 400,- Eur.

Úspešný projekt z fondov EÚ zahŕňal komplexnú výmenu okien, zateplenie všetkých objektov školy, dokončenie rekonštrukcie kotolne, či zmena interiéru v učebniach školy. Týmto sa zabezpečila podstatná úspora energií a modernizácia vyučovacieho procesu.

4.2.8 Sociálna infraštruktúra

V obci je široké spektrum prevádzok obchodu a služieb. Väčšinou ide o menšie prevádzky lokalizované v samostatných objektoch a v rámci rodinných domov. Integrovanými zariadeniami obchodu a služieb sú napr. nákupné stredisko a dom služieb (v bývalej budove obecného úradu). Väčšina prevádzok sa nachádza v centre obce, prevádzky výrobné-remeselných služieb sa nachádzajú v okrajových častiach a na Nitrianskej ulici. Špecializované a veľkokapacitné zariadenia obchodu sú dobre dostupné v mestách Šaľa a Nitra.

V obci sú zastúpené všetky základné zariadenia sociálnej vybavenosti v oblasti školstva, zdravotníctva a verejnej správy. Z hľadiska priestorovej lokalizácie sú sústredené v centre obce.

Zdravotníctvo

V roku 1997 obec prevzala miestne zdravotné stredisko, v súčasnosti v ňom ordinujú dvaja obvodní lekári, dvaja pediatri, dvaja zubní lekári, gynekológ, ortopéd, rehabilitačný lekár, poskytuje sa tu i liečba akupunktúrou, rehabilitácie. V budove sa nachádza lekárň. Podnik Duslo prevádzkuje vlastné závodné zdravotné stredisko (polikliniku).

Sociálne služby

V obci sa nachádza viacero zariadení poskytujúcich sociálne služby obyvateľom a špecifickým skupinám klientov.

Domov dôchodcov Milosrdného samaritána je po rekonštrukcii v prevádzke od roku 1996 v časti areálu kaštieľa. Zariadenie je od roku 2002 v správe obce Močenok. Poskytuje ubytovanie pre 40 obyvateľov a zabezpečuje tiež stravovanie aj pre ďalších ťažko telesne postihnutých občanov.

Komunita kráľovnej pokoja je zriaďovateľom a prevádzkovateľom zariadenia pre dospelé siroty v krízových situáciách, po ukončení ústavnej výchovy. V súčasnosti poskytuje ubytovanie chlapcom z detských domovov po dovŕšení veku 18 rokov. Objekt je majetkom nitrianskeho biskupstva.

Školstvo

Na základe zákona o prechode kompetencií na obce, mestá a VÚC prešla v roku 2002 zriaďovateľská funkcia vo vzťahu k základným a materským školám z okresného úradu na obec.

Základná škola v Močenku poskytuje základné vzdelanie pre deti vo veku 6 - 15 rokov. V súčasnosti ju navštevuje 560 žiakov, ktorí sa učia v 23 triedach a pracuje s nimi 30 pedagógov a 2 vychovávateľky. Základná škola zabezpečuje rozumovú výchovu v duchu vlastenectva, humanizmu a demokracie. Rozvíja myslenie žiakov v oblasti mravnej, estetickej, pracovnej, zdravotnej, enviromentálnej a ekologickej, telesnej a športovej, umožňuje náboženskú a etickú prípravu žiakov. Pripravuje ich pre ďalšiu výchovu a prax. Vo výchovno-vzdelávacom procese dbáme na individuálne danosti žiakov. Zohľadňovanie priorít nášho regiónu a uchovávanie dedičstva našich predkov v duchu cyrilometodskej tradície a miestneho folklóru je súčasťou výchovno-vyučovacieho procesu. Toto je vhodne doplnené modernými metódami a formami výuky. Základné predmety sú rozšírené o informatiku a svoju šikovnosť si deti dokazujú v popoludňajších hodinách, kedy môžu využívať internet. Mladší žiaci získavajú popoludní základy angličtiny. Verejnosť je pravidelne informovaná o činnosti školy.

4.2.9 Kultúra, šport, spoločenský život

Najvýznamnejším subjektom zastrešujúcim aktivity v oblasti kultúry a spoločenského života je Kultúrne stredisko. Poriada viacdňové kultúrne podujatia pri príležitosti rôznych sviatkov ako napr. Dni obce Močenok, Festival Gorazdov Močenok, Hody na sviatok sv. Klementa, rôzne akcie počas fašiangového obdobia, stavenie Mája, oslavy na Deň matiek a Deň detí. Organizuje tiež ukážky zdobenia perníkov počas vianočných a veľkonočných sviatkov, stretnutia so spisovateľmi, športové akcie - turnaj v minifutbale. Kultúrne stredisko ďalej poskytuje možnosti pre záujmovú činnosť detí, mládeže a dospelých, zabezpečuje cvičenia kalanetiky, stretnutia klubu zdravia, odborné prednášky na rôzne témy a kurzy. V areáli sa v letnom období uskutočňujú zábavy: majáles, svättojánska zábava, festivalová zábava, bartolomejská zábava a iné. Medzi ďalšie

činnosti kultúrneho strediska patrí prevádzka knižnice, vydávanie mesačníka Močenok, participácia na vysielaní TV Močenok.

Medzi kultúrne podujatia nadregionálneho významu patrí Festival Gorazdov Močenok, ktorý je každoročne usporadúvaným kultúrnym podujatím celoslovenského významu so zameraním na kresťanské ochotnícke divadlo. Festival je týždňovou prehliadkou predstavení ochotníckych súborov s kresťanskou a duchovnou tematikou, so sprievodnými tvorivými dielňami a seminármi, svätými omšami, výstavami. Prvý ročník festivalu sa konal v roku 1993, pri príležitosti sviatku svž Gorazda (júl). Odborným garantom podujatia je občianske združenie Krediv, na organizačnej príprave podujatia sa podieľajú miestne inštitúcie v podobe obecného úradu, farského úradu a ďalšie inštitúcie ako Spolok sv. Vojtecha, Ponitrianske osvetové stredisko. Festival je najvýznamnejším podujatím prezentujúcim obec Močenok navonok.

Dni obce Močenok a hody na Kríža sa uskutočňujú každoročne v novembri pri príležitosti sviatku sv. Klementa. V rámci dvojdňového podujatia sa konajú slávnostné bohoslužby, oslavy výročia 1. písomnej zmienky o obci, kultúrny program (vystúpenia miestnych súborov, koncert, galaprogram v kultúrnom dome), výstavy výtvarníkov, hodová zábava a diskotéka a tradičný jarmok (s tradíciou od r. 1699). Súčasťou podujatia je aj slávnostné oceňovanie občanov, ktorí sa zaslúžili o rozvoj obce.

Možno konštatovať, že množstvo aktivít a organizácií pozitívne formuje kultúrnu klímu v obci a prispieva k zvyšovaniu hrdosti obyvateľov na svoju obec. Obec v súčasnosti disponuje dobrou materiálnou základňou pre napĺňanie kultúrnych potrieb obyvateľov. Je tu moderný kultúrny dom, v ktorom sú pravidelné filmové predstavenia. Kinosála má kapacitu 300 divákov, je tu aj javisko s osvetľovacou technikou, ktorá umožňuje usporadúvať rôzne kultúrne podujatia, ako sú vystúpenia folklórnych súborov, tanečných skupín, spevákov a divadelných súborov. Je tu tiež pracovisko televízneho štúdia (TV Močenok).

Ďalším zariadením je kultúrne stredisko, situované v historickom objekte kláštora. Sídli tu viaceré súbory a spolky, klub kresťanskej mládeže a pastoračné centrum. Kultúrne stredisko ďalej zabezpečuje prevádzku knižnice s knižným fondom v počte 10 tis. titulov.

Čo sa týka športu sú v obci 2 futbalové štadióny - starší obecný, novší sa nachádza v športovom areáli Lúčky, ktorého zriaďovateľom je športový klub Močenok. Okrem futbalového ihriska sú tu aj tenisové kurty, súčasťou areálu je športová klubovňa Orлік s kanceláriami, barom, hygienickým prísluženstvom, bazénom a saunou. V obci je tiež viacúčelová športová hala uvedená do užívania v roku 2004.

Obyvatelia obce a pracovníci podniku Duslo majú zvýhodnené podmienky pri využívaní krytej plavárne, ktoré vyplývajú z členstva obce Močenok v združení Aquasport. Ďalšie nekomerčné služby, ktoré zabezpečuje obec - miestna administratíva, obecná polícia, verejnoprospešné služby, vrátane investičnej výstavby; je tu tiež sídlo farského úradu.

Komunikácia s obyvateľmi sa uskutočňuje prostredníctvom viacerých informačných kanálov ako napr. obecný rozlas, alebo:

- Miestna televízia TV Močenok - vysielala od r. 1998, vysielanie tvorí vlastný program so spravodajstvom a informáciami o dianí v obci, prenosi z podujatí a slávností, záznamy z rokovaní obecného zastupiteľstva, besedy vysielané naživo, výroba zábavných programov, inzercia; program sa obmieňa v 7-14 dňovom cykle. V súčasnosti vysielanie zabezpečuje vedúca vysielania, dvaja kameramani, redaktorka, moderátorka a traja externí redaktori.

- Informačno-inzertný mesačník Močenok, do r. 2006 Močenské noviny (distribúovaný zdarma do všetkých domácností).

- Webstránka obce (okrem základných informácií o obci a aktuálnej kroniky obsahuje aj zápisy a uznesenia z rokovaní OZ).

Vedenie obce od roku 2002 každoročne informuje o opatreniach uskutočnených v jednotlivých oblastiach života obce v uplynulom roku formou správ v miestnych novinách. Pre prezentačné a propagačné účely obec okrem webstránky používa knihu o histórii a súčasnosti obce, príležitosti pre prezentáciu obce poskytujú aj kultúrne podujatia nadlokálneho významu.

V obci pôsobí aj množstvo organizácií, ktoré združujú občanov z pohľadu záujmových činností, ktoré ich spájajú. Patria sem organizácie ako napr. Karate klub, Červený Kríž, Šachový klub, Klub dôchodcov, FK Poľnohospodár, Klub kresťanskej mládeže Močenok, Hádzanársky klub, Folklórna skupina Močenčanka, Spolok Amatérskych maliarov, Divadlo DOMINUS, Močenská cimbalovka, ďalej

Rímskokatolícka farnosť, Barlička n.o., DH Močenská kapela, Matica slovenská, Klub filatelistov, Dobrovoľný hasičský zbor, Chovatelia poštových holubov, Občianske združenie sv. Gorazda, Poľovnícke združenie Zálesie, Močenský plavci a do zriaďovateľskej pôsobnosti obce patria okrem Kabel TV Močenok či Materskej školy a Základnej školy, aj organizácia Domov dôchodcov.

Záver

Pod pojmom obec si väčšinou ľudia predstavia miesto, priestor, územie, v ktorom sa nachádza ich dom, kam sa vracajú po práci, resp. vidiek s počtom obyvateľov pod päť tisíc, ktorý je obklopený poliami, lúkami, či lesmi. Slovo obec pritom nie je označenie len vidieka, ale aj mesta, a je to súhrnný názov pre všetky samosprávne celky bez rozdielu počtu obyvateľov, čiže predstavuje oveľa komplexnejší pojem než ako je bydlisko. Obec je celok s prívlastkom územný a samosprávny, čiže je to územie, ktoré podľa katastrálneho vymedzenia obci patrí a tá ním nakladá podľa svojho uváženia, stará sa o neho, riadi ho a spravuje. Snaží sa pritom prostredníctvom rôznych nástrojov, ktoré má k dispozícii neustále približovať k cieľu v podobe kvalitného a pokojného života svojich obyvateľov.

Veľmi dôležitým, z hľadiska vymedzenia obce, je zákon č. 369/1990 Zb. Tento nám predstavuje obec ako právnickú osobu, samostatne hospodáriacu s vlastným majetkom a s vlastnými finančnými príjmami. Obec pritom disponuje originálnymi kompetenciami a právomocami, ktoré jej vyplývajú z jej samosprávneho zriadenia, ale taktiež môžu byť v jej pôsobnosti prenesené právomoci štátu, ktoré sú jej udelené na základe osobitných zákonov. Štát v tomto postavení potom už plní len kontrolnú funkciu. Týmto prenosom kompetencií sa sleduje predovšetkým zefektívnenie spravovania územia, pretože ľudia ktorí majú osobný kontakt s udalosťami v ich okolí dokážu lepšie reagovať na vzniknuté situácie a riešiť ich, ako niekto koho sa daná situácia výsostne nedotýka a má k nej odmeranejší postoj. Dôležitým faktom pri prenesených výkonoch štátnej správy na samosprávu je pritom skutočnosť, že sa prenášajú aj financie, ktoré sú potrebné pre zabezpečenie zverených úloh, keďže rozpočty obcí nie sú vždy ideálne.

Pre napĺňanie samosprávnych úloh a usmerňovania života v obci je pre obec dôležité vydávanie všeobecne záväzných nariadení. Sú to vlastne zákony platiace na území obce a jej obyvateľov, pričom ich nedodržiavanie môže byť sankcionované pokutami. Tieto nariadenia pritom musia byť zverejnené a to na úradnej tabuli, prípadne na internetovej stránke, ako je to aj v prípade obce Močenok, na ktorú sme sa v práci zamerali.

Obec Močenok sa nachádza v Podunajskej nížine, v okrese Šaľa. Má bohatú históriu a celoslovensky je známa vďaka osobnostiam z histórie cirkvi v podobe sv. Klementa a sv. Gorazda, ktorý bol žiakom sv. Cyrila a Metoda. Obec patrí s počtom obyvateľov okolo 4400 k najväčším v SR pričom nemá štatút mesta. Vďaka bohatej technickej a sociálnej vybavenosti má Močenok dôležité postavenie aj pre obce Horná Kráľová a Hájske.

Na čele obce stojí starosta, ktorý spolu s obecným zastupiteľstvom tvoria orgány obce. Počet poslancov stanovuje vyššie spomenutý zákon a je závislý od počtu obyvateľov obce. V tomto prípade tvorí obecné zastupiteľstvo 11 poslancov.

Jedným z dôležitých faktov pre obec a pre jej bohatý rozvoj je aj fakt, že v jej katastrálnom území sa nachádza podnik Duslo a. s. Šaľa. Rozpočet obce je tým pádom, okrem „bežných“ daňových príjmov, obohatený aj o dane, ktoré tento podnik obci odvádza. Aj vďaka týmto príjmom do rozpočtu, ktoré celkovo napr. v roku 2009 predstavovali 4,5 mil. Eur. si Močenok môže, okrem investícií do technickej a sociálnej infraštruktúry, dovoliť viesť bohatý kultúrny a spoločenský život, či podporovať množstvo záujmových organizácií, ktoré v obci pôsobia. Súčasťou rozpočtových príjmov sú aj finančné prostriedky (v r. 2009 vyše 1,2 mil. Eur) získané prostredníctvom úspešných projektov v rámci fondov z EÚ, ktoré by obec sama finančne nezvládla. Medzi takéto projekty patrí napr. rekonštrukcia základnej školy, rekonštrukcia kultúrneho strediska či revitalizácia centra obce a iné. Realizovaniu všetkých týchto projektov predchádzalo výberové konanie na dodávateľa, ktoré upravuje zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní. Pri analýze rozpočtov sme zistili, že v sledovanom období rokov 2007 až 2010 obec postupne zvyšovala svoje príjmy a to najmä z dôvodu grantov a transferov na projekty. Zvýšenie príjmov obce podnietilo samozrejme aj zvýšenie výdavkov, ktoré taktiež v sledovanom období vykazovali nárast. Veľmi pozitívnym javom v rozpočtovej hierarchii obce však predstavuje fakt, že obec už dlhodobo hospodári minimálne s vyrovnaným rozpočtom, dokonca v období, ktoré sme sledovali to boli len prebytkové rozpočty, čo je neklamným znakom toho, že obec sa uberať tou správnou cestou, ba čo viac, v tomto smere je priam príkladná.

Obec ako taká je právnickou osobou a v samotnom slova zmysle je stanovená a upravená na základe právnych nariadení, čo znamená že na život, riadenie, či spravovanie obce Močenok, ale i všetkých ostatných obcí, vplývajú vo všetkých smeroch zákony a sú tým pádom pre fungovanie obce ako celku dôležité. Aj prostredníctvom nich sa v obci volí starosta, zastupiteľstvo, zostavuje sa rozpočet, určujú sa symboly obce či uzatvárajú sa partnerstvá vzájomnej spolupráce s inými často i zahraničnými obcami.

Zoznam použitej literatúry

1. BALÁŽOVÁ, E., PAPCUNOVÁ, V. 2008. *Manažment samospráv*, Nitra: MUNICIPALIA a. s., 2008. ISBN 978-80-552-0045-3.
2. BELAJOVÁ, A., BALÁŽOVÁ, E. 2004. *Ekonomika a manažment územnej samosprávy*. Nitra: SPU, 2004. ISBN 80-8069-458-3.
3. BENČO, J. 2003. *Štátna správa a samospráva v krajinách EU*. Trenčín: Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov, 2003. ISBN 80-88914-33-7.
4. BEŇOVÁ, E., JANKOVSKÁ, A., MAJTÁNOVÁ, A. a kol. 1999. *Financie a mena*. Bratislava: Ekonóm, 1999. ISBN 80-225-1134-X.
5. BERČÍK, P. 1999. *Financie miestnych samospráv v SR*. Bratislava: Ekonomická fakulta UMB, 1999. ISBN 80-8055-223-1.
6. BERTELMANN, K. 2000. *Samospráva a sebespráva*. In: Právnik. č. 6/2000. ISSN 0231-6625.
7. BRIESTENSKÝ, I. a kol. 2000. *Čítanka pre pokročilé neziskové organizácie*. Prvé vydanie. Bratislava: Centrum prevencie a riešenia konfliktov, 2000. ISBN 80-468095-3-9.
8. ČAPKOVÁ, S. 2004. *Rozvoj miestnej ekonomiky*. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB. 2004. ISBN 80-8055-994-5.
9. ČERNEK, J., FRANZENOVÁ, D., PARTLOVÁ, J. 2003. *Dobry deň samospráva 2002-2006*. Bratislava: Jamex s. r. o., 2003.
10. ČERNEK-ZACHAR, J. a kol. 2003. *Dobry deň samospráva! 2002-2006: Príručka pre volených predstaviteľov miestnej územnej samosprávy*. Bratislava: ZMOS, 2003.
11. DELMARTINO, F. 1997. *Nové podoby verejnej správy*. Bratislava: Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, 1997. ISBN 80-85544-17-2.
12. DENHARDT, R. 2000. *The New Public Service. Public Administration Review*. November-December 2000. Vol. 60, No. 6.
13. DIERNEROVÁ, H., HOSPODÁROVÁ, O., KONEČNÝ, S., SPIŠIAKOVÁ, H. 2002. *Spríevodca novozvolených predstaviteľov miestnej samosprávy (2002-2006)*. Bratislava: EAN, 2002. ISBN 80-968896-3-X.
14. DŘÍZOVÁ, E. 1999. *Verejná správa*. In: Politológia. Nitra Filozofická fakulta UKF, 1999. ISBN 80-8050-247-1.
15. FORET, M. 1997. *Zpráva za rok 1996. Projekt: Komunikující město*. Brno: MCME, 1997, str. 58.

16. GAŠPAR, M. 2000. *Verejná správa: súčasnosť a perspektíva*. Košice: Edičné stredisko Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, 2000. ISBN 80-7097-419-2.
17. GÉCIOVÁ, M. 2000. *Základy a teória verejnej správy*. Košice: Univerzita P. J. Šafárika, 2000. ISBN 80-7097-492-3.
18. GOZORA, V., HARBUTOVÁ, E. 2005. *Teória riadenia a organizácie verejnej správy: Manažment verejnej správy*. Nitra: SPU, 2005.
19. HAMALOVÁ, M., ŽÁRSKA, E. 1995. *Ekonomika miest a obcí*. 1. vydanie. Bratislava: ES EU, 1995. ISBN 80-225-0610-9.
20. HOETZEL, J. 1997. *Správní právo*. Praha: Melantrich a. s., 1997.
21. KEČKEŠOVÁ, M. 2004. *Základy správneho práva*. Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca, 2004. ISBN 80-89185-00-2.
22. KRÁLIK, J. 2007. *Samospráva a jej miesto v politickom systéme*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2007. ISBN 978-80-8083-386-2.
23. KUKLIŠ, P. 2003. *O princípe subsidiarity vo verejnej správe*. In: Právny obzor, č. 6, 2003. ISSN 032-6984.
24. MARIŠOVÁ, E. 2002. *Vplyv vstupu EÚ na verejnú správu SR ako asociovaného štátu*. In: Zborník vedeckých prác. Prvé vydanie. Nitra, 2002. ISBN 80-88943-17-5.
25. MARIŠOVÁ, E., ILKOVÁ, Z., BELICOVÁ, J. 2002. *Správne právo hmotné a procesné*. Nitra: Vydavateľské a edičné stredisko SPU, 2002. ISBN 80-8069-127-4.
26. MORAVČÍKOVÁ, D., KUČÍRKOVÁ, D. 2003. *Rurálna sociológia*. Nitra: SPU, 2003. 116s. ISBN 80-8069-153-3.
27. OTTOVÁ, E. 2000. *Postavenie obce v rámci verejnej správy*. Bratislava: ACTA Facultatis IURIDICAE XX, 2000. ISBN 80-223-1505-2.
28. PALÚŠ, I. 2004. *Pôsobnosť vyšších územných celkov*. In: Verejná správa. č. 8/2004. ISSN 1335-7883.
29. PAPCUNOVÁ, V., BALÁŽOVÁ, E. 2006. *Majetok obcí*. Nitra: Municipalia, 2006. ISBN 80-89162-19-3.
30. PAULIČKOVÁ, A. 2003. *Zákonná úprava daňových príjmov rozpočtu obce v Slovenskej republike*. In: Právnik, č. 8, 2003. ISSN 0231-6625.
31. POSLUCH, M., CIBULKA, Ľ. 2003. *Štátne právo Slovenskej republiky*. Prvé vydanie. Šamorín: Heuréka, 2003. ISBN 80-89122-07-8.
32. PIROŠÍK, V., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E., PAVLOVIČ, B. 2004. *Decentralizácia a korupcia*. Bratislava: TIS, 2004. ISBN 80-89041-80-9.

33. PROKOP, J., WRIGHT, G. 2002. *Management verejnej správy*. Bratislava: NISPAeee, 2002. ISBN 80-86119-70-X.
34. PRUCHA, P. 1999. *Správní právo*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1999.
35. REKEN, J. 2000. *Nové tendencie reformy verejnej správy v SR*. Bratislava: ACTA Facultatis IURIDICAE XX, 2000. ISBN 80-223-1505-2.
36. SOBIHARD, J. 2004. *Správny poriadok-komentár*. Bratislava: Iura edition, 2004. ISBN 80-8078-013-7.
37. STAROŇOVÁ, K., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E. 2006. *Verejná politika a miestna samospráva*. Prvé vydanie. Bratislava: FSEV UK, 2006. ISBN 80-89244-13-0.
38. SURANOVÁ, M. 1999. *Financovanie miestnej samosprávy*. In: *Praktický poradca miestnej samosprávy*. Bratislava: ZMOS, 1999.
39. SVATOŇ, J., JAHELKOVÁ, K. 1991. *Člověk, řízení a instituce*. Brno: Masarykova univerzita, 1991. str. 89. ISBN 80-210-0276-X
40. ŠKULTÉTY, P. 2000. *Posilnenie právomocí obcí, ako základný predpoklad ich zdokonaľovania*. Bratislava: ACTA Facultatis IURIDICAE XX, 2000. ISBN 80-223-1505-2.
41. ŠKULTÉTY, P. 2001. *Základy verejnej správy*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2001. ISBN 80-8055-387-4.
42. ŠULAJOVÁ, I., KRÁLIK, J. 2000. *Politika financovania verejného sektora*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2000. ISBN 80-8055-466-8.
43. ŠÚREK, S. 2007. *Prokurátorský dozor vo verejnej správe-vybrané problémy*. In: *Občan a verejná správa*. 1. vydanie. Košice: Univerzita P. J. Šafárika, 2007. ISBN 978-80-89089-66-6.
44. TICHÝ, D. 2003. *Dobrovoľná forma spolupráce obcí. Vlastnými kapacitami sa nedajú zvládnuť všetky problémy kompetencií*. Verejná správa, č. 2/2003.
45. TURZO, A. 1999. *Praktický poradca miestnej samosprávy*. Bratislava: ZMOS, 1999.
46. TUŠAN, M. 2004. *Ekonomika verejnej správy a verejného sektora*. Košice: ES Univerzita P. J. Šafárika, 2004. ISBN 80-7097-560-1.
47. ŽÁRSKA, E. 2002. *Vybrané kapitoly z ekonomiky územnej verejnej správy*. Nitra, 2002. Publikácia bola vydaná ako súčasť projektu TEMPUS IBJEP 14145-1995.
48. ŽÁRSKA, E. 1996. *Vecné a systémové problémy komunálnej politiky*. Bratislava: Ekonom pri EU, 1996. ISBN 80-225-07773-3.

Zákony

49. *Ústava SR.*

50. *Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*

51. *Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*

52. *Zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*

53. *Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky.*

Webové stránky

54 *Revitalizácia centra, Močenok. 2010. [online] [cit. 2011-10-3]. Dostupné na <<http://www.april.com/Stavby/SK/NR/Revitalizacia-centra,-Mocenok.aspx>>.*

55. *Oficiálne stránky obce Močenok. 2011. [online]. Močenok: Informačný portál obce. [cit. 2011-11-3]. Dostupné na <<http://www.mocenok.sk/cms/clanok/363/statut-obce-mocenok/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/364/symboly-obce/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/150/geografia/>,<http://www.mocenok.sk/cms/clanok/151/obyvatelstvo/>,<http://www.mocenok.sk/cms/clanok/374/farsky-kostol-sv-klementa/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/376/biskupsky-kastiel/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/379/kaplnka-sv-urbana/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/18/poslanci-ocz/>, <http://www.mocenok.sk/vzn/index/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/197/doslefaktury/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/46/rozpocet-obce/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/304/matica-slovenska/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/310/polovnicke-zdruzenie-zalesie/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/198/kulturne-stredisko/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/201/folklorna-skupina-mocencanka/>, <http://www.mocenok.sk/cms/clanok/365/phsr-obce/>>.*

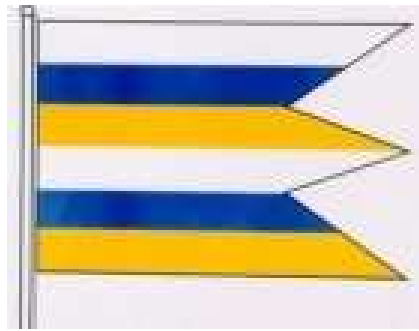
Prílohy

Príloha č. 1 – Erb obce močenok

Zdroj: <<http://www.mocenok.sk/cms/clanok/364/symboly-obce/>>

Príloha č. 2 – Zástava obce Močenok

Zdroj: <<http://www.mocenok.sk/cms/clanok/364/symboly-obce/>>

Príloha č. 3 – Kostol sv. Klementa

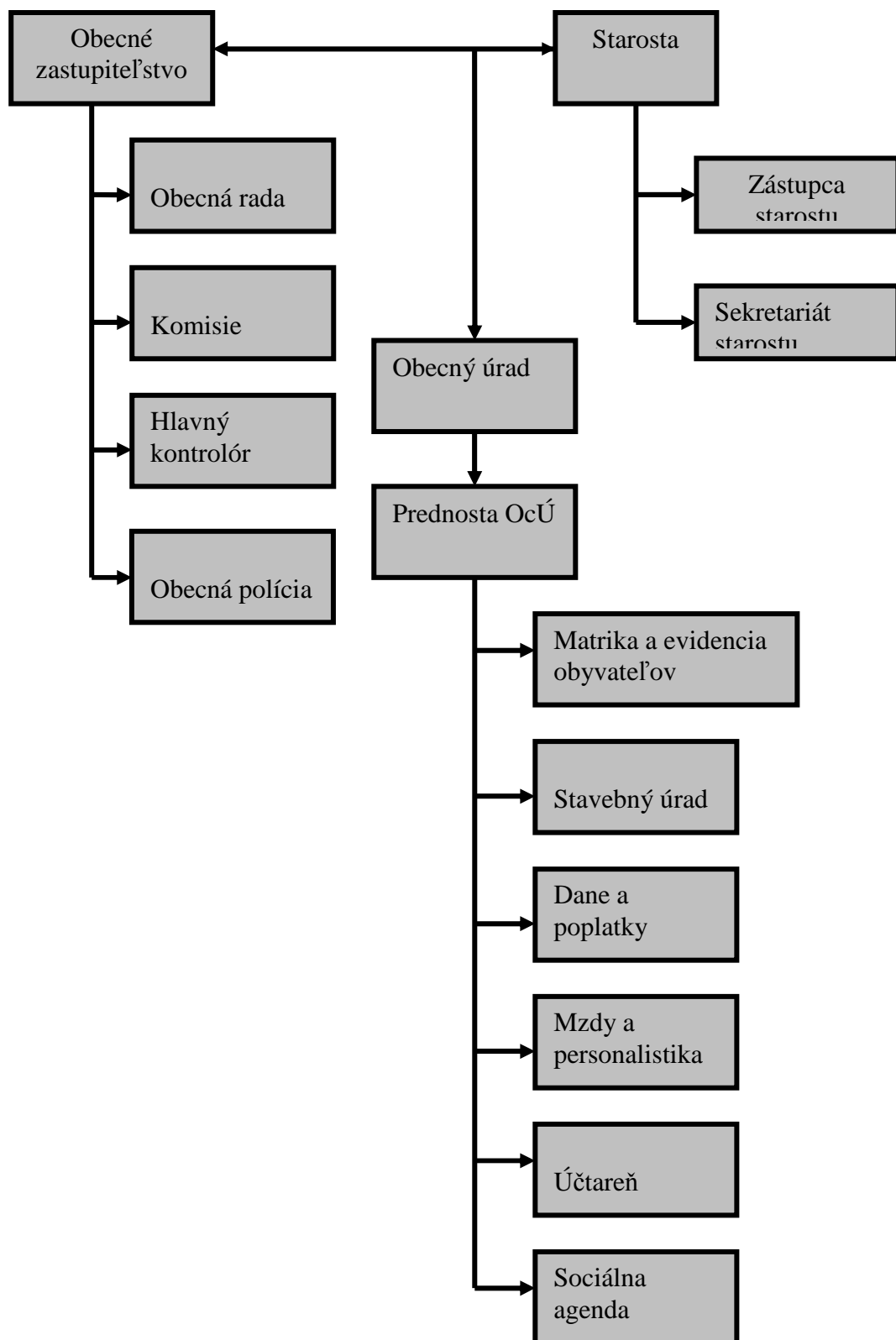
Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha č. 4 – Kaplnka sv. kríža

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha č. 5 – Organizačná schéma samosprávy

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha č. 6 – Zoznam podnikateľov a živnostníkov v obci Močenok v roku 2008

	Obchodné meno	Zodpov.osoba	Adresa	prevádz.	Predmet pod.
1.	Rozličný tovar	Dagmar Antošová	Školská 1723		obchod.činnosť
2.	Rozličný tovar obchod.činnosť	Ján a Hana Lenčesovi	Mlynská 462/80		
3.	Amulet	Štefan Antoš	Sv.Gorazda 582		obchod.činnosť
4.	Rozličný tovar obchod.činnosť	Ing. Miloš Kútny	Sv. Gorazda 619		
5.	A-Z-MIX	Margita Szekelyová	Sv. Gorazda 595		obchod.činnosť
6.	Textil	Monika Kočišová	Sv. Gorazda 595		obchod.činnosť
7.	Textil Anetka obchod.činnosť	Martin Siládi	Sv. Gorazda 605		
8.	Kvet.Hortenzia obchod.činnosť	Ing.Daniela Kováčová	Sv. Gorazda 611		
9.	Kvetinárstvo Lalia	Gabriela Krišková	Sv. Gorazda 659		obchod.činnosť
10.	Kvetinárstvo obchod.činnosť	Veronika Lencsesová	Sv. Gorazda 584		
11.	Textil –odevy obchod.činnosť	Helena Kučerová	Mlynská 464		
12.	Textil-v centre	Viera Meszárošová	Sv. Gorazda		obchod.činnosť
13.	Obuv obchod.činnosť	Jarmila Kompasová	Sv. Gorazda 578		
14.	LUMIR	Jozefína Bennárová	Sv. Gorazda		obchod.činnosť
15.	Ovofrukt	Helena Vörösová	Sv. Gorazda 649		obchod.činnosť
16.	LADY STYL obchod.činnosť	Erika Rábeková	Školská 1724		
17.	Textil, odevy obchod.činnosť	Hieu Tran Manh	Školská 1723		
18.	MAJKA obchod.činnosť	Jana lenčesová	Sv.Gorazda 629		
19.	R+K	Radoslav Kompas	Sv.Gorazda 621		obchod.činnosť
20.	Poľnohos.družstvo	Ing.Štefan Bleho	Nitrianska		poľnoh.činnosť
21.	Elektroslužby obchod.činnosť	Ing. Stanislav Szabo	Školská 1689		
22.	TIBI obchod.činnosť	Tibor Rábek	Biskupa Klucha		
23.	Železoobchod	Ing. Miroslav Tóth	Nitrianska 1203		obchod.činnosť
24.	IBEX obchod.činnosť	Ivan Blažo	Školská 1703		
25.	Kamilka s.r.o	Melánia Szabová		zdravotné stredisko	predaj liečiv
26.	Stolárstvo RALEX	Radoslav Lenčes	Hájska 1198		stolárske práce
27.	ATYP nábytku	Jaroslav Kriška	Čingov č. 873		výroba
28.	Vojtech Vagunda	Vojtech Vagunda	Rokošová 455		stolárske práce
29.	Miroslav Vagunda	Miroslav Vagunda	Nitrianska 1213		tesárske práce
30.	RB MONT	Štefan Rábek	Biskupa Klucha		predaj PHM
31.	EISEN s.r.o	Radoslav Rábek	Úzka		zber žel.odpadu
32.	A.B.A.R videopožič.	Ing.Andrej Barta	Sv.Gorazda		videopožičovňa
33.	Kaderníctvo kader.služby	Gabriela Gombáľiová	Sv.Gorazda 574		
34.	Holičstvo	Anna Žemberová	Sv. Gorazda 573		holič.služby
35.	Kaderníctvo Katka	Katarína Dobrovodská	A.Hlinku 476/2		kader.služby
36.	Kaderníctvo kader.služby	Melánia Karlubíková	Sv.Gorazda 621		
37.	Kozmetický salón	Monika Mináriková	A.Hlinku 476/2		kozmet.služby
38.	Kozmetika	Renáta Straňáková	Sv. Gorazda 621		kozmet.služby
39.	Salón VERA	Monika Kňazeová	Sv. Gorazda 539		kozmet.služby

40. PE-STRA	V.Perinová,,H.Straňáková	Sv.Gorazda 526	foto- služby
41. Krajčírstvo	Renáta Zeleňáková	Pribinova 1656	krajč.práce
42. EKO@DAN	Mária Odrášková	zdravotné stredisko	úctov.práce
43. KROVBAU	Ladislav Lenčes	zdravotné stredisko	staveb.činnosť
44. Účtovníctvo	Margaréta Pecová	A.Hlinku 476/2	úctov.práce
45. PSS a.s. poisťovníctvo	Alena Demková	A.Hlinku 476/2	
46. TJ Vitalita	zast.PaeDr.Ing. J.Jedlička	A.Hlinku 476/2	telových.činn.
47. LOVI PC	Ing.Vladimír Lovász	A.Hlinku 476/2	práca s
48. ZEST s.r.o.	Ing.Peter Zelenay	A.Hlinku 476/2	obchod.činnosť
49. HP Transport-Logistik činn.	L.Hipp,Michal Pápay	A.Hlinku 476/2	logistická
50. Autoškola	Vojtech Jurík	A.Hlinku 476/2	autoškola
51. DEMO-J.B.s.r.o. práce	Jozef Benčík	Rokošová I.206	stavebné
52. NIKÉ, spol.s.r.o..	Doc.Ing.Otto Berger	Sv.Gorazda 621	stávková kanc.
53. Textil obchod.činnosť	Ol'ga Lenická	Sv.Gorazda 621	
54. MGS-kamenárstvo	Jarmila Danková	Sv. Gorazda 621	kamenárstvo
55. Delphinus s.r.o. obchod.činnosť	Ing. Jaroslav Sýkora	Sv. Gorazda 621	
56. Kfmrne zmesy	František Borsányi	Sv.Gorazda 621	obchod.činnosť
57. Cukrovinky obchod.činnosť	Monika Szabová	Sv. Gorazda 621	
58. MAX DEMAK obchod.činnosť	Edita Korgová	Sv. Gorazda 606	
59. FARM s.r.o. poľnoh.činnosť	Ing.Ján Fukas	Biskupa Klucha	
60. MOVYCHEM lepov	Jiří Vylinec	Švábska 1433	výroba
61. Kovovýroba zámočníctvo	Ján Lenčes	Borzagoš 1082	
62. MONI Jaz.škola jazykov	Mgr.Helena Šuvadová	Družstevná	výučba
63. Pohrebná služba pohreb.slужby	Michal Fidler	Švábska 1469	
64. ROKOŠOVANKA	Janka Kokešová	Rokošová I. 185	obchod.činnosť
65. Potraviny Móry obchod.činnosť	Eva Móryová	Mlynská 463	
66. Ostriž Potraviny obchod.činnosť	Viliam Ostriž	Sv. Gorazda 576	
67. Potraviny Kohút obchod.činnosť	Peter Kohút	Švábska 1453	
68. Potraviny	Jana Hambáleková	Hájjska	obchod.činnosť
69. Potraviny ABC	Jaroslava Šimková	Nad ihriskom 1754	obchod.činnosť
70. MIK s.r.o.	Zoltán Karas	Školská 1693	obchod.činnosť
71. HSH-Halvelandová	Emília Halvelandová	Sv.Gorazda 545	obchod.činnosť
72. COOP Jednota obchod.činnosť	Viera Straňáková	Sv. Gorazda 625	
73. MS Gastro	Marek Stanek	Sv. Gorazda 1893	reštaur.činnosť
74. Potraviny	Denisa Rimovská	Sv. Gorazda 656	obchod.činnosť
75. VINOTÉKA obchod.činnosť	Ivan Končený	Sv. Gorazda 644	
76. Zmrzlina L+T	L.Lenčes, B.Tkáčik	Sv. Gorazda	predaj zmrzliny
77. Nočný bar NASKA	Jozef Nagy	Sv. Gorazda 676	rešt.činnosť
78. Penzión ANUP ubyt.slужby	Ivan Sklenár	Sv. Gorazda 572	
79. Pohostinstvo BENKO	Ing. Marta Vargová	Sv. Gorazda 571	rešt.činnosť
80. Nočný bar	Imrich Bleho	Nitrianska 1206	rešt.činnosť
81. Bar Centrum	Monika Kňazeová	Sv. Gorazda 575	rešt.činnosť

82.	Reštaurácia Elsa	Ing. Marta Szabová	Sv. Gorazda 653	rešt.činnosť
83.	AZ FOOD s.r.o potr.výroba	Ing. Gabriel Odráška	Rokošová II.313	
84.	MONTSTAV zámočníctvo	Štefan Brestič	Mlynská 445	
85.	Pekáreň Hochel pekáren.výr.	Ludovít Hochel	Sv. Gorazda 543	
86.	Pekáreň UNO pekáren.výr.	Ludovít Holec	Sv. Gorazda 621	
87.	HELLERI spol.s.r.o.	Ing. Ľubomír Soušek	Rokošová II. 315	laminátovanie
88.	DV CAM	Jozef Bleho	Nad ihriskom 1763	kamerovanie
89.	PC-TECHNIK	Gabriel Bleho	Nad ihriskom 1763	obch.činnosť
90.	Zámočnícke práce	Emil Lenčoš	Biskupa Majera 1745	zámočníctvo
91.	Zámočnícke práce	Vladimír Kubica	Vinohradská 1602	zámočníctvo
92.	HIKO-Trans	Ján Hipp	Čingov 780	autodoprava
93.	Stavebné práce stav.činnosť	Luboš Blažo	Hájska 1170	
94.	Kúrenárske práce	Milan Hanák	Vinohradská 1623	kúren.práce
95.	Autodoprava autodoprava	Kamil Dobiš	Rokošová I. 218	
96.	Nákladná doprava	Ján Vereš	E.Štúra 1562	autodoprava
97.	MIRIAM	Miroslav Pápay	Nitrianska 1294	obch.činnosť
98.	Verejná cestná doprava autodoprava	Marek Kollár	Párovce 1848	
99.	Pneuservis	Vladimír Lenčoš	Školská 1712	pneus.práce
100.	Autodoprava autodoprava	Maroš Eiselle	Rokošová I. 221	
101.	Maliarske práce	Tibor Sklenár	M.R.Štefánika 473	maliar..práce
102.	Maliarske práce maliar.práce	Jozef Lenčoš	Družstevná 1527	
103.	Autodiely LM obchod.činnosť	Miroslav Lenčoš	Nitrianska 1214	
104.	CHEMO	Jozef Bludovič	A.Hlinku 486	obchod.činnosť
105.	RENTA obchod.činnosť	Jozef Šimko	Čingov 827	
106.	Elektroinštalačné práce	Vladimír Kollár	Rokošová III-339	elektroin.práce
107.	Jaroslav Dičér kúrenár.práce	Jaroslav Dičér	M.R.Štefánika 475/20	
108.	Dušan Dičér autodoprava	Dušan Dičér	Močenok 455	
109.	Práce s mechanizmami autodoprava	Tibor Dičér	Nitrianska 1238	
110.	Vodoinštalatérstvo	Luboš Dičér	Pri kúpalisku 1419	vodoinšt.práce
111.	Stavebné práce stav.činnosť	Martin Bleho	Športová 1021	
112.	Oprava autoelektriky oprav.práce	Radoslav Packa	Rokošová II. 295	
113.	Štefan Lenčoš práce	Štefan Lenčoš	M.R.Štefánika 473/16	zvaračské
114.	Vladimír Chňapek	Vladimír Chňapek	Hájska 1182	stolár.práce
115.	SLOVTERMO kotlov	Marián Kolenčík	Švábska č. 1434	oprava
116.	Miroslav Bučkuliak	Miroslav Bučkuliak	Sv.Gorazda 669	zvaračské práce
117.	SMES Slovakia čistiar.práce	Jarmila Stachová	Sv.Gorazda	
118.	Milan Šimko	.Milan Šimko	Hájska 1167	oprav.činnosť
119.	Pavel Vereš zámoč.práce	Pavel Vereš	Mlynská 452	
120.	Roman Greguš stav.činnosť	Roman Greguš	Mlynská 468	

121.	Opatrov.služba opatr.služba	Zuzana Dúcová	Rokošová II. 264	
122.	STOMATODENT	Ernest Packa	Kakava709	oprava stom.zar
123.	GARLIX	Gabriela Kováčová	Hájska 1140	obch.činnosť
124.	SIMON obch.činnosť	Alžbeta Stachová	Rokošová 248	
125.	INTASO	Tatiana Sabová	Hájska 1193	vedenie účtov.
126.	BLEHO obchod.činnosť	Rastislav Bleho	Športová 1445	
127.	SUZI obchod.činnosť	Zita Suchá	Sv.Gorazda 422	
128.	LUKY MZ s.r.o	Zdeno Malcho	Vinohradská 1125	obchod.činnosť
129.	Juraj Mikle obchod.činnosť	Juraj Mikle	Mlynská 433	
130.	Miloš Bleho autodoprava	Miloš Bleho	Rokošová 353	
131.	Ján Lenický obchod.činnosť	Ján Lenický	Rokošová 362	
132.	Miloš Bleho práce	Miloš Bleho	Sv. Gorazda 555	zvaračské
133.	Miloš Bleho ml. práce	Miloš Bleho	Sv. Gorazda 555	zvaračské
134.	KLAMPIARSTVO	Zoltán Rábek	Čingov 836	klamp.práce
135.	PRO-MON sprostr.služieb	Milan Slamka	Rokošová 232	
136.	Ján Lenčéš výťahov	Ján Lenčéš	B.Majera 1745	oprava
137.	Norber Lenčéš výťahov	Norbert Lenčéš	Chalupy 141	oprava
138.	Štefan Bleho obchod.činnosť	Štefan Bleho	Športová 1784	
139.	THOMASS autodoprava	Tomáš Vričan	Rokošová 299	
140.	THOMASS autodoprava	Miloš Vričan	Rokošová 299	
141.	Rastislav Benčík obchod.činnosť	Rastislav Benčík	A.Hlinku 483	
142.	Igor Muran	Igor Muran	Nitrianska 1259	obchod.činnosť
143.	MASPOMA s.r.		Čingov	výroba korenín
144.	Michal Vereš	Michal Vereš	Mlynska 433	zvaračské práce
145.	Štefan Benčík	Štefan Benčík	Vinohradská 1624	montáž lešenia
146.	Jaroslav Malík	Jaroslav Malík	Úzka 1009	zámočníctvo
147.	Miroslav Kollár	Miroslav Kollár	A.Hlinku 480	opravy el.príst.
148.	Štefan Velčický	Štefan Velčický	B.Klucha 38	opravy reg.tech.
149.	Peter Lenčéš	Peter Lenčéš	Mlynská 449	zámočníctvo
150.	Rudolf Lenický	Rudolf Lenický	Borzagoš 1039	autodoprava
151.	Július Kohút	Július Kohút	Močenok 820	klampiarske pr.
152.	Štefan Vereš	Štefan Vereš	Mlynská 471	maliarske pr.
153.	Ľudmila Krajčírová	Ľudmila Krajčírová	Hájska 1102	pedikúra
154.	Bc.Stanislav Šimko	Bc.Stanislav Šimko	Rokošová 188	meracie práce
155.	Miroslav Bučkuliak ml.	Miroslav Bučkuliak ml.	Sv.Gorazda 669	zámočníctvo
156.	Marián Voros	Marián Voros	M.R.Štefánika 470	oprava automob.

Zdroj: <<http://www.mocenok.sk/cms/clanok/196/podnikatelia-a-zivnostnici/>>

Príloha č. 7 – Dotácie z rozpočtu obce jednotlivým subjektom v roku 2010

Slovenský červený kríž	871
Matica slovenská	100
Klub dôchodcov	430
Chovatelia poštových holubov	720
Zväz zdravotne postihnutých	380
Karate klub	2070
Klub cvičeníek	480
FK Poľnohospodár	20050
HK Junior	19200
Stolný tenis	950
Dychová hudba	950
Klub filatelistov	290
Vitalita	1430
Aquasport	6639
Šachový klub	530
Krediv	900
Slovenský zväz záhradkárov	200
S p o l u	56190

Zdroj: <<http://www.mocenok.sk/cms/clanok/558/schvalene-dotacie-z-rozpocetu-obce/>>